

ระเบียบการ

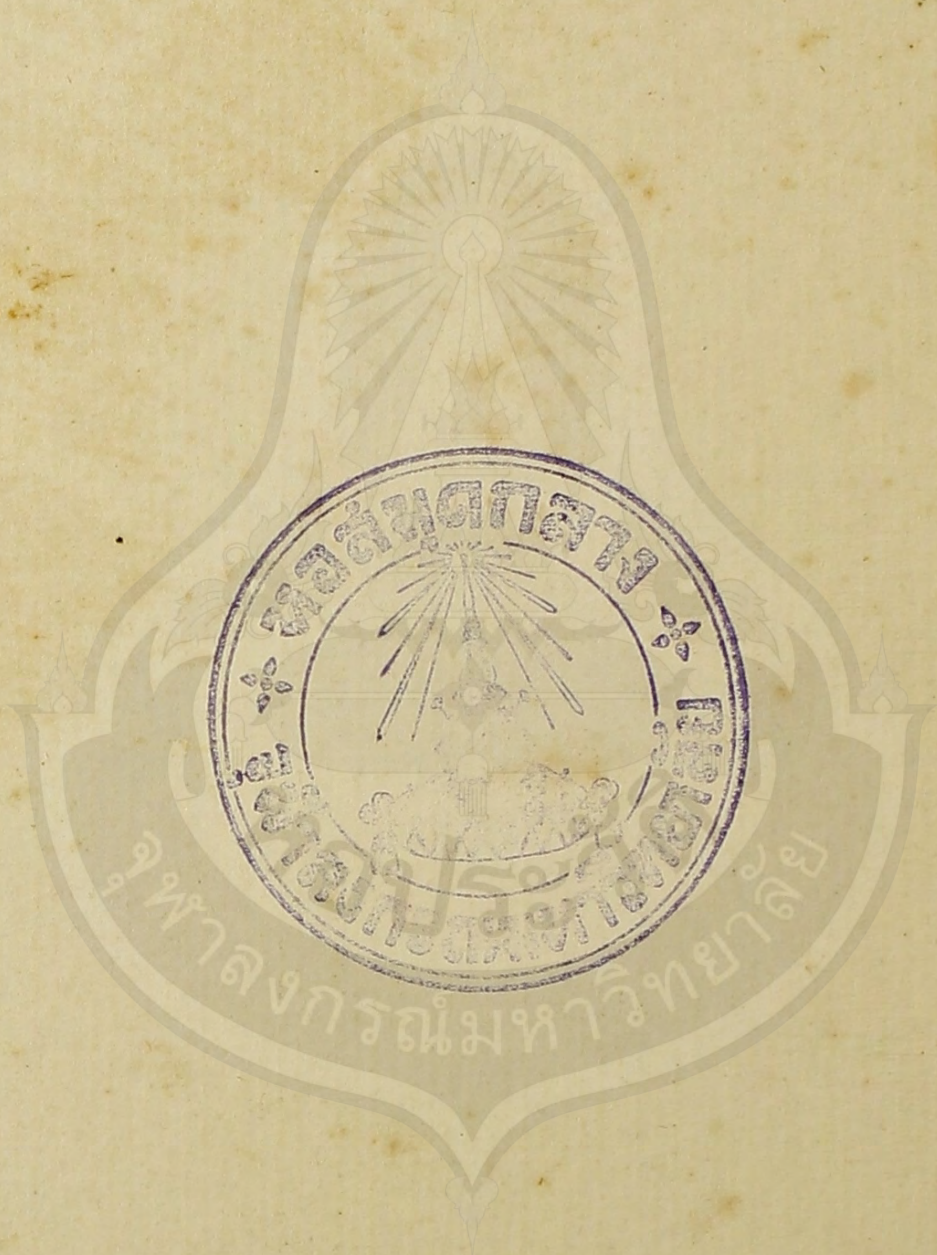
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

หอประวัติ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๑๑๑๑๑
๑๑

๑๑๑๑๑

๑๑๑๑๑

๑๑๑๑๑

๑๑๑๑๑

๑๑๑๑๑

๑

ระเบียบการ

โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

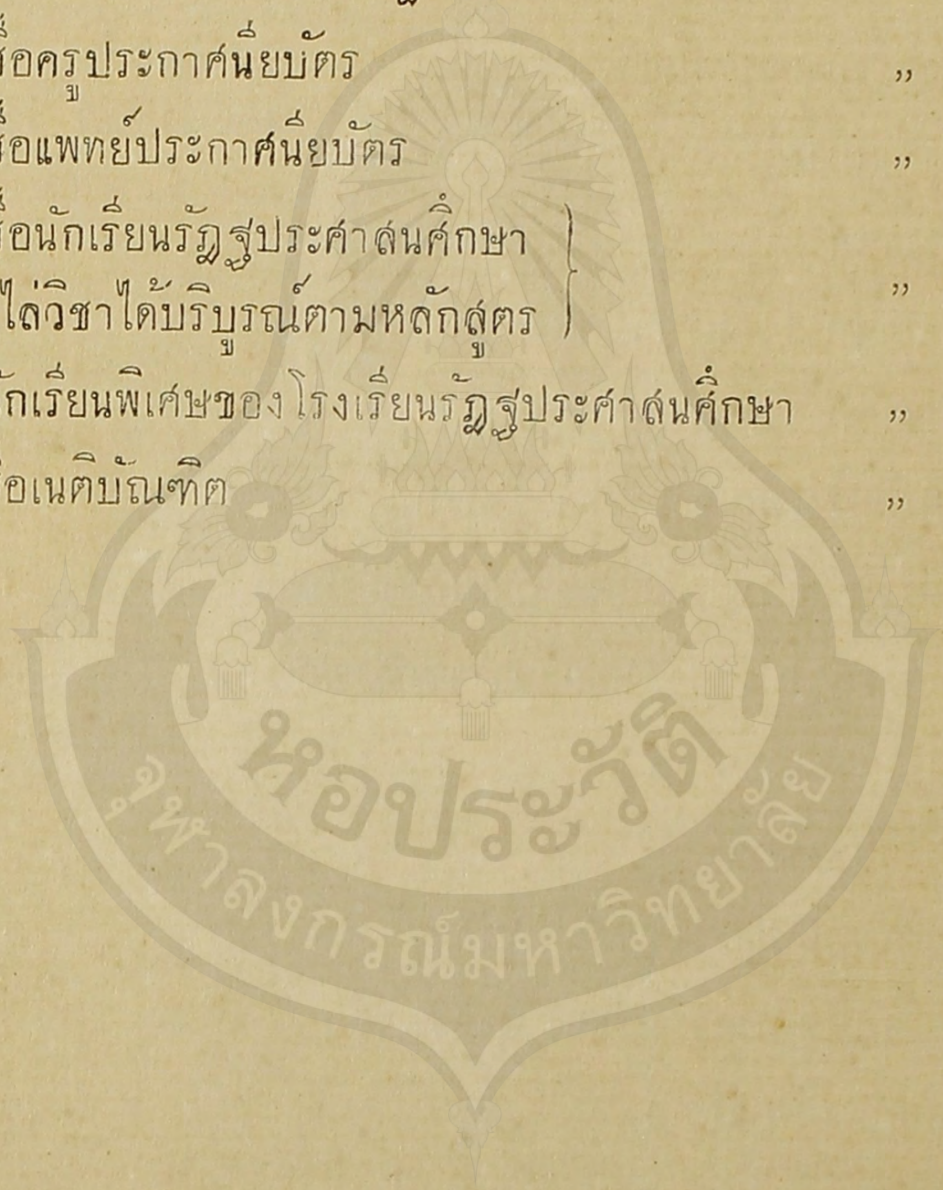

สารบัญ

กรรมการจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน	หน้า ๑
กรรมการที่ปรึกษา	” ๒
ตำแหน่งราชการกองบัญชาการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน	” ๓
ตำแหน่งราชการโรงเรียนรัฐสุประศาสน์ศึกษา	” ๔
ตำแหน่งราชการโรงเรียนราชแพทยาลัย	” ๖
ตำแหน่งราชการโรงเรียนฝึกหัดครู	” ๑๒
ตำแหน่งราชการโรงเรียนกฎหมาย	” ๑๔
ประกาศตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน	” ๑๕
พระราชกำหนดเพิ่มโรงเรียนข้าราชการพลเรือน	” ๑๙
ระเบียบการทั่วไปแห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน	” ๒๑
หลักสูตรวิชาเด็มนอก	” ๓๑
หลักสูตรวิชาชั้นต้น	” ๓๓
ระเบียบพิเศษเฉพาะโรงเรียนฝึกหัดครู	” ๓๕
ระเบียบพิเศษเฉพาะโรงเรียนราชแพทยาลัย	” ๔๑
หลักสูตรวิชาแพทย์	” ๕๓
หลักสูตรสำหรับให้คณาจารย์ฝึกหัด เพื่อให้ประกาศนียบัตรแพทย์	” ๖๑
โรงพยาบาล	” ๖๖
ระเบียบโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และนางพยาบาล	” ๗๒
หลักสูตรแพทย์ผดุงครรภ์และนางพยาบาล	” ๗๙

ระเบียบพิเศษเกาะโรงเรียนรัฐประจำต้นศึกษา	หน้า ๘๘
ระเบียบพิเศษเกาะโรงเรียนกฎหมาย	” ๑๐๑
บัญชีข้อครประกาศนียบัตร	” ๑๐๖
บัญชีข้อแพทย์ประกาศนียบัตร	” ๑๓๘
บัญชีข้อนักเรียนรัฐประจำต้นศึกษา ซึ่งสอบได้วิชาได้บริบูรณ์ตามหลักสูตร	” ๑๕๘
บัญชีนักเรียนพิเศษของโรงเรียนรัฐประจำต้นศึกษา	” ๑๗๔
บัญชีขอเนติบัณฑิต	” ๑๘๑

สภาจัดการ
และกรรมการที่ปรึกษา
แห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภ์

สภาจัดการ

สภานายก

มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระดำรงราชานุภาพ

กรรมการ

นายพดเอก สัมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ
เจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ

” ”

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชา
มหายศธรรมธร

” ”

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเดชา
สุเรนทราชาธิบดี

” ”

มหาเสวกตรี พระยาศรีวิรวงษ์

” ”

มหาอำมาตย์ตรี พระยาธรรมศักดิ์มนตรี
ผู้รั้งตำแหน่งผู้บัญชาการ

” ”

อำมาตย์โท หาดวงพนิตนิตินัย

กรรมการพิเศษ

เด่นาบตีกระทรวง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับ
ราชการที่จะต้องปรึกษาในโรงเรียนข้าราชการ
พลเรือนทุกพระองค์ทุกท่าน

กรรมการที่ปรึกษา

กระทรวงทหารเรือ

นายพลเรือโท พระเจ้าน้องยาเธอ
กรมหมื่นสิงหวิกรมเกรียงไกร

กระทรวงพระคลัง
มหาสมบัติ

มหาอำมาตย์โท พระราชวรวงษ์เชอ
กรมหมื่นพิทยาดงกรณ

กระทรวงเกษตรราชการ

มหาอำมาตย์ตรี พระยาประชาชีพวิบาท

กระทรวงคมนาคม

มหาอำมาตย์ตรี พระยาเด็ถียรฐาปนิกิตย์

กระทรวงวัง

มหาเด็ถกตรี พระยาเด็ถียรสุรประเพณ

กระทรวงการ
ต่างประเทศ

อำมาตย์เอก พระยาบริรักษ์จตุรงค์

กระทรวงนครบาล

อำมาตย์เอก พระเพ็ชรปาน

ตำแหน่งราชการ
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

กองบัญชาการ

ผู้บัญชาการ	มหาอำมาตย์ตรี พระยาธรรมศักดิ์มนตรี (รัง)
เดชานุการ	เสวกตรี พระภักดีบรมนารถ
ต้นหมุ่บาญชี	รองเสวกเอก หาดวงชนรัักษ์พิสิฐ เป็รียนตรี
รองเวร	นายกริม
ผู้รักษาท้องที่ และ เก็บเงินผลประโยชน์	รองอำมาตย์โท พระประจุมรุกขพันธ์

หอประวัติ

ศาลากลางกรมมหาวิทยาลัย

โรงเรียนรัฐศาสตศึกษา
(ตั้งอยู่ในพระบรมมหาราชวัง)

กองกลาง

ผู้อำนวยการ	เสวกโท หม่อมอนุวัตรวรพงษ์ เปรียญเอก
หัวหน้าครู	เสวกตรี หดวงเชษฐกาโรภาส
ผู้ปกครองนักเรียน	นายพันตรี หดวงเทพคุณานุศิษฏ์
ผู้รักษาดำเนิน	รองเสวกตรี ชุนพิจารณพัทธ์คุณันท์

กองโรงเรียน

อาจารย์จรรยา และภาษาไทย	เสวกโท หม่อมอนุวัตรวรพงษ์ เปรียญเอก
อาจารย์วิชาปกครอง	รองเสวกโท ชุนบรรโณวาทวิจิตร
อาจารย์กฎหมาย ลักษณะอาญา	อำมาตย์ตรี หดวงฤทธามาตย์ เนติบัณฑิต
อาจารย์กฎหมาย ลักษณะสัญญา	เสวกเอก หดวงประดิษฐ์พิจารณการ เนติบัณฑิต Barrister-at-Law.
อาจารย์วิชาแผนที่	รองอำมาตย์เอก หดวงนภากาศภักดีการ
อาจารย์พงษาวดาร	(ว่าง)
อาจารย์สุขวิทยา และการศุขาภิบาล	นายร้อยโท ชัน M. R. C. S., L. R. C. P.

อาจารย์ภูมิศาสตร์	เด่วกตรี	หดวงเชฐกาโรวาท
อาจารย์การทหาร และวิชาเลื้อป่า	นายพันตรี	หดวงเทพดรุณานุกิษฐ์
อาจารย์ภาษาอังกฤษ	นาย บี. ไอ. คาร์ตไรต์	B. A.
”	เด่วกตรี	หดวงเชฐกาโรวาท
”	นายฮีดยาร์ด	M. A. , LL. D.
ครูประจำ	รองเด่วกโท	ขุนธราภาคพาที
”	รองเด่วกโท	ขุนนารถสุนิท
”	รองเด่วกโท	ขุนสินิทรราช
”	รองเด่วกตรี	นายอิน รัตนวงนิช
”	รองเด่วกตรี	นายชุ่มเฮง บัณยวงนิช
”	นายอิน คุชวงนิช	มหาดเล็ก
”	นายสอาด	

โรงเรียนราชแพทยาลัยและโรงเรียนฝึกหัดครู

เด่นาบดีกระทรวงธรรมการ เป็นผู้บัญชาการทั่วไป

ผู้ตรวจการพิเศษ

มหาอำมาตย์ตรี พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร

พนักโรงเรียนราชแพทยาลัย

(ตั้งอยู่ณวังหลัง)

กองกลาง

ผู้อำนวยการ

อำมาตย์ตรี พระเวชสิทธิ์พิดา

ผู้ช่วย

รองอำมาตย์เอก หลวงประการวุฒิ
สิทธิ์ ป. ม.

ผู้ปกครองนักเรียน
แพทย์ (ชาย)

รองอำมาตย์ตรี นายเซียง

ผู้ปกครองนักเรียนแพทย์
ผดุงครรภ์ (หญิง)

ข้า

ผู้ช่วย

ปลัด แพทย์ผดุงครรภ์ประกาศนียบัตร

ผู้รักษาบัญชี

รองอำมาตย์ตรี นายสิทธิพรชอมสิทธิ์ (พลี ทัศนพงศ์)

ผู้รักษาดำเนิน

นายชิต

กองโรงเรียนแพทย์

แพทย์ผู้ตรวจรักษาและนางพยาบาล

อาจารย์สอนภาษาละติน

มหาอำมาตย์ตรี พระเจ้าน้อยยาเชอ
กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร

อาจารย์จรรยา และวิธี
พยาบาล และหลักการ
ตรวจโรค

อำมาตย์ตรี พระเวชสิทธิ์พิศาล

อาจารย์ภาษาไทยและเดชะ

รองอำมาตย์เอก หาดวงประการวุฒิ
สิทธิ์ ป. ม.

อาจารย์โรคเดินประสาท
และผ่าตัด

หมอ ยอช แมกฟาร์แดนด M. D.

อาจารย์โรคผิวหนัง

หมอ ดู เปเตอร์เซน M. D.

อาจารย์ตรวจโลหิต
และปัสสาวะ

หมอ ยี. โบต์ไดน์ D. Sc. Pharm.

อาจารย์พิษยศาสตร์
(Toxicology)

หมอ ยี. โบต์ไดน์ D. Sc. Pharm.

” ”

รองอำมาตย์ตรี นายได้ชวด แพทย์
ประกาศนียบัตร

อาจารย์ศัพทานุเคราะห์

อำมาตย์เอก พระบำบัตต์สรรพโรค M. D.

อาจารย์วิชาตรวจ
โรค และรักษาโรค

หมอ มอเดน คาร์ทิว M. D. (Edin.)
D. P. H. (Ireland.)

อาจารย์ตัดผ้าศพ	หมอ วอดเตอร์ บี. ทอย M. D.
อาจารย์ โอดถ	หมอ ดุซซิด D. Ph.
อาจารย์สรรพคุณยา (materia medica)	หมอ ยอช แมกฟาร์แดนด์ M. D.
” ”	รองอำมาตย์ตรี นายไต้ฮวด แพทย์ ประกาศนียบัตร
อาจารย์กายวิภาควิทยา (Anatomy)	หมอ วอดเตอร์ บี. ทอย M. D.
” ”	หมอ แพร์นานคิส L. M. S. (Bombay)
อาจารย์ศีรษะวิศาสตร์ (Physiology)	หมอ ยอช แมกฟาร์แดนด์ M. D.
” ”	รองอำมาตย์ตรี ขุนบริหารเวชศาสตร์
อาจารย์ระดายนศาสตร์ (Chemistry)	อำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าพนศรีเกษม A. M. R. A. C.
” ”	หมอ ดุซซิด D. Ph.
” ”	รองอำมาตย์เอก นายกิมยู่
อาจารย์แพทย์ไทย	หมอยวง
อาจารย์สัตวศาสตร์	อำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าพนศรีเกษม A. M. R. A. C.

อาจารย์พฤษศาสตร์	อำนวยการ	หม่อมเจ้าพันธุ์เกษม
		A. M. R. A. C.

” ” หมอ แพร์นานดีส์ L. M. S. (Bombay)

อาจารย์พิพัฒน์	รองอธิการบดี	หัตถวงอารีตรุณพรวรค
----------------	--------------	---------------------

อาจารย์ศุภวิทยา	รองอธิการบดี	ขุนบริบูรณ์เวชศาสตร์
-----------------	--------------	----------------------

อาจารย์ภาษาอังกฤษ	รองอธิการบดี	นายกิมย
-------------------	--------------	---------

ครูภาษาอังกฤษ	รองอธิการบดี	ขุนคันทน์ชวณศาสตร์
---------------	--------------	--------------------

” ” รองอธิการบดี นายเซียง

ครูฝึกหัดการ	}	ถวิต แพทย์ผดุงครรภ์ประกาศนียบัตร
พยาบาล		

ครูวิชาทหาร		นายร้อยตรี แปดก
-------------	--	-----------------

กองโรงพยาบาล

แพทย์ผู้ช่วยปกครอง	รองอธิการบดี	หัตถวงเวชกิจพิศาล
--------------------	--------------	-------------------

แพทย์หัวหน้าฝึกหัด	}	รองอธิการบดี	ขุนบริบูรณ์เวชกิจ
พนักคนไข้ชาย			

แพทย์หัวหน้าฝึกหัด	}	รองอธิการบดี	ขุนบริบูรณ์เวชศาสตร์
พนักคนไข้หญิง			

แพทย์ผู้ฝึกหัดประจำ	}	รองอธิการบดี	ขุนบริหารเวชศาสตร์
โรงคนไข้			

แพทย์ผู้ฝึกหัดประจำ
โรงคนไข้

รองอำมาตย์ตรี ชุนเวชดำครพนิง

” ”

รองอำมาตย์ตรี นายต้มบุญ แพทย์
ประกาศนียบัตร

” ”

รองอำมาตย์ตรี นายนิศย์ แพทย์
ประกาศนียบัตร

” ”

รองอำมาตย์ตรี นายอิน แพทย์ประกาศ
นียบัตร

แพทย์ผู้ฝึกหัดประจำ
โรงผ่าตัด

รองอำมาตย์ตรี นายดูกลิ่น แพทย์
ประกาศนียบัตร

แพทย์ผู้ฝึกหัดประจำ
ห้องยาฝรั่ง

หมอบุญช่วย

แพทย์ผู้ฝึกหัดประจำ
ห้องยาไทย

รองอำมาตย์โท ชุนกุมารประดิษฐ์

แพทย์ไทย

หมอยวง

” ”

หมอเจริญ

แพทย์ผู้ฝึกหัดประจำ
ห้องตรวจโรค
และรับจ่ายคนไข้

รองอำมาตย์ตรี นายเลอจก แพทย์
ประกาศนียบัตร

หมอบุญช่วย หมอเลอจก หมอเจริญ หมอประจักษ์

แพทย์ผู้ ผก หัด ห้องตรวจศพ	} หมอมาก แพทย์ประจำคณบดี
แพทย์ประจำโรง คตอดบุตร	} เกิด แพทย์ผดุงครรภ์ประจำคณบดี
พยาบาลประจำ โรงคนไข้ชาย	} นายอ่วม พยาบาลประจำคณบดี
”	” นายเฉลิม พยาบาลประจำคณบดี
”	” นายเพิ่ม พยาบาลประจำคณบดี
”	” นายไฉ่ภณ พยาบาลประจำคณบดี
”	” นายพูน พยาบาลประจำคณบดี
”	” นายทองดู่ก พยาบาลประจำคณบดี
พยาบาลประจำ โรงคนไข้หญิง	} ม. ต. จันทน์ แพทย์ผดุงครรภ์ประจำคณบดี
”	” ดอช แพทย์ผดุงครรภ์ประจำคณบดี
”	” เป็ดอง แพทย์ผดุงครรภ์ประจำคณบดี
”	” อาบ แพทย์ผดุงครรภ์ประจำคณบดี
”	” ชุ่ม แพทย์ผดุงครรภ์ประจำคณบดี

พแนกโรงเรียนฝึกหัดครู

(ตั้งอยู่ที่บ้านส้มเค็ดเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก)

กองกลาง

ผู้อำนวยการ

อาจารย์ใหญ่

แพทย์

แม่บ้าน

ต้มหีบานูช

ผู้รักษาด้าน

ผู้อำนวยการ
อำนวยการ

พระอภิบาลวิเทศ
พระอนุชาธิบดีสยาม

นาย เอฟ. ยี. เทรด์.

(แพทย์ในโรงเรียนราชแพทยาลัย
เป็ดียนกันมาประจำ)

เฟิง

นายกดิน (ทำการแทน)

ราชบุรุษ นายจัน

กองโรงเรียน

อาจารย์ภาษาอังกฤษ นาย เอฟ. ยี. เทรด์.

อาจารย์วิชาครู อำนวยการ หาดวงผดุงวิทยาเด็ริม

อาจารย์พงษาวดาร รองอำนวยการ หาดวงพิพัฒน์พิทยาภรณ์ ป.ม.

อาจารย์ภาษาไทย รองอำนวยการ หาดวงวิชานดรณกิจ ป.ม.

อาจารย์วิทยาคาสตร์ รองอำนวยการ หาดวงประมวญวิชาพูด

ครูประจำ

รองอำนวยการ นายพร้อม ป. ม.

ครูประจำ

รองอำนวยการ นายถนอม

ครูวาดเขียน

นาย เฟรเดริก แซร์ป

ครูวิชาทหาร

นายดาบ แต่ง

โรงเรียนกฎหมาย

(ตั้งอยู่ที่ศาลัดัดัดัดัดัดัดัดัดัดัด)

เด่นาบดักะทรวงยุกิธรรมเป็นผู้บัญชาการทั่วไป

อาจารย์กฎหมาย } ดักษณาอาญา }	มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์
อาจารย์กฎหมาย } วิชิพิจารณา } และดักษณพยาน }	มหาอำมาตย์ตรี พระจินดาภิรมย์ราช ดักษณบดี เนติบัณฑิต Barrister-at-Law
อาจารย์กฎหมาย } ดักษณดัญญา }	เด่วกเอก หดวงประดิษฐพิจารณการ เนติบัณฑิต Barrister-at-Law
อาจารย์กฎหมาย } ประทุษสุราษฎร์ส่วนแพ่ง }	อำมาตย์โท หดวงพิณนิตนัย เนติบัณฑิตพิเศษ Barrister-at-Law
อาจารย์กฎหมาย } ดักษณผวเมย } มรดก ทดิน }	อำมาตย์โท หดวงพิศสัยดารนิต เนติบัณฑิต
พนักงานโรงเรียน	นายเคดม

ประกาศตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา
อชิรวาสุพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศให้
ทราบทั่วกันว่า สำนักฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งสมเด็จพระ
พระชนกนารถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง
พระราชดำริห์ริเริ่ม ตั้งขึ้นโดย พระราชปรีชาญาณที่จะทรงจัดการปกครอง
พระราชอาณาจักรให้ทันกาลสมัย จึงได้ทรงจัดการกระทรวง
มหาดไทย รวมหัวเมืองซึ่งแยกย้ายตั้งกตอยู่ในกระทรวงต่าง ๆ
ตามความสมควรในสมัยเดิม ให้ตั้งกตอยู่แห่งเดียวกัน เพื่อ
จัดการปกครองให้ตั้งระเบียบแบบอย่างเป็นองหนึ่งอันเดียวกัน และ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการฝึกหัดกตบุตร สำหรับรับ
ราชการปกครองขึ้นในกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๘ ครั้นการปกครองหัวเมืองซึ่งได้จัดตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ ดำเนินมาเป็นรูป
เรียบรอยชน ความต้องการฝึกกตบุตรสำหรับรับราชการยังทมิ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แยกการฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่าย
พลเรือนจากกระทรวงมหาดไทยตั้งเป็นโรงเรียนขึ้นต่างหาก เรียก

ว่าโรงเรียนมหาดเล็ก ตั้งแต่วันที่โกสินทร คศ ๑๒๑ มีกรรมการ
จัดการดงเปนรูปแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เด็ก
กรรมการมีผู้จัดการโดยดำฟังต่อมา ตั้งแต่วันที่โกสินทร คศ ๑๒๖
โรงเรียนนั้นได้ฝึกหัดกุดบุตรเข้ารับราชการเปนต้นรากของกระทรวง
มหาดไทยเพียงพอแก่ความต้องการแล้ว มีแต่จะขยายวิชาให้สูงขึ้น
ต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปรมนทรมหาอชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวจึงทรงพระราชดำริว่า บัดนี้การปกครองท้องที่ดง
ระเบียบแบบแผนอยู่แล้ว เปนอันมิใช่ว่าการปกครองนั้น เปน
เฉพาะหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและนครบาล กระทรวงอื่น ๆ
ย่อมมีหน้าที่ซึ่งจะจัดการเปนการอาไศรยซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบ
ขอขอบคุณทงพระราชอาณาจักร รวมนับว่าเปนการปก
ครองของรัฐบาดอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่การฝึกหัดข้าราชการ
ฝ่ายพลเรือน สำหรับส่งคนออกไปรับราชการกระทรวงมหาดไทย
กระทรวงเดยวนั้น หาพอเพียงแก่ราชการปกครองพระราช
อาณาจักรทุกว้นไม่ ล้มควรจะขยายการโรงเรียนให้กว้าง
ขวางออกไป สำหรับส่งคนไปรับราชการทุกกระทรวงทบวงการ
จัดการโรงเรียนให้เปนพแนกวิชาต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ปกครอง
การต่างประเทศ การเกษตร การช่าง และการแพทย์ เปนต้น
ด้วยทรงทราบ พระราชประสงค์ ของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงซึ่งทรง

เริ่มจัดการเด้าเรียน สำหรับจัดการ ปกครองทั่วไป โดยตระหนักถึง
 แต่การที่จะจัดการโรงเรียนเช่นนี้ เป็นการใหญ่ต้องการทุนรอน
 เพิ่มเติมขึ้นไปอีกเป็นอันมาก จึงมีพระราชปรารภว่า เงินซึ่ง
 ราษฎรเรียกรายกันสร้างพระบรมรูปทรงมาเปนนุสาวรีย์ ถวายแด่
 สมเด็จพระบรมชนกนาถบิรมหาราชของประชาราษฎร คงมีเหลือ
 อยู่จากการสร้างพระบรมรูปมีจำนวนนับด้วยแสนบาท สมเด็จพระ
 พุทธเจ้าทรงได้ทรงพระราชดำริห์ไว้แล้ว ที่จะจัดการสร้างตั้ง
 ถาวรวัตถุ อันจะแผ่สาธารณประโยชน์ตอบแทนพระราชทาน
 แก่ราษฎร แต่ยังไม่ได้ตกลงประการใดนั้น ควรจะจัดการให้
 เป็นประโยชน์ตามพระราชประสงค์ต่อไป จึงทรงพระราชดำริห์ว่า
 ประโยชน์สิ่งใด ไม่ยิ่งกว่าการ ปกครอง ราษฎรให้ มีความสุข ความ
 เจริญ สมเด็จพระพุทธเจ้าทรงได้ทรงเริ่มจัดการโรงเรียนไว้
 สำหรับกุดบุตรที่จะรับราชการฝ่ายพลเรือนตั้งแต่นั้นแล้ว ควรจะขยาย
 การให้กว้างขวางต่อไปตามพระราชประสงค์ ทุนที่เหลือจากการที่
 ราษฎรเรียกรายกันสร้างอนุสาวรีย์บิรมหาราชควร จะใช้ ในการจัดโรง
 เรียนนี้ แต่การโรงเรียนนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงการ
 ทั่วไป จึงควรจะมีกรรมการดำริห์และจัดการให้เป็นรูปก่อน จึง
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกโรงเรียนมหาดเล็กเป็นโรงเรียน
 ข้าราชการพลเรือน พระราชทานนามปรากฏว่า “โรงเรียนข้า
 ราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

เหตุด้วย พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ได้ทรงพระราชดำริห์เริ่ม
 ตั้งขึ้นไว้ และจะใช้ทุนที่ราษฎรทูลเกล้า ๆ ถวาย เพื่อเป็นพระ
 เกียรติยศในพระบรมนามาภิไธยด้วย และให้มีกรรมการเป็นสภา
 อันหนึ่ง มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระบรมราชูปถัมภก
 แห่งโรงเรียนนี้ ในตำแหน่งของกรรมการจัดการโรงเรียนนี้ ให้
 มีผู้อำนวยการหนึ่ง สำหรับวินิจฉัย กิจการก่อนที่ จะนำความขึ้นกราบ
 บังคมทูลพระกรุณา และมีเลขานุการสำหรับเป็นผู้จัดการตามคำสั่ง
 ด้รณายก และให้เด็บบัดกระทรวงซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการที่จะ
 ต้องปลุกษาในสถานเป็นต้นมาชิกพิเศษของสถาน ตามเวลาที่
 มีกิจอันเกี่ยวเนื่องกัน

และนักเรียนก่อนที่จะออกมารับราชการนั้น ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ๆ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถวายตัวเป็นมหาด
 ด้รตามพระราชประเพณีเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทร คศ ๑๒๘
 เป็นวันที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชกำหนด

เพิ่มโรงเรียนข้าราชการพลเรือน

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา
 อชิรวาสุฯ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า
 นักเรียนในโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุล
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่สอบวิชาตามหลักสูตรได้ ออกรับ
 ราชการไปมีตำแหน่งยศบรรดาศักดิ์ตามกระทรวงทบวงการต่างๆนั้น
 ยังมีเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแสดงว่า เป็นผู้ที่ได้
 ออกจากสำนักโรงเรียนข้าราชการพลเรือนนั้นไม่ จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเข็มทำด้วยเงินเป็นรูปพระเกี้ยวตราโรงเรียน
 สำหรับประดับอกเสื้อได้ พระราชทานเป็นเครื่องหมายสำนักโรงเรียน
 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดไว้ดังต่อไปนี้
 มาตรา ๑ เข็มนี้ให้เรียกว่า เข็มโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 มาตรา ๒ เข็มนี้มีรูปเป็นพระเกี้ยว ตราโรงเรียนข้าราชการ
 พลเรือน ทำด้วยเงินตวง
 มาตรา ๓ ผู้ที่ควรได้รับพระราชทานเข็มนี้ คือ
 (๑) นักเรียนที่สอบได้ได้เป็นบัณฑิต ประดับเข็มนบน
 อกเสื้อข้างซ้าย

(๒) ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นบัณฑิตพิเศษ
 ปรระดับชั้นนอกเหนือข้าราชการ

(๓) เจ้าพนักงานประจำโรงเรียน ซึ่งได้รับพระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตพิเศษให้ปรระดับชั้นเป็นต้น นับว่าเป็นบัณฑิต
 พิเศษ ปรระดับนอกเหนือข้าราชการเหมือนกัน แต่ให้ปรระดับอยู่ได้
 เพียงตลอดเวลาดำเนินงานหน้าที่เป็นเจ้าพนักงาน ถ้าออกจาก
 ตำแหน่งแล้วจะปรระดับต่อไปไม่ได้ เว้นแต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ตั้งให้เป็นบัณฑิตพิเศษเฉพาะตัว

(๔) นักเรียนที่สอบได้ได้ประกาศนียบัตร แด่รับราชการ
 แล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี ทั้งเจ้ากระทรวงทบวงกรมชั้นบรรพชา
 อยมความเห็นชอบด้วยว่ารับราชการเรียบร้อยดี ปรระดับชั้นนอก
 นอกเหนือข้าราชการ ถ้าออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ซึ่งมีได้รับ
 พระราชทานเบียบานาญ จะปรระดับชั้นต่อไปอีกไม่ได้

มาตรา ๔ บรรดาผู้ซึ่งปรระดับชั้นได้ตามพระราชกำหนด
 ถ้าต้องออกจากราชการด้วยมความผิด อาจจะถูกห้ามไม่ให้
 ปรระดับชั้นต่อไป

มาตรา ๕ ให้สภากิจการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เป็นผู้
 รักษาการให้เป็นไปถูกต้องตามพระราชกำหนด

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
 เป็นวันที่ ๑๒๘๐ ในรัชกาลปัตยุบัน

ระเบียบการทั่วไปแห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชประสงค์ ข้อ ๑ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระ
บาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เปนสถาน
ที่ศึกษาราชการพลเรือน อย่างโรงเรียนนายร้อยเปน
ที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารบก และโรงเรียนนาย
เรือเปนที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารเรือฉะนั้น และ
นับเปนโรงเรียนชั้นอุดมศึกษา ตั้งขึ้นโดยกระแ
พระบรมราชโองการ ซึ่งได้ประกาศในหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเปนพระบรมราชูปถัมภก รายละเอียดอื่น ๆ
อันแสดงประวัติของโรงเรียนนี้แจ้งในประกาศนั้น
ซึ่งได้คัดมาพิมพ์ไว้ข้างต้นระเบียบการนี้แล้ว

กิจการ

ข้อ ๒ โรงเรียนนี้มีการสอบได้วิชาอย่าง ๓
มีการฝึกสอนวิชาอีกอย่าง ๑

การสอบวิชา

ข้อ ๓ การสอบวิชานั้น

จะสอบวิชาชั้น

เด็มนอก

เด็มนอก ผู้ที่จะเข้าสอบวิชาในชั้นนี้ไม่จำเป็นต้อง
เรียนในโรงเรียนนี้ จะมาแต่ที่ใด ๆ ก็ได้ แต่
ต้องมีผู้ซึ่งมีหลักฐานควรเชื่อได้รับรองว่าเป็นผู้มี
ความประพฤติเรียบร้อย และต้องเสียค่าธรรมเนียม
นิยมสอบคราวละ ๑๐ บาทด้วย เมื่อโรงเรียนเห็น
สมควรรับเข้าสอบวิชาได้ ก็จะสอบให้ตามเวลา
ที่จะได้ประกาศให้ทราบล่วงหน้าเป็นคราว ๆ ไป
ถ้าสอบได้ตามหลักสูตรจะให้ประกาศนี้บังคับเป็น
สำคัญสำหรับตัวด้วย วิชาที่จะสอบตามหลักสูตร
เด็มนอกมีข้างท้ายระเบียบการนี้

พแนกวิชาที่

ข้อ ๔ วิชาที่สอนในโรงเรียนนี้เป็นวิชาชั้นอุดม

กำหนดสอน

ศึกษา สอนความรู้เฉพาะอย่าง ซึ่งกำหนด
ไว้ในความมุ่งหมายของสภาว่าจะมีเป็น ๘ พแนก
คือ

๑. การครู

๒. การแพทย์

๓. กฎหมาย

๔. การปกครอง

๕. การทูต

๖. การค้าขาย

๗. การเพาะปลูก

๘. การช่างกต

รวมโรงเรียน

ข้อ ๕ ในชั้นต้นจะรวมโรงเรียนอุดมศึกษา

๔ ประเภท

๔ โรงเรียน จัดเป็น ๔ ประเภท ตามระเบียบ

การปกครอง คือ โรงเรียนการปกครอง ซึ่งเป็น

รากเง้าของโรงเรียนข้าราชการพลเรือนมาแต่เดิม

ซึ่งเวदानตอยู่ในพระบรมมหาราชวัง โรงเรียน ๓

โรงเรียนกฎหมาย ซึ่งตั้งอยู่ณศาลสถิตย์ยุติธรรมโรงเรียน ๓ โรงเรียนราชแพทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ณวังหลังโรงเรียน ๓ โรงเรียนฝึกหัดครู

ซึ่งตั้งอยู่ณบ้านส้มเต๋เจ้าพระยาโรงเรียน ๓

ประเภทนักเรียน

ข้อ ๖ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน จะกำหนด

โดยภูมิวิชา

นักเรียนโดยภูมิวิชาเป็น ๒ ประเภท ซึ่งนับเป็น

นักเรียนชั้นอุดมทั้ง ๒ ประเภท คือ

ก. นิสิต (Matriculated Student) นับเอา

จำพวกที่สอบได้ประโยคมัธยมบริบูรณ์ (คือมัธยม

ปีที่ ๘) แล้ว เข้าเป็นนักเรียนชั้นสูง ซึ่งเรียน

ตามหลักสูตร เพื่อจะสอบวิชาเป็นบัณฑิต

(Graduate) ของสำนัก

ข. ศิษย์ เป็นผู้สอบได้วิชาชั้นต้นของโรงเรียน
และเข้าเรียนตามหลักสูตรชั้นคำ เพื่อสอบได้และ
รับแต่ประกาศนียบัตรของสำนัก

หมายเหตุ - แต่โรงเรียนกฎหมาย นักเรียน
ชั้นศิษย์เคยสอบวิชาเป็นบัณฑิตได้อยู่แล้ว เพราะ
ฉะนั้นให้คงเป็นไปตามเดิมก่อน

วิธีรับนักเรียน

ข้อ ๗ ผู้ที่จะรับเข้าเป็นชนนิตต์ศักดิ์ หรือ
เพียงชั้นศิษย์กิตติ ต้องมีผู้นามรับรองให้เป็น
เชื่อได้ว่า เป็นผู้ประพฤติตัวดีไม่มีความเล็ดหาย
อย่างไร และปฏิบัติตามข้อบังคับของ
โรงเรียน ทั้งเป็นผู้ที่แพทย์ได้ตรวจเห็นแล้วว่า
ทำงานการได้ควรแก่แห่งที่ปรารถนาจะเข้าศึกษา

ลักษณะนักเรียน
ชั้นศิษย์

ข้อ ๘ ผู้ที่จะรับเข้าเป็นชนนิตต์ นอกจาก
ที่กล่าวไว้ในข้อ ๗ ยังต้องพร้อมด้วยองค์ข้อ
ต่อไปนี้จึงจะรับได้

๑. เป็นผู้มีอายุครบ ๑๖ ปีเต็มแล้ว
๒. เป็นผู้สอบวิชาชั้นต้นของโรงเรียนข้าราชการ
การพลเรือนได้แล้ว
๓. เป็นผู้สามารถเสียค่าเล่าเรียนในพแนก
ต่าง ๆ ของโรงเรียนได้

การสอบวิชา
ชั้นต้น

ข้อ ๙ การสอบวิชานักเรียนมัธยมบริบูรณ์
ซึ่งโรงเรียนจะเลือกเข้าเป็นนักเรียนชั้นดีเลิศ เป็น
หน้าที่ของกระทรวงธรรมการสอบได้โดยเด็ดขาด เพราะ
ฉะนั้นการสอบวิชาชั้นต้น ซึ่งโรงเรียนพแนกต่าง ๆ
จะเลือกเข้าเป็นนักเรียนชั้นดีเลิศ ก็ควรจะให้มีเจ้า
หน้าที่สอบได้เป็นแห่งเดียวกัน จะได้เทียบวิชาสูง
ต่ำได้เสมอกัน เวदान โรงเรียนข้าราชการพล
เรือนจึงได้มอบให้กระทรวงธรรมการเป็นผู้สอบวิชา
นักเรียนให้ นักเรียนที่จะเข้าสอบวิชาชั้นต้น
เพื่อกันไม่ให้ ผู้ที่มคความรูต่ำเกินไป เข้ามาขอสมัคร
สอบ เป็นเหตุให้เสียเวลาของการตรวจสอบ
กระทรวงธรรมการจะเรียกค่าธรรมเนียมจากผู้สมัคร
สอบก็ได้ แต่อย่างสูงไม่เกินคนละ ๕ บาท

หลักสูตรวิชา
ชั้นต้น

ข้อ ๑๐ หลักสูตรวิชาชั้นต้นนั้น ในบังคับ
เทียบเพียงเล่มมัธยมปีที่ ๒ ของหลักสูตรกรม
ศึกษาธิการ แต่จะผ่อนผันให้มิวิชาบางอย่างยิ่ง
และหย่อนได้ ตามความต้องการของพแนกต่าง ๆ
แห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน มีรายละเอียด
แจ้งอยู่ในท้ายระเบียบการนี้

ประเภทนักเรียน
โดยอุปการะ

ข้อ ๑๓ นักเรียนข้าราชการพลเรือน กำหนด
โดยลักษณะที่ได้รับความอุดหนุนมากน้อยต่างกัน
เป็น ๓ ประเภท คือ

ก. นักเรียนสมัคร คือนักเรียนที่ไม่ได้รับผล
ประโยชน์ เป็นส่วนเบียดเบียน หรือทุนเล่าเรียน จาก
โรงเรียน

ข. นักเรียนหลวง คือนักเรียนที่ได้รับพระราช
ทานเบียดเบียน ของหลวง ในระหว่างที่เล่าเรียนอยู่
และเมื่อเสร็จการเล่าเรียนแล้ว อยู่ในอำนาจ
ที่รัฐบาล จะเรียก เข้า มารับตำแหน่งในราชการได้
เมื่อใด ๆ ภายในกำหนดปีที่โรงเรียนพแนกต่าง ๆ
ได้กำหนดไว้ในระเบียบการพิเศษเฉพาะพแนกนั้นๆ

ค. นักเรียนราชูปถัมภ์ คือนักเรียนที่มอ
บเลี้ยงและตั้งงบประมาณคาดหลักแหลม ส้มควรวได้
รับพระบรมราชูปถัมภ์เป็นพิเศษ จะได้รับพระ
ราชทานทุนเล่าเรียนไม่น้อยกว่าเดือนละ ๒๐ บาท
นักเรียนราชูปถัมภ์ จะได้ออกจากชนนส์ดีด เท่านั้น
และโรงเรียนพแนกใดจะมีนักเรียนประเภทนี้เท่าใด
จะได้กำหนดเป็นครั้งเป็นคราว ตามที่โรงเรียน
พแนกนั้น ๆ จะเห็นสมควร

หมายเหตุ - นักเรียนซึ่งกรมหรือกระทรวง
ใด ๆ ส่งมาเข้าเต้าเรียนนับเข้าในประเภทนัก
เรียนสมัคร

เครื่องแต่งตัว
นักเรียน

ข้อ ๑๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
ราชทานพระบรมราชานุญาตให้ให้ตัดสินและศิษย์ของ
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน แต่งเครื่องยศเปน
นักเรียนในพระราชสำนักได้ ใช้ได้ตามพแนกวิชา
คือ

๑. พแนกวิชาครู	ดีเห็ดอง
๒. พแนกวิชาแพทย์	ดีเขี้ยวแก่
๓. พแนกกฎหมาย	ดีขาว
๔. พแนกวิชาสูงประจำชั้นศึกษา	ดีดำ
๕. พแนกการทูต	ดีกรมท่า
๖. พแนกพณิชการ	ดีฟ้า
๗. พแนกการกลักรรรม	ดีเขี้ยวอ่อน
๘. พแนกยন্ত্রศึกศึกษา	ดีเดอดหมู

หมายเหตุ - ส่วนผู้ทมิเครื่องยศตามยศถา
พนคร หรือตำแหน่งราชการซึ่งจะแต่งเครื่องยศ
นั้น ๆ ได้แล้ว จะไม่แต่งเครื่องยศอย่างนักเรียน
ก็ได้

อนึ่งเมื่อใดจตุตถการสอบชั้นบัณฑิตชั้นแรก
พระ ราชทาน พระ บรมราชา อนุญาตให้ นักเรียนชั้น
นิสิตใช้ เสื้อครุยหรือหมวกสำหรับ นิสิตของ โรง
เรียนข้าราชการพลเรือน เพื่อเป็นเกียรติยศใน
เวลาอยู่ในโรงเรียนด้วย

เครื่องหมาย ข้อ ๑๓ นิสิตของ โรงเรียนเมื่อสอบได้ได้เป็น
เกียรติยศนัก บัณฑิตแล้ว พระราชทานพระบรมราชา อนุญาต
เรียนผู้เรียนวิชา ให้ ใช้เสื้อครุยสำหรับเกียรติยศบัณฑิตได้ และจะ
ดำเร็จแล้ว มี เข็มตรา โรงเรียนสำหรับประดับอกเสื้อข้างซ้าย
เป็นเกียรติยศด้วย ข้างหลังเข็มจากนามและปีที่
ได้เป็นบัณฑิต ส่วนศิษย์ที่สอบได้ได้แต่เพียง
ประกาศนียบัตรของโรงเรียนนั้น จะมีแต่เข็มตรา
โรงเรียนสำหรับประดับอกเสื้อข้างขวาเมื่อได้ออก
รับราชการแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี และทั้งเจ้า
กระทรวงทบทนักเรียนผนวกรับราชการอยู่มีความเห็น
ชอบด้วยว่ารับราชการเรียบร้อยแล้ว

ระเบียบพิเศษ ข้อ ๑๔ ระเบียบข้อบังคับและหลักสู่ครุฑเกาะ
ตเกาะโรงเรียน โรงเรียนพแนกหนึ่ง ๆ ของ โรงเรียนข้าราชการ
พแนกต่าง ๆ พลเรือนนั้น ผุ้มีอำนาจบังคับบัญชาในพแนกนั้น ๆ
เป็นผู้กระวางได้เอง เมื่อใดรับอนุมัติของสภาจัด

การโรงเรียนข้าราชการพลเรือนให้ประกาศแล้ว ก็
 ให้นำแบบส่วนหนึ่ง ๆ แห่งระเบียบการทั่วไปนี้ด้วย
 รายงานประจำปี ข้อ ๑๕ โรงเรียนพแนกต่าง ๆ ต้องทำรายงาน
 โรงเรียนพแนกนั้น ๆ เสนอสภาจัดการโรงเรียน
 ข้าราชการพลเรือน เพื่อสภาจะได้รวบรวมพิมพ์
 ขึ้นเป็นรายงานประจำปี

ระเบียบการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรม
 ราชานุญาตให้ตราไว้แต่วันที่ ๓ ตุลาคม พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๕๗

หลักสูตวิชาเล่มขนิเอก

ที่โรงเรียนข้าราชการพลเรือนจะเป็นแต่ผู้สอบ

๑. อ่าน คืออ่านหนังสือราชการตลอดจนโคลงฉันท์ให้ถูก
วรรคตอนและอักขระ อย่าให้ผิด ร กับ ด เบนกัน อ่านหนังสือ
โบราณ ซึ่งเขียนกระดาดเพดาหรือสมุดไทยได้ความ และอ่าน
ร่างหวัดที่มีสระและวงกาได้

๒. เขียน ดายมือหวัด ดายมือบรรจง ด้วยเส้นหมึก
เขียนร่างหวัด คือ เขียนเอาเร็วเข่าว่า รุจักตะอักษรซึ่งไม่จำเป็น
ต้องเขียนในร่าง คิดพิมพ์เร็วกว่า ๓๐ คำต่อหน้าที เขียนเร็ว
และคิดพิมพ์ ถ้าเขียนชระเดชได้ สอบชระเดชอย่างเดียวเป็น
แทนได้ เขียนตามคำบอกให้ถูกวรรคถูกอักษรตามที่ใช้ ในราชการ
โดยสามัญ

๓. คัด คัดร้อยความ หรือคัดกระทงแถง คือ เก็บ
ความจากหนังสือหลายฉบับเรียบเรียงลำดับเข้าเป็นเรื่องให้ถูกอย่าง
หนึ่ง คัดเหตุตลอด คือคัดแต่ใจความในหนังสือสำหรับเสนอผู้ใหญ่
ให้ได้ใจความให้หมด ไม่ให้เสียเวลาอ่านมากอย่างหนึ่ง

๔. ทาน ทานจดหมายซึ่งผู้อื่นเขียนอย่างหนึ่ง ทานหนังสือ
ผิดวรรคผิดคำผิดอักษรให้ถูกอย่างหนึ่ง

๕. แต่ง แต่งจดหมายส่วนตัวและจดหมายราชการ ทั้ง
จดหมายที่เป็นกิจธุระการงานอย่างหนึ่ง แต่งรายงานการอย่างใด
ที่ตั้งให้ไปตรวจอย่างหนึ่ง จดคำให้การอย่างหนึ่ง แต่งโทรเลข
อย่างหนึ่ง

๖. เดช ตงแต่มาตราวิชชไปจนเศษถ้วนเศษสิบ คิดเห็ดยม
ตารางและเห็ดยมถูกบาทได้ บัญชีรับเงินจ่ายเงินที่เรียกว่าบัญชี
เงินสดอย่างหนึ่ง

๗. บัญชีหนึ่งคือ คือวิชชจะเขาเรื่องเก็บตอดจนถาวรบาน

๘. ราชาศัพท คือศัพท์ที่ตองพูดตองเขียนต่างกันตามชนิด
บุคคล สอบนเกาะที่ตองใช้ โดยมาก ศัพท์ที่ไม่ตองใช้ โดย
มากไม่ตองสอบ

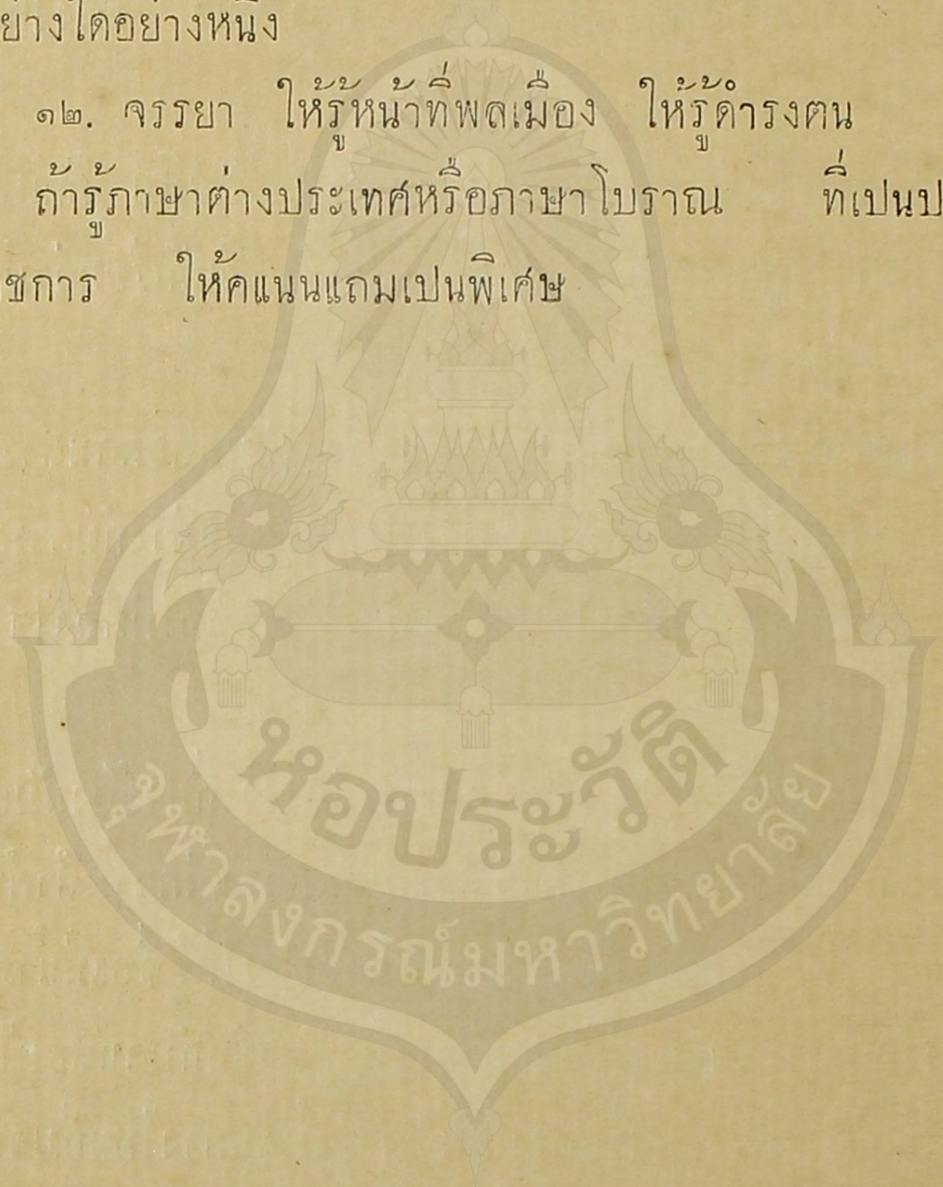
๙. ภูมิศาสตร์ ให้รู้ประเทศที่ติดตอและเกี่ยวของกับเมือง
ไทย รู้การปกครองและการค้าขายตามลุ่มควร แก่ความสำคัญใน
การที่เกี่ยวของติดตอกัน ในส่วนประเทศสยามให้รู้ชื่อแม่น้ำภูเขา
และภูมิประเทศตามแผนที่ในส่วนที่สำคัญ เช่นกับจนลอบได้ว่า
ถ้าจะให้ไปเมืองชอนแก่นจากกรุงเทพ ฯ จะเดินทางไหนก็บอกถูก
เปนต้น

๓๐. พงษาวดาร รู้พงษาวดารสยามในส่วนที่สำคัญให้แม่นยำ
ถ้ารู้พงษาวดารโตกโดยสังเขปด้วย จะได้คะแนนแถมในการสอบ
เปนพิเศษ

๑๑. ศึกษาคำศัพท์เบื้องต้น พิศุทธิโกราณี หรือศุขวิทยา
หรือพิศุทธิศาสตร์ เทียบเคียงมอหัตถศาสตร์กรมศึกษาธิการเพียงมัธยมปีที่ ๒
แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง

๑๒. จรรยา ให้อุหนักที่พดเมือง ให้อุติารงตน
ถ้ารู้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาโบราณ ที่เป็นประโยชน์
ในราชการ ให้คะแนนแถมเป็นพิเศษ

หลักสูตรวิชาชั้นต้น

สำหรับสอบและรับนักเรียน

เข้าเป็นศิษย์ของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน

หลักสูตรวิชาชั้นต้น ใช้หลักสูตรมัธยมปีที่ ๖ ของกรม
ศึกษาธิการนั่นเอง แต่กวดขันในวิชาบางอย่าง ตามความ
ต้องการของพแนกต่าง ๆ แห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ดังราย
ละเอียดต่อไปนี้ -

๑. โรงเรียนฝึกหัดครูกวดขันในวิชาต่อไปนี้
  - ก. ภาษาไทย ข. ภาษาอังกฤษ ค. เลข ง. เวชาศนิต
๑. พงษาวดาร
๒. โรงเรียนราชแพทยาลัยกวดขันในวิชาต่อไปนี้
  - ก. ภาษาไทย ข. ภาษาอังกฤษ ค. เลข ง. เวชาศนิต
๑. วิทยาคาสตร์เบื้องต้นเกี่ยวกับแพทย์
  ๓. โรงเรียนกฎหมายกวดขันในวิชาต่อไปนี้
    - ก. ภาษาไทย ข. ภาษาอังกฤษ ค. เลข ง. เวชาศนิต
  ๑. พงษาวดาร

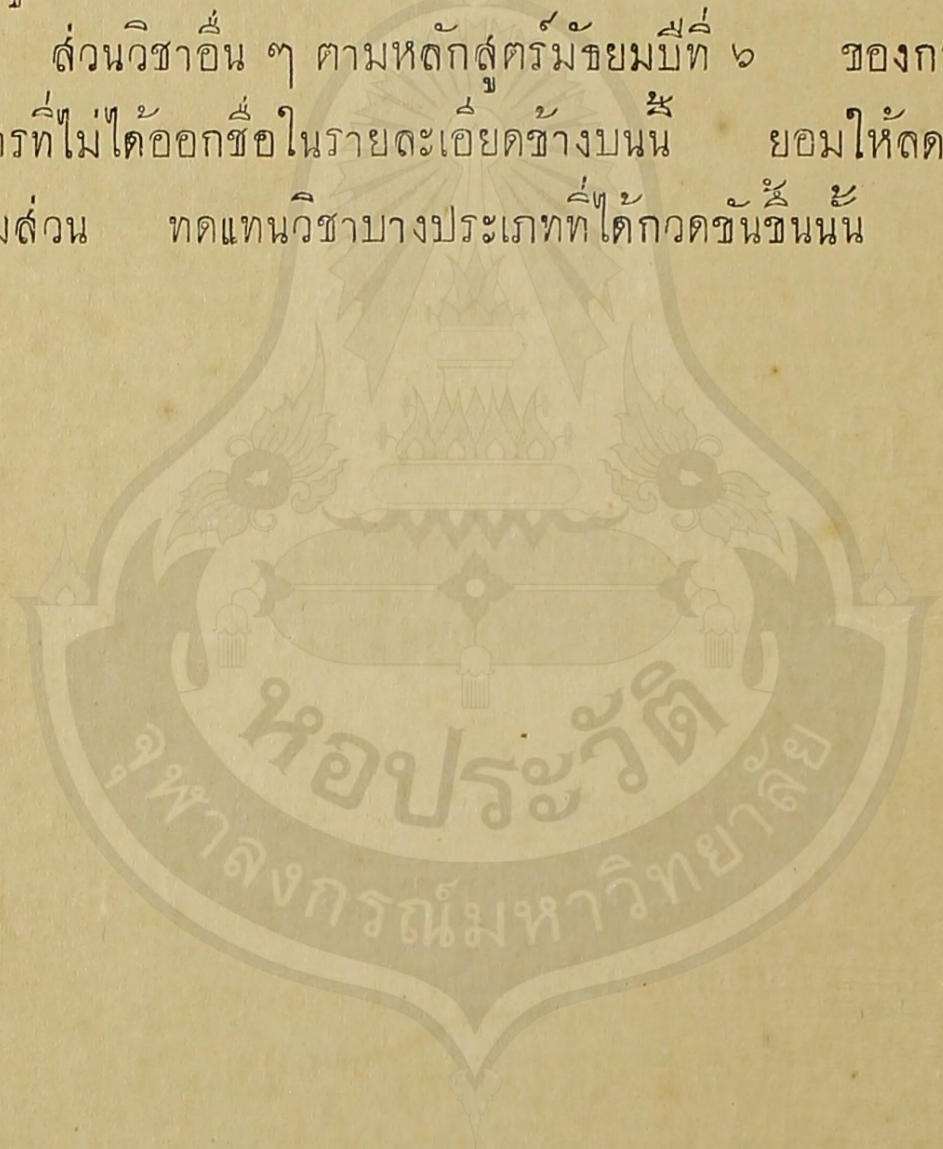

๔. โรงเรียนรัฐประศาสน์ศึกษากวดชั้นในวิชาต่อไปนี้

ก. ภาษาไทย ข. ภาษาอังกฤษ ค. เดช ง. พงษาวดาร

จ. ภูมิศาสตร์กับการเขียนแผนที่

ส่วนวิชาอื่น ๆ ตามหลักสูตรมัธยมปีที่ ๖ ของกรมศึกษา
ธิการที่ไม่ได้ออกชื่อในรายละเอียดข้างบนนี้ ยอมให้ตัดหย่อนได้
ตามส่วน ทดแทนวิชาบางประเภทที่ได้กวดชั้นขึ้น

ระเบียบพิเศษเกาะโรงเรียนฝึกหัดครู

ประวัติของ
โรงเรียน

๑ โรงเรียนฝึกหัดครูนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มตั้งขึ้นแต่พระพุทธศักราช ๒๔๓๕ เป็นโรงเรียนหลวง ปกครองด้วยทุนของรัฐบาล ในชั้นแรกได้ตั้งสอน ณ โรงเรียนเด็ก นักเรียนเข้ามาเรียนกับ ได้ฝึกสอนจนมีนักเรียนเข้าสอบได้เมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๓๗ เป็นครั้งแรก ต่อมาเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๔๕ ได้ย้ายมาสอน ณ ตึกแมนณมิตรวัดเทพศิรินทราวาศ จนถึงพระพุทธศักราช ๒๔๔๘ จึงได้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ บ้านส้มเต๋จ เจ้าพระยาฝั่งตะวันตกกรุงเทพฯ ซึ่งยังคงอยู่จนบัดนี้ และได้เปลี่ยนแปลงการโรงเรียนให้นักเรียนกินอยู่ประจำ ทั้งได้แก้ไขขยายระเบียบการและเพิ่มเติมหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การรับนักเรียนก็ได้เบ็ดเสร็จมากจนเป็นลำดับมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นับเป็นโรงเรียนชั้นอุดมศึกษาแห่งหนึ่งอยู่ในกระทรวงธรรมการ บัดนี้ ได้รวมเข้าสังกัดเป็นพแนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว แต่การงานยังคงอยู่ในบังคับบัญชาของ
กระทรวงธรรมการตามเดิม

ประเภท

๒ นักเรียนक्रमีประเภทต่างกัน คือ

นักเรียนครู

ก. นิสิต คือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
ตามหลักสูตรกรมศึกษาธิการ เมื่อสอบวิชาครูได้
แล้วได้เป็นครูบัณฑิต ในระหว่างที่เป็นนิสิตได้
เรียนวิชาครูอยู่ ถ้าได้เป็นนักเรียนราชูปถัมภ์โรง
เรียนจะให้ทุนเล่าเรียนเดือนละ ๒๐ บาท

ข. ศิษย์ คือ นักเรียนสอบวิชาชั้นต้นได้ตาม
ระเบียบของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน นับเป็น
นักเรียนอุดมศึกษาเหมือนชนนินิสิต แต่ได้เรียน
เพื่อสอบเอาเพียงประกาศนียบัตรครุฑ (ป.) ครู
ประถม (ป.ป.) หรือครุฑมัธยม (ป.ม.) ไม่
ถึงเป็นบัณฑิต

๕ ๕
เบยเดยง

๓ นักเรียนครูทั้งต้องประเภทนี้ ถ้าเป็น
นักเรียนหลวง ได้เบยเดยงเท่าที่ตนเองได้ค่ากิน
อยู่ในโรงเรียน ถ้าเป็นนักเรียนสมัครต้องได้ค่า
กินอยู่ของตัวเอง

กำหนดปีแห่ง
การเล่าเรียน

๔ กำหนดการเล่าเรียนสำหรับชนนินิสิต ถ้า
ไม่ได้ไปเรียนวิชาต่อที่ต่าง ประเทศ ก็เพียง ๓ ปี

กำหนดการเล่าเรียนสำหรับชนชั้นมัธยม สำหรับ
 ครุมัธยม ๓ ปี สำหรับครูประถมและครุมนต์ ๒ ปี
 ผู้สอบได้คะแนนไม่ดังพอจะเป็นครูประถม จะได้
 เป็นเพียงครุมนต์ แลเมื่อออกทำการสอนได้
 ความชำนาญมากขึ้น จะได้เลื่อนประกาศนียบัตร
 เป็นครูประถมโดยไม่ต้องสอบวิชาเพิ่มเติมอีก

สังกัดราชการ

๕ ชั้นมัธยมศึกษา ศิษย์กิต ที่เป็นักเรียน
 หาดวงเมื่อเล่าเรียนเสร็จแล้วยอมอยู่ในอำนาจที่เจ้า
 กระทรวงจะเรียกเข้ารับราชการ ได้ภายในกำหนด
 ๓ ปี ค่อกจากนั้นจึงเป็นอันว่าพ้นสังกัดในราชการได้
 ถ้าได้เรียนวิชาอื่นต่อไปในประเทศสยามโดยทุนเล่า
 เรียนของหาดวง ต้องนับสังกัดในราชการอยู่ ๔ ปี
 ถ้าได้ รับพระมหากรุณาให้ ไปศึกษาวิชาต่อที่ต่าง
 ประเทศโดยได้ทุนเล่าเรียนหาดวง ต้องนับสังกัด
 ในราชการเพิ่มขึ้นเป็น ๗ ปี มิฉะนั้นจะต้องคืน
 เงินหาดวงที่ได้เป็นทุนเรียนจนครบ หรือรับราชการ
 ยังไม่ครบกำหนด ก็ต้องคืนทุนเรียนเท่าบาทขาด
 ราชการ ส่วนนักเรียนที่ต้องออกจากโรงเรียน
 ก่อนเรียนจบหลักสูตร ก็จะต้องคืนเงินหาดวงที่
 เป็นทุนเรียนจนครบเหมือนกัน

กำหนดเวลาเรียน ๖ ภาคต้น เปิดตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม
ของโรงเรียน จนถึงวันที่ ๑๕ กันยายน รวมเวลาเรียน ๔ เดือน
แล้วหยุด ๓ สัปดาห์

ภาคกลาง เปิดตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม จน
ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือนกับ
๒๕ วัน แล้วหยุด ๓ สัปดาห์

ภาคปลาย เปิดตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม จน
ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือนกับ
๒๔ วัน แล้วหยุด ๒ สัปดาห์

รวม ๓ ภาคเป็นเวลาเรียน ๘ เดือนกับ ๑๘ วัน
การปกครอง ๗ โรงเรียนมีอำนาจกำหนดเวลาดสอน และ
ออกข้อบังคับสำหรับโรงเรียนเป็น ครั้งเป็นคราว
ตามสมควรแก่การ ที่ไม่ขัดแก่ระเบียบการที่
สภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนได้ตั้งไว้

ความประพฤติและ ๘ นักเรียนควรต้องประพฤติตนโดยเรียบร้อย
ความสม่ำเสมอ และรักษาเกียรติของโรงเรียนตามแบบแผนที่เป็น
นักเรียนให้ถูกต้องตามข้อบังคับและขนบธรรมเนียม
ของโรงเรียน

๘ นักเรียนชั้นเก่า จะต้องประพฤติตนให้
เรียบร้อยโดยกวดขัน เพื่อจะได้เป็นตัวอย่าง

(๑) นอกถนนเข้าเป็นครุชนท ๒ ตรี เงินเดือน
 ๓๒๕ บาท เมื่อได้ตำแหน่งความสามารถสมควร
 แก่กรม จึงเลื่อนขึ้นตามความสามารถ

ครุประกาศนียบัตรมัธยม (ป.ม.) เข้าเป็น
 ครุชนท ๔ เอก เงินเดือน ๘๐ บาท

ครุประกาศนียบัตรประถม (ป.ป.) เข้า
 เป็นครุชนท ๕ ตรี เงินเดือน ๔๕ บาท

ครุประกาศนียบัตรมูล (ป.) เข้าเป็นครุชน
 ท ๖ ตรี เงินเดือน ๓๐ บาท

ระเบียบพิเศษเฉพาะโรงเรียนฝึกหัดครู ตรี
 ไว้ โดยอนุมัติของสภาจัดการ โรงเรียนข้าราชการ
 พด เรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว แต่ณวันที่ ๓ ตุลาคม พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๕๗

ระเบียบพิเศษเฉพาะ โรงเรียนราชแพทยาลัย

ก. พแนก โรงเรียนแพทย์

ประวัติ

สถานที่เดิมพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
 เกดเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 จัดตั้งขึ้นเป็นโรงพยาบาลสำหรับบ่อนุเคราะห์ราษฎร
 ผู้ป่วยเจ็บเป็นสาธารณทั่วไป มุตเหตุเดิมคือเมื่อ
 ปีมะเส็งพระพุทธศักราช ๒๔๒๔ ในกรุงเทพ ฯ
 เกิดมีความไข้หวัดตกโรคชุกชุมมาก ได้ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ขอแรงพระบรมวงษา
 นวงษ์หทัยพระองค์และข้าราชการหลายนาย ให้
 จัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นในที่ต่าง ๆ ชั่วคราว เพื่อ
 ไข้บำบัดโรครายอนนให้เดือมถอย โรงพยาบาล
 เหล่านี้ได้จัดตั้งขึ้นในระยะที่ประชุมชนหลายแห่ง
 รวมถึง ๔๘ ตำบล และจัดการบำบัดโรคให้เดือม
 ถอยได้ตั้งพระราชประสงค์ ครั้นแล้วจึงการเรื่อง
 นแล้ว โรงพยาบาลนั้น ๆ ก็เลิก จึงทรง
 พระราชปรารภที่จะให้มีโรงพยาบาลประจำเกิดขึ้น
 ต่อไป จำเดิมแต่นั้นเป็นต้นมา

ตั้งกรรมการ
จัดการโรง
พยาบาล

ครั้นถึงเวลาอันสมควรที่จะจัดได้ จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระบรมวงษานุวงษ์
และข้าราชการตงชนเปนกรรมการ ให้เริ่มจัดการ
นแต่วัน ๓ ๑ ๔ ค่ำ พระพุทธศักราช ๒๔๒๙
เรียกว่า "กอมมิตตจัดการโรงพยาบาล" มีราย
พระนามและรายนามผู้ที่เป็นกรรมการในคราวนั้น
ดังนี้

พระเจ้าบรมวงษ์เธอ กรมขุนศิริราชสังกาศ

พระเจ้าบรมวงษ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ

พระเจ้าบรมวงษ์เธอ พระองค์เจ้าศรีเสาวภาคย์

พระเจ้าบรมวงษ์เธอ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์

พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้านายสินทวงษ์

พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้าปฤษฎางค์

พระยาโชฎีกกราชเสร์ษฐี (เถียน)

นายบุศย์ เพ็ญกุล บุตรเจ้าพระยามหินทรศักดิ์กตธำรง
หมอ บีเตอร์ เกาแวน

กรรมการได้ปรึกษาประชุมกันในพระบรม
มหาราชวัง คิดจัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นที่พระราช
วังดังแต่่นั้นมา ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ให้
เป็นทุนก่อสร้าง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

พระราชทานพระบรมราชโองการให้พระบรมวงษา
 นุวงศ์ข้าราชการและชาวต่างประเทศ ที่มีประสงค์
 จะบำเพ็ญการกุศลอันเป็นสาธารณประโยชน์เช่น
 ใดออกทุนทรัพย์ช่วยตามปรารถนา และเมื่อปี
 พระพุทธศักราช ๒๔๓๐ ได้มีการพระเมรุทองตั้งนาม
 หลวง พระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้า
 ตากสิน เจ้าฟ้าชายศิริราชกฤษณ์ ในรัช
 กาดนั้น ทรงพระราชดำริให้พระราชทรัพย์ซึ่ง
 จะทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในการพระศพ ครอง
 เป็นถาวรวัตถุสืบสาธารณประโยชน์ต่อไป จึง
 โปรดเกล้าฯ ให้ทำศาลาอาคารทั้งหลายอันเป็น
 บริวารของพระเมรุหน้าวัดสระเกศไม่จริง ครั้น
 เสร็จการพระเมรุแล้วจึงพระราชทานให้รื้อไปตั้ง
 เป็นโรงพยาบาลนี้ ครั้นการสำเร็จแล้วจึงพระ
 ราชทานนามว่า “ศิริราชพยาบาล” และโปรด
 เกล้าฯ ให้เปิดสถานนี้นั้น แต่ณวัน ๕ ๖ ค่ำ
 ปีมะแมพระพุทธศักราช ๒๔๓๑

เปิดศิริราช
 พยาบาล

เริ่มการสอน
วิชาแพทย์

ส่วนการสอนวิชาแพทย์นั้นได้เกิดขึ้นภายหลัง
ด้วยความดำริห์ของกรรมการ เดิมคิดแต่เพียงที่
จะได้ฝึกหัดหมอไว้สำหรับใช้ในโรงพยาบาลต่าง ๆ
เป็นเหตุ แต่พียงได้เริ่มจัดใหม่ขึ้นเมื่อพระพุทธ
ศักราช ๒๔๓๒ เป็นต้นมา ขึ้นแรกเป็นแต่ได้จัด
สอนขึ้นในคึกแห่งหนึ่งในโรงพยาบาล ให้มี
แพทย์ฝรั่งมาสอนการศัลยกรรมและวิชาแพทย์ข้างทาง
ฝรั่ง และโปรดเกล้า ๆ ให้หม่อมเจ้าเจ๊กมา
เป็นนายกฝึกหัดวิชาแพทย์ไทยด้วย การนี้ได้ดำเนิน
มาโดยลำดับ จนถึงพระพุทธศักราช ๒๔๓๖
ได้มีการสอบไล่เป็นครั้งแรก และต่อมาก็ได้
มีการสอบไล่โดยลำดับปี ครั้นเมื่อพระพุทธ
ศักราช ๒๔๔๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้
จัดสร้างโรงเรียนขึ้น พร้อมทั้งทอย่นักเรียน
ที่สอนวิชาและอื่น ๆ ครั้นถึงวันที่ ๓ มกราคม
พระพุทธศักราช ๒๔๔๓ จึงได้มีการประชุม พระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จ
พระราชดำเนินเปิดโรงเรียนและพระราชทานนามว่า
“โรงเรียนราชแพทยาลัย” (คราวเดียวกันกับการพระ

เปิดโรงเรียน
ราชแพทยาลัย

ราชทานประกาศนียบัตรนักเรียนแพทย์ ผดุงครรภ์
ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปอีกพแนกหนึ่ง) แต่นั้นมา

การสอนวิชาแพทยก็ได้จัดเป็นโรงเรียนโดยแข็งแรง
ขึ้น ครั้นถึงพระพุทธศักราช ๒๔๔๗ กรมศึกษา
ธิการได้จัดขยายระเบียบการโรงเรียนราชแพทย
ด้วยเพิ่มเติมวิชาให้กว้างขวางขึ้นอีก ทั้งเปิด
รับนักเรียนเข้าเรียนวิชาแพทยมากขึ้นโดยลำดับมา
โรงเรียนนี้จึงเป็นโรงเรียนหลวงอันสำคัญแห่งหนึ่ง
ปกครองด้วยทุนของรัฐบาล และมีผู้อุดหนุน
พิเศษบ้างบางคราวบางสมัย

ยกการดำธารณ ครั้นเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๔๙ ได้ทรงพระ
พยาบาลไปขึ้น กรณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกการดำธารณพยาบาล
กระทรวง ไปขึ้นอยู่ในกระทรวงนครบาล บรรดาโรง
นครบาล พยาบาลทั้งหลายที่อยู่ในเวदानัน ก็ยกไปขึ้น
อยู่ในกระทรวงนครบาลหมด เว้นแต่โรงศิริราช
พยาบาล ซึ่งใช้เป็นที่พักสำหรับนักเรียนแพทย์ได้
ฝึกหัดการพยาบาลไว้ ให้คงอยู่เป็นดำธารณของ
โรงเรียนราชแพทยาลัย กรมพยาบาลและ
ตำแหน่งอธิบดีของกรมนี้ ก็เป็นอันยกเลิกตั้งแต่

โรงเรียนราชแพทย นันมา ส่วนโรงเรียนราชแพทยาลัยนั้น ก็คงเป็น
 วิทยาลัยกับโรงเรียน โรงเรียนสอนวิชาพิเศษอันหนึ่ง ซึ่งอยู่ในกระทรวง
 ราชพยาบาลคง ขบวนการ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ
 ซึ่งอยู่ในกระทรวง ให้นับเป็นโรงเรียนชั้นอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง บัดนี้
 ทรวงขบวนการ ได้รวมเข้าตั้งก่เป็นแพนหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการ
 การพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
 เกล้าเจ้าอยู่หัว แต่การงานยังคงอยู่ในบังคับ
 บัญชาของกระทรวงขบวนการอยู่ตามเดิม

การงานของโรงเรียน

แพทย, แพทย์ การงานในสถานที่มี การสอนวิชาแพทย์
 ผดุงครรภ์, แพทย์ เป็นประธานของการ กบยังมีกรอื่นที่เป็น
 ผดุงครรภ์และ คนละส่วนมาฝากทำในทันด้วย คือ การฝึกหัด
 นางพยาบาล แพทย์ผดุงครรภ์กับการฝึกหัดแพทย์ผดุงครรภ์และนาง
 พยาบาล

การค้นคว้าสอบ การฝึกหัดหมอบำบัดโรค อันเรียกว่าการสอน
 ส่วนวิชาแพทย์ วิชาแพทย์นั้น ความมุ่งหมายใช้แต่เพียงฝึกหัด
 หมออย่างเดียว ยังมีความประสงค์สำคัญ คือ
 คิดอ่านจะแต่งวิชาแพทย์ให้เจริญยิ่งขึ้นด้วย จึง
 พยายามที่จะให้ โรงเรียนนี้เป็น ที่ค้นคว้า สอบสวน

วิชาแพทย์ให้เกิดความรึกกว้างขวางขึ้น ได้จัดให้
มีการเหตงาน คือ

๑. การตรวจตราดอบส่วนโรคที่แปลก

๒. การค้นคว้าหาเหตุผลที่ทำให้เกิดโรคนั้น ๆ

๓. การตรวจตราดอบส่วนหาทาง และวิธี
บำบัดโรค อย่างไรก็ตามจะเป็นวิธีที่ถูกยิ่งแก่ประเทศที่
ทั้งการป้องกัน การเยียวยา และการพยายาม

๔. การตรวจตราดอบส่วน สรรพคุณ ยาให้
ละเอียดยิ่งขึ้น

สถานที่ฝึกสอน ส่วนการสอนวิชาแพทยนั้น ย่อมต้องมี
วิชาต่าง ๆ สอน และสถานที่สำหรับฝึกหัดทำการต่าง ๆ แยก
ออกไปอีกหลายแห่ง คือ

๑. มีห้องประชุมเด็กเซอร์

๒. มีโรงฝึกหัดดำแดงวิทยา เช่น ประสม

ธาตุแยกธาตุเป็นต้น

๓. มีห้องสำหรับตรวจไข้

๔. มีห้องสำหรับฝึกหัดปรุงยาไทย

๕. มีห้องสำหรับฝึกหัดประสมยาฝรั่ง

๖. มีโรงสำหรับฝึกหัดการตัดผ่า

๗. มีห้องสำหรับตรวจโรคในศพ (Post-mortem)

๘. มีห้องสำหรับฝึกหัดตรวจร่างศพ (Dissection)

๙. มีห้องสำหรับฝึกหัดการตัดผ่าด้วยศพ

๑๐. มีโรงพยาบาลสำหรับฝึกหัดการรักษายาบาด

๑๑. มีพิพิธภัณฑ์แสดงตัวอย่างสัตว์และมนุษย์ และ

ส่วนอวัยวะร่างกายและพันธุ์โรค

๑๒. มีพิพิธภัณฑ์แสดงเครื่องมือเครื่องใช้ของแพทย์

๑๓. มีห้องสมุดรวบรวมตำราต่าง ๆ

สถานที่พยาบาล ในส่วนโรงพยาบาลนั้น ยังจำแนกออกไปอีกเป็น
 บาดต่าง ๆ. ๗. พแนก คือ

๑. หมู่โรงพยาบาลคนไข้ผู้ชายสามัญ

๒. หมู่โรงพยาบาลคนไข้ผู้หญิงสามัญ

๓. โรงพยาบาลหญิงคลอดบุตร

๔. โรงพยาบาลคนไข้พิเศษ

๕. โรงพยาบาลหญิงไข้หนัก

๖. โรงพยาบาลชายไข้หนัก

๗. โรงพยาบาลโรคร้ายบางอย่าง

บรรดาการและสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อม
ต้องมีการปกครอง และการจัดการฝึกหัดแยก
ออกไปทุกกิ่งและพแนกนั้น ๆ

นักเรียนแพทย์

ประเภทนักเรียน

นักเรียนแพทย์มประเภทต่างกัน คือ

ก. นิสิต คือนักเรียนที่มีความรู้พินิจมดุง
ตามหลักสูตรหลวง เมื่อสอบวิชาแพทย์ได้แล้ว
ได้เป็นเวชบัณฑิต ในระหว่างเวลาเรียนวิชาแพทย์
ถ้าได้เป็นนักเรียนราชูปถัมภ์ โรงเรียนจะให้
ทุนเล่าเรียนเดือนละ ๒๐ บาท

ข. ศิษย์ คือนักเรียนสอบวิชาชั้นต้นได้ตาม
ระเบียบของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน นับเป็น
นักเรียนอุดมศึกษาเหมือนชนนิสิต แต่เมื่อ
สอบวิชาแพทย์ได้แล้วได้แต่ประกาศนียบัตร เป็น
แพทย์ประกาศนียบัตร

ค. แพทย์หรือผู้มคุณวุฒิพิเศษทางใดทางหนึ่ง
ซึ่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการได้อนุญาตให้เข้าได้
เรียนเป็นพิเศษ เทียบเขาศนศิษย์ ต่างกันแต่ไม่
นับเป็นนักเรียนอุดมศึกษา

ค่าเล่าเรียน

นักเรียนแพทย์ทุกประเภทต้องเสียค่าเล่าเรียน
เดือนละ ๑๕ บาท แม่แต่ที่เข้ามาเรียนกวดบกต้อง
เสียค่าเล่าเรียนเท่ากันไม่มีลด

แพทย์ ผกหัด

แพทย์ ผกหัด ไตทุนเล่าเรียนของกระทรวงธรรม
การ ตามประกาศของกระทรวงธรรมการ

กำหนดเวลาเรียนของโรงเรียน

แบ่งเวลาเรียน

ภาคต้น เปิดตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึง

ตลอดปี เปน

วันที่ ๑๕ กันยายน รวมเวลาเรียน ๔ เดือน

๓ ภาค

แล้วหยุด ๓ สัปดาห์

ภาคกลาง เปิดตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ถึง

วันที่ ๓๑ ธันวาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือนกับ

๒๕ วัน แล้วหยุด ๓ สัปดาห์

ภาคปลาย เปิดตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม ถึง

วันที่ ๓๑ มีนาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือนกับ

๒๔ วัน แล้วหยุด ๖ สัปดาห์

รวม ๓ ภาคเปนวันเรียน ๙ เดือนกับ ๑๙ วัน

การสอนและการสอบวิชา

เวลาเรียนวิชา แพทย์ไม่น้อยกว่า ๔ ปีกับ เวลามากที่สุด ๕ ปี

การสอนวิชาแพทย์จัดเป็น ๒ ประเภท คือ เรียนตามหลักสูตร ๑ ปีกึ่งให้ ได้ความชำนาญ ๑ ส่วนแรกเป็นเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๔ ปี นักเรียนในชั้นนี้เรียกว่า นักเรียนแพทย์ ส่วนหลังเป็นเวลา ๑ ปี นักเรียนในชั้นนี้เรียกว่า แพทย์ฝึกหัด รวมเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๕ ปี จึงจะตัดออกตามหลักสูตร

คือฝึกหัดสำเร็จ แล้วจึงจะเป็น แพทย์ได้ตาม ฎมร

เมื่อนักเรียนได้เรียนวิชา มาตลอดปีหนึ่ง ๆ จะมีการสอบได้เดือนชนหนึ่ง ส่วนนักเรียนปี ที่ ๔ นั้น เมื่อเรียนอยู่ตลอดปีแล้วนับว่าเป็นนักเรียน จบหลักสูตร วิชาแพทย์ส่วนต้น จะมีการสอบได้ ครบที่สุดเป็นการสอบได้เพื่อประกาศนียบัตร เมื่อ สอบได้จะได้ได้ออกเป็นแพทย์ฝึกหัดต่อไป เมื่อ ได้ฝึกหัดได้รายงานแสดง ความชำนาญพอสมควร แล้ว จึงจะได้รับเกียรติยศเป็นเวชบัณฑิตหรือ เป็นแพทย์ประกาศนียบัตร เป็นอันสำเร็จ การเรียน

การเรียนวิชา แพทย์ต่าง ประเทศ
 นักเรียนแพทย์ที่เล่าเรียนอยู่ ถ้าผู้ใด
 ดำรงความดีมาตลอดโดยเฉียบขาด ซึ่ง
 กระทรวงธรรมการเห็นว่าสมควรจะปลูกฝังความ
 วิชาพิเศษ ก็มีโอกาที่จะส่งออกไปเล่าเรียน
 ต่างประเทศ ให้ได้ความรู้ความชำนาญกว้าง
 ขวางยิ่งขึ้นได้ และเมื่อนักเรียนที่ถูกเลือก
 เช่นนั้นจะต้องจัดหนทางการเล่าเรียนเตรียม
 ให้เข้าทางเป็นพิเศษอีกต่างหาก
 ดังกัตราชการ นักเรียนแพทย์ที่รัฐบาลได้ส่งออกไปเล่าเรียน
 ต่างประเทศสำเร็จวิชากลับเข้ามาแล้ว จะ
 ต้องมีสังกัดอยู่ในราชการไม่น้อยกว่า ๗ ปีจึงจะ
 พ้นสังกัดได้
 หลักสูตรวิชาแพทย์
 ชั้นหลักสูตร วิชาแพทย์
 วิชาเคมี (Chemistry) ในปีต้นสอนชั้นง่าย ๆ ให้พอ
 เข้าใจธรรมชาติของธาตุต่าง ๆ
 ว่าจะประสม และแยกกันอย่างไร
 ให้รู้จักลักษณะและวิธีทำกาสต์ต่างๆ
 ปีที่ ๒ สอนถึงธาตุแร่ ให้รู้
 ลักษณะ และประโยชน์ที่ใช่ได้
 อย่างไร

ปีที่ ๓ ผูกหัดทำด้วยตนเอง
เพื่อให้ชำนาญ ในการใช้เครื่อง
สำหรับที่จะได้ปรุยก่าต่อไปด้วย

พิศกต์

สอนลักษณะของไฟฟ้า เดี่ยว
แสงสว่างและความร้อน พร้อมทั้งจะ
ประกอบประโยชน์ในการแพทย์

ศักริระศาสตร์

สอนให้รู้จักว่า ร่างกายเป็น

และคัตผ่าศพ

อย่างไร ส่วนใดอยู่แห่งใดตลอด
ถึงเส้นเอ็น และอวัยวะภายในว่า
เป็นอย่างใดและอยู่ที่ไหน

พฤกษศาสตร์

สอนให้รู้หลักดำมัญ

คุษวิทยา

ก. การรักษาและถนอมร่างกาย

ข. การชำระของโสโครกต่าง ๆ

ค. การรักษาความสะอาดในที่อยู่

ง. การเลือกสถานที่อยู่

จ. วิธีป้องกันโรคต่าง ๆ ไม่ให้
เกิดขึ้น

ฉ. วิธีที่จะแก้ไขคนซึ่งมีอันตราย

ชนโดยฉุกเฉิน เป็นการด่วน

หาแพทย์ไม่ทัน

- ด้รวพคณยา
 (Materia medica)
- ก. พืชต่าง ๆ ซึ่งมีเชอยา
 ข. ส่วนใดของพืชควรนำมาเปนยา
 ค. ที่เกิดของพืชเหต่าน
 ง. ควรเก็บในขณะใด ในฤดู
 ไหนจึงจะดี
 จ. สิ่งไม่สมควรใช้เปนยา ซึ่ง
 นำมาใช้กันอย่มีอะไรบ้าง
 ฉ. ควรใช้ยาครึ่งตะเท่าใด
 ช. วิธีปรุงยาต่าง ๆ
 ซ. ยาปรุงอย่างไร แก้วโรคอะไร
 ญ. แตะเมื่อกินเข้าไป จะมี
 อาการแก่กายตัวอย่างไร
- พิษยศาสตร์
 (Toxicology)
- สอนเพียงให้ทราบว่าด้รวพ
 สิ่งต่าง ๆ รวมทั้งธาตุแร่ด้ด้ และ
 ต้นไม้ชนิดใดซึ่งเปนพิษ แตะของ
 เปนพิษเหต่านกนก็มากน้อยจึงจะ
 เปนอันตราย กับเมื่อถูกยาพิษ
 แตะควรแก้้อย่างไร

การตัดผ้า

สอนวิธีตัดผ้า และปฏิบัติ
รักษาอย่างที่มี การฝึกหัดในโรง
พยาบาลด้วย

คัพภานุเคราะห์

สอนตั้งแต่ลักษณะถนนนครวัด
ตลอดถึงการคดอบบุตร และ
แก้ไขเมื่อมีเหตุหน้ากตวอนตราย
และสอนถึงโรค และเหตุที่จะมี
แก่มารดาและเด็ก และวิธีแก้ไข
ทั้งการรักษาพยาบาลประคบผงม
ทั้งมารดา และเด็กตลอดเวตาซึ่ง
เป็นเด็กอ่อนอยู่

การตรวจโรคและตงยา

สอนให้เข้าใจวิธีตรวจไข้
ให้ทราบว่าเป็นโรคอะไรแน่ และ
จะวางยาอย่างไร

โอสถ

ให้ทราบว่า ควรเลือกเก็บ
และรักษาเครื่องยาไว้อย่างไร
และแบบตำราที่จะปรุงยาต่าง ๆ
อย่างไร กับวิธีจำหน่ายยา
ให้ถูกต้อง

โรคเส้นประสาท

สอนให้รู้จักลักษณะของโรค
ที่เกิดขึ้นเพราะเส้นประสาทพิ
การ และโรคที่มันสัมพันธ์ด้วย

ตรวจร่างกายศพ

(Dissection)

ฝึกหัดให้รู้ร่างกายโดย
ชำนาญ นอกจากที่ได้รู้จัก
คำรบ

แพทย์ไทย

สอนให้รู้ต้นมูลฐานโรคที่
เข้าใจอย่างไทยและเทียบกับที่
เข้าใจอย่างฝรั่ง ให้รู้ว่า
รักษาด้วยยาไทยอย่างไร ยา
ฝรั่งอย่างไร และพิจารณาเห็นว่า
โรคอย่างนั้น ๆ จะรักษาวิธี
ข้างไทยดีหรือวิธีข้างฝรั่งดี

ยาไทย

สอนให้รู้สรรพคุณยา และ
พิษพนธพืชสมุนไพรทั้งแห้งและ
สด และฝึกหัดประสมยาและ
เย็บยาอย่างข้างไทยด้วย

ธรรมจริยา

สอนให้ทราบว่าเป็นแพทย์
ย่อมมีอุปนิสัยอย่างไร ฝึกหัด

อัยยาไครยอย่างไร และ
มีหน้าที่ จะ ต้อง ประพฤติตน
อย่างไร

กายบริหาร

ฝึกหัดให้นักเรียนรู้จัก
ระเบียน การ บังคับ และ รู้จัก
บำรุงร่างกายของตัวเอง

ชั้นฝึกหัด

การฝึกหัดตามหลักสูตรนี้ แบ่งเป็น ๓ ประเภท

คือ ๑. ประเภทไอส์ถ ๒. ประเภทพยาบาล
๓. ประเภทตรวจการ

ประเภทไอส์ถ

๑. ประเภทไอส์ถ

(๑) ฝึกหัดในห้องยาฝรั่ง ให้ชำนาญ
ในการใช้ยา รู้ส่วนยา ทำคำสั่งยา
(๒) ฝึกหัดการฉีดยาไทย ให้มีความรู้
ในสรรพคุณยาไทย ประสมได้ ทำได้ รู้จักเครื่อง
ยาแห้งและสดให้ชำนาญ

ประเภทพยาบาล

๒. ประเภทพยาบาล

ให้เป็นผู้ช่วยฝึกหัดทำให้ชำนาญ จนมอบ
ให้รับผิดชอบทำได้ดำฟังคน และรักษาพยาบาล
เองจนหายปรกติ

ส่วนจำเป็นต้องชำนาญทุกอย่าง

(๑) ทำการตัดผ้า (รักษาฝีภายนอกและบาดแผลสดรวมอยู่ในนี้)

(๒) ทำการคลอดบุตร (ทั้งรักษามารดาและบำรุงทารกรวมอยู่ในนี้)

(๓) ปลูกฝี (พยาบาลเด็กเป็นฝีดาษรวมอยู่ในนี้)

(๔) ส่วนพิเศษตามแต่จะหัดให้ชำนาญไม่น้อยกว่า ๒ อย่างใน ๕ อย่างนี้

ก. ไซพิษ

ข. อหิวาตกโรค

ค. กาวโรค

ง. บิด

จ. เห็นบชา

ส่วนพิเศษตามแต่จะฝึกหัดให้ชำนาญไม่บังคับ

ก. อวัยวะภายในพิการ มีหัวใจ

พิการ ปอดพิการ เปนต้น

ข. โรคเพื่อโลหิต มีไข้และกระ

ส่าย ดมบางอย่างเปนต้น

- ค. เข้ากระดุก มีมะเร็ง คุชราด
สำหรับบุรุษ เป็นต้น
- ง. โรคผิวหนัง มีโรคเรื้อน
กลาก เกดอน เป็นต้น
- จ. ชาติพิการมีดงแดงและอุจจาระ
ชาติ เป็นต้น
- ฉ. โรคเส้นประสาท มีอัมพาต
สันนิบาต เป็นต้น

พแนกตรวจ

๓. พแนกตรวจการ

ส่วนจำเป็น

(๑) ตรวจไข้ - ให้รู้จักโรคทำรายงาน
อาการไข้เป็นรายงานการตรวจบุคคล

ส่วนพิเศษ

(๒) ตรวจโรงพยาบาล - ตรวจการโรง
พยาบาล ทำรายงานเป็นรายงานตรวจสถานที่

(๓) ตรวจโรคภัย - เทียบออกตรวจโรค
ภัยตามหัวเมือง และจัดการป้องกัน ทำรายงาน
ความเห็นเป็นรายงานตรวจการ

หลักสำหรับให้คะแนนการฝึกหัด
เพื่อให้ประกาศนียบัตรนักเรียนแพทย์

๓ พแนกไอศถ	<p>ก. ต้องทำการหน้าที่ ห้องยาฝรั่ง ไม่น้อย กว่า ๓ เดือน และได้ รายงานว่าทำการชำนิ ชำนาญดี</p>	<p>แพทย์ผู้ฝึกหัดต้องวาง แบบกำหนดให้ เพื่อให้ชำ นาญใน ข้อสำคัญ ทุก ๆ อย่าง และเก็บรายงาน เสนอ</p>
	<p>ข. ต้องทำ การหน้าที่ ห้องยาไทย ไม่น้อย กว่า ๓ เดือน และได้ รายงานว่ามี ความรู้ความ ชำนาญพอแก่การ</p>	<p>แพทย์ผู้ฝึกหัดต้องสอน ให้รู้จักยา ทำยา ประดั มยา และวิธีรักษาอย่าง ไทย และเก็บรายงาน เสนอ</p>
๒ พแนกความรู้	<p>ก. ต้องได้ตรวจไข้ ทันท่วงทีได้ตรวจถูกต้อง ไม่น้อยกว่า ๓๐ ไข้</p>	<p>แพทย์ผู้ฝึกหัดต้องเป็น ผู้ตรวจสอบ แล้วผู้ ปกครองเป็นผู้รวบรวม รายงาน นับตั้งแต่ออก เป็นชนผู้ฝึกหัด</p>

ข. ต้องได้เข้าประชุม
ห้องตัดผ่า ไม่น้อยกว่า
๒๕ ครั้ง

ค. ต้องได้ทำการ
ตรวจศพ (Dissection)
ให้เป็นทพอใจของผู้ ผก
หัด ไม่น้อยกว่า ๒๕ ครั้ง

ง. ต้องได้เข้าประชุม
การตรวจค้นโรคในศพ
(Post-mortem) ไม่น้อย
กว่า ๕ ราย

จ. ต้องได้เข้าประชุม
หารอวิชาแพทย์ ไม่น้อย
กว่า ๑๕ เรื่อง

ก. ต้องได้ไปดูกผู้ดำเรัจ
เป็นอย่างดี ไม่น้อย
กว่า ๒๐ ราย

นับ ตั้งแต่ เป็นนักเรียนปี
ที่ ๔

แพทย์ผู้ ผกหัด ต้อง เก็บ
รายงานเด่นอ นับตั้งแต่
เป็นนักเรียนปี ๔

นับ ตั้งแต่ เป็น นักเรียนปี
ที่ ๔

นับ ตั้งแต่ เป็น นักเรียนปี
ที่ ๔

ผู้ไปดูกต้องทำรายงานยื่น
แพทย์ผู้ ผกหัดต้องตรวจ
สอบ นับตั้งแต่เป็นนัก
เรียนปี ๔

ข. ต้องได้ทำการคัดลอก บุตรและดูแลรักษาตำราไว้ คัดลอกเป็นอย่างดี ทั้ง ทารกและมารดา ไม่น้อย กว่า ๑๐ ราย	ผู้ทำต้องยื่นรายงานและ ต้องได้ความเห็นของ แพทย์ผู้ฝึกหัด ว่าได้ทำ ถูกต้องเรียบร้อยดี นับ ตั้งแต่เป็นแพทย์ฝึกหัด
ค. ต้องได้รักษาโรค บิด ไม่น้อยกว่า ๕ ราย	” ”
ง. ต้องได้รักษาไข้ พิษ ไม่น้อยกว่า ๕ ราย	” ”
จ. ต้องได้รักษาอหิ วาตกโรค ไม่น้อยกว่า ๕ ราย	” ”
ฉ. ต้องได้ทำการคัด ฉ่าสำคัญ ไม่น้อยกว่า ๕ ราย	” ”
ช. ต้องได้เคยรักษาโรค ใน ๖ หมวดนี้คือ (๑) โรคที่เกิดแต่อวัยวะ ภายในพิการ	” ”

(๒) โรคเพื่อโลหิตเป็นพิษ

(๓) โรคเข้ากระดูก

(๔) โรคผิวหนัง

(๕) ชาติพิการ

(๖) โรคเดินประดำท
อย่างน้อยต้องได้หมวด
ละ ๓ รายๆ ละไม่น้อย
กว่าเวตาชั่ว ๓ เดือน

๕ พแนกพยาบาล

ก. ต้องได้ทำบาดแผล
สำคัญให้เห็นความชำ
นาญไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย

ข. ต้องได้ ผกหัดพยา
บาลปด้าปดุกไซ้หนักให้
คุ้นเคยในการพยาบาล
ไม่น้อยกว่า ๕ ราย

แพทย ผกหัดต้อง ทำราย
งานย่น และต้องได้ความ
เห็นจากแพทยผ ผกหัดว่า
ได้ตรวจด้อมเห็นว่าทำถก
ต้องเรีบรอยด นบตง
แต่ออกเปนแพทย ผกหัด

” ”

๕ พแนกความ
นิยมนับถือ

ก. ต้องให้ใครสักคนได้ จะเอาความเห็นจากผู้ปกครอง และแพทย์ผู้ผูกพันประกอบกัน

ข. ต้องให้ใครสักคนได้ จะเอาความเห็นจากผู้ปกครอง และระดับบริบทที่เปลี่ยนแปลงบ้างก็ได้ ขอแต่ที่ทั่วไปว่ากลับดีได้แล้ว

๖ พแนกความ
คุ้นเคยพิเศษ

ก. ต้องรื้อระเบียบการให้ตั้งเกณฑ์เห็นเอาเองจะโรงพยาบาล สอบถามด้วยปาก เมื่อจะให้ประกาศนียบัตร

ข. ต้องเคยเดินทางไป ถ้ายังไม่คุ้นเคย จะหาหัวเมือง ซึ่มาได้ โอกาสส่งไปชั่วคราว

โรงพยาบาล

ความมุ่งหมาย

๑ การพยาบาลในสถาน^{๒๕๖๒}ที่^{๒๕๖๒}นี้จัดด้วยความเพ่ง
ตั้งใจ^{๒๕๖๒}ให้^{๒๕๖๒}ได้^{๒๕๖๒}ประโยชน์^{๒๕๖๒} & ประการ^{๒๕๖๒} คือ

ก. พยายามที่จะรักษาพยาบาลคนไข้^{๒๕๖๒} แก่^{๒๕๖๒}ไข
โรคให้คนไข้^{๒๕๖๒}ได้^{๒๕๖๒}พ้น^{๒๕๖๒}อันตราย^{๒๕๖๒}โดย^{๒๕๖๒}เต็ม^{๒๕๖๒}กำลัง^{๒๕๖๒}

ข. ฝึกหัดนักเรียนแพทย์^{๒๕๖๒} ในการตรวจและ
เยี่ยม^{๒๕๖๒}ยารักษา^{๒๕๖๒}พยาบาล^{๒๕๖๒} เพื่อให้^{๒๕๖๒}ได้^{๒๕๖๒}ความ^{๒๕๖๒}ชำนาญ^{๒๕๖๒}
ในวิชาแพทย์

ค. ฝึกหัดนักเรียนพยาบาล^{๒๕๖๒} เพื่อให้^{๒๕๖๒}ได้^{๒๕๖๒}ความ^{๒๕๖๒}
ชำนาญ^{๒๕๖๒}ในการรักษาพยาบาล

ง. พยายามที่จะตรวจตราค้นหา^{๒๕๖๒}โรค^{๒๕๖๒}รักษา^{๒๕๖๒}พยา
บาลโรคชนิดใดด้วยประการ^{๒๕๖๒}เช่น^{๒๕๖๒}ไร^{๒๕๖๒} ซึ่ง^{๒๕๖๒}จะ^{๒๕๖๒}เป็น^{๒๕๖๒}วิ
ดิก^{๒๕๖๒}กว่า^{๒๕๖๒}วิ
ดิก^{๒๕๖๒}อื่น^{๒๕๖๒}ใน^{๒๕๖๒}ประเทศ^{๒๕๖๒}บ้าน^{๒๕๖๒}เมือง^{๒๕๖๒}ของเรา^{๒๕๖๒} เพื่อ
ประกอบ^{๒๕๖๒}ความ^{๒๕๖๒}รู้^{๒๕๖๒}ใน^{๒๕๖๒}วิชา^{๒๕๖๒}แพทย์^{๒๕๖๒}ให้^{๒๕๖๒}ยิ่ง^{๒๕๖๒}ขึ้น

จ. พยายามที่จะตรวจตราค้นหา^{๒๕๖๒}ใน^{๒๕๖๒}ธรรม^{๒๕๖๒}พ^{๒๕๖๒}คุณ
ยา^{๒๕๖๒} และการ^{๒๕๖๒}ประกอบ^{๒๕๖๒}โอสถ^{๒๕๖๒} ว่า^{๒๕๖๒}ใน^{๒๕๖๒}ถิ่น^{๒๕๖๒}ประเทศ^{๒๕๖๒}เรา
ยาดัง^{๒๕๖๒}ไร^{๒๕๖๒}ช^{๒๕๖๒}นาน^{๒๕๖๒}ใด^{๒๕๖๒}จะ^{๒๕๖๒}ใช้^{๒๕๖๒}แก่^{๒๕๖๒}โรค^{๒๕๖๒}ใด^{๒๕๖๒}ได้^{๒๕๖๒}ดี^{๒๕๖๒}กว่า^{๒๕๖๒}อย่าง^{๒๕๖๒}อื่น^{๒๕๖๒}
ที่จะ^{๒๕๖๒}ถูก^{๒๕๖๒}ต้อง^{๒๕๖๒}กับ^{๒๕๖๒}ธาตุ^{๒๕๖๒} อาหาร^{๒๕๖๒} และ^{๒๕๖๒}อากาศ^{๒๕๖๒}ของ^{๒๕๖๒}คน

ในบ้านเมืองเรา เพื่อประกอบความรู้ ในการ
เชี่ยวชาญงาน

เหตุฉะนั้นเจ้าหน้าที่ทั้งหลายซึ่งทำการใน
ต่งแต่อาจารย์ตลอดจนนักเรียน ต้องทำการด้วย
ความพากเพียรพยายามและความพินิจพิจารณาที่
ถ่วงอยู่เป็นนิตย์

การจดทะเบี่ยน
และอาการคน
ใช้กับการทำ
รายงาน

๒ การจดทะเบี่ยน จดอาการ ทำรายงาน
ย่อมเป็นของสำคัญสำหรับสถาน
เป็นเครื่องมอที่จะได้เทียบเคียงสอบสวน ในการ
ตรวจตราคนควาหาวิชาและวิธีต่าง ๆ เหตุฉะนั้น
เจ้าหน้าที่ต้องทำการตั้งนให้เป็นไปตามแบบอย่าง
ที่ได้กำหนดไว้นั้นโดยสม่ำเสมอ

การเอาใจใส่
ในคนใช้

๓ เจ้าหน้าที่ต้องเอาใจใส่ดูแลเดียงดู ให้
คนใช้ได้ความค้ำชูดำรง และปราศจากโทษภัย
ทั้งปวงด้วย กล่าวคือ อาหารการกินต้อง
ให้บริบูรณ์และถูกต้องแก่การบำบัดโรคทุกชนิดไป
อย่าให้อดอยากหรือตามใจให้ช้อหาของแแต่ดงกิน
ได้ โดยไม่ระวังรักษา ต้องให้มีเครื่องพาใจไป
ในที่ชอบเช่นการประชุมสนทนา การอ่านหนังสือ
การฟังธรรม การเดิน หรือการฟัง การดูบาง

อย่าง ซึ่งไม่ให้โทษแก่ตนและแก่คนอื่น ๆ แต่
อย่าปล่อยให้คดุกคดกันเกินไป ในระหว่างคนไข้
ต่อคนไข้ หรือหยาบช้ำต่อกัน วิวาทกัน ช่มเหง
กัน หรือเล่นการพนันและเล่นสุรยาฝิ่น ถ้าคนไข้
ทำความผิด ผู้ปกครองมีอำนาจที่จะลงโทษ คือ
ไล่ออกเสียจากโรงพยาบาลได้

การตัดผ้าต้อง
ได้รับความยินยอม
จากคนไข้

๔ การที่จะตัดผ้าร่างกายคนไข้ ต้องปรึกษา
หารือให้ ได้รับความตกลงยินยอมจากตัวคนไข้และ
ญาติเสียก่อนจึงทำ นักเรียนหรือแพทย์ฝึกหัด
ถ้ายังไม่ชำนาญยังเปนที่ไว้ใจไม่ได้ ถ้าจะให้
ฝึกหัดทำ แพทย์ผู้ใหญ่ต้องกำกับดูแลอยู่ทุกคร้ง
อย่าละเลยประมาทให้ทำตามลำพัง

มีใบอนุญาตทรัพย์สิน
สมบัติของ
คนไข้

๕ ทรัพย์สินสมบัติของคนไข้ที่มาด้วย ต้องให้
มีใบอนุญาตอยู่ในทะเบียนทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าคนไข้ถึง
แก่กรรมต้องให้บอกแก่ญาติให้ถูกต้อง และมอบ
ทรัพย์สินมัตินั้นให้พร้อมกันกับศพ เว้นแต่ผู้ไม่
มีญาติจึงอยู่ในรณะหน้าที่ของผู้ปกครองจะจัดการ
ทำศพและทำบุญส่งไป

การตรวจและ
พยาบาลคนไข้
หญิง ๖ แพทย์ที่จะตรวจตราพยาบาลหญิงคนไข้
ต้องพร้อมด้วยนางพยาบาลแต่ละค่อนักคนอื่นไม่
น้อยกว่า ๒ คน ห้ามมิให้แพทย์หรือคนพยาบาล
ผู้ชายไปมารักษาพยาบาลหญิงคนไข้ โดยดำฟังตน
และดำฟังผู้ชายด้วยกัน

ระวิงความ
เรียบร้อยของ
คนไข้และศพ ๗ เจาหน้าที่จะต้องระวิงความทุเรศทุราจารที่
จะมีแก่คนไข้และศพคนไข้ เปนต้นว่าอย่าให้ทั้ง
คนไข้หนักไว้ ให้ปรากฏความคินรนทระมานแก่คน
ไข้อื่น ๆ หรือให้ตายค่อนักคนไข้อื่น ๆ อันจะ
เปนเครื่องทำให้เกิดความสัดังหวาดเสียวแก่เพื่อน
คนไข้ด้วยกัน และทอดทงศพไว้ โดยไม่เออเพื่อ

การแยกไข้ที่
อาจติดกันได้ ๘ โรงพยาบาลต้องจัดรับคนไข้แยกเปนห้อง ๆ
ตามชนิดของโรคที่สมควรจะต้องแยกกัน เพื่อ
มิให้ โรคที่ติดกันได้ ติดกันในระหว่างคนไข้ค่อ
คนไข้ โรคที่เปนชนิดร้าย ต้องระวิงโดย
กวดขัน

โรงพยาบาล
สำหรับไข้
พิเศษ ๙ ได้จัดโรงพยาบาลเปนพิเศษไว้พแนกหนึ่ง
สำหรับรับผู้ทม ความ ประสงค์จะ เกอ กุดอด หนุน
สถานที่ และจะรับรักษาพยาบาลในทนน โดย

คณะกรรมการให้ปะปนกับคนอื่น และรับค่าบำรุงสถานที่
ซึ่งเจ้าไซหรือผู้ไซจะมีศรัทธาให้มากน้อยตามควร
๑๐ บรรดาชนทรัพย์ หรือพัสดุใด ๆ ก็ดี
ซึ่งมีผู้บริจาคให้เพื่ออุดหนุนบำรุงสถานที่ ผู้
ปกครองต้องทำใบเสร็จให้แก่ผู้บริจาค และจด
บัญชีทรัพย์สินต้นต้นลงในทะเบียนสำหรับสถานที่
ที่ และทำรายงานยื่นยังกรมศึกษาธิการด้วย
ทุกครึ่งทุกคราว เพื่อกรมศึกษาธิการจะได้
ประกาศคุณประการของท่านนั้น ๆ ให้คนทั้งหลาย
ได้อุ่ โมทนาทั่วกัน และใช้ตั้งเหตานั้นให้เป็น
ประโยชน์อันพึงอนุ โมทนา

ทรัพย์หรือพัสดุ
ที่มีผู้ให้

การฝึกหัดแพทย์ผสมยา

ระเบียบฝึกหัด
แพทย์ผสมยา

การฝึกหัดวิชาแพทย์ในโรงเรียนราชแพทยาลัย
ได้ ฝึกหัดแต่พแนกแพทยรักษาโรคอย่างเดี่ยว บัดนี้
มีความจำเป็นที่ตองการแพทย์ผสมยาเกิดขึ้น และ
ถึงเวลาที่ควรจะจัดการฝึกหัดขึ้นด้วยแล้ว เหตุ
ฉะนั้นจึงจะได้เปิดการฝึกหัดแพทย์ผสมยาขึ้นในโรง
เรียนราชแพทยาลัยอกพแนกหนึ่ง ตั้งแต่เทอม
ต้นศก ๒๔๕๗ เป็นต้นไป ดังระเบียบต่อไปนี้ คือ

๑. นักเรียนที่จะรับเข้าเป็นนักเรียนแพทย์ผสม
 ยา จะรับแต่ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป

๒. ต้องเป็นผู้ที่สอบไล่ได้มัธยมปีที่ ๖ หรือ
 วิชาชั้นต้นใดแล้ว

๓. ต้องเสียค่าเล่าเรียนเดือนละ ๕ บาท

๔. นักเรียนแพทย์ผสมยานเป็นนักเรียนกต่าง
 วน คือเข้ามาเรียนเยนกดที่บ้าน ไม่ต้องค้าง
 โรงเรียนอย่างนักเรียนแพทย์รักษาโรค แต่ถ้า
 ด้มักจะกินอยู่หลับนอนในโรงเรียนและยอมเสียค่า
 เล่าเรียนให้เดือนละ ๑๕ บาทก็ได้

๕. เวตาเรียนกำหนด ๓ ปี คือปีที่ ๑ ปีที่ ๒
 เรียนตามหลักสูตร ปีที่ ๓ ออกฝึกหัดจนกว่า
 จะได้ความชำนาญสมควรได้รับประกาศนียบัตร
 จึงจะออกประกาศนียบัตรให้

๖. ต้องมีผู้ทมหัดฐานเป็นผู้รับรองตามแบบ
 ใบสมัครและใบรับรองของกระทรวงธรรมการด้วย

พแนกโรงเรียนแพทยผดุงครรภ์และนางพยาบาล
ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ประวัติ

โรงเรียนนี้ได้เกิดขึ้น โดยพระราชปราชญ์ของ
สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระ
ราชชนนีพันปีหลวง คือ ทรงพระราชดำริเห็นว่า
การผดุงครรภ์ในประเทศสยามนี้ ยังไม่มีแพทย์
ผดุงครรภ์ที่มีความรู้วิชาอันแท้จริงสำหรับทำการ
ผดุงครรภ์เลย การคลอดบุตรจึงยังมีเหตุอัน
ตรายกันอยู่มาก ทรงพระมหากรุณาเพื่อจะ
อนุเคราะห์ประชาชนทั้งหลาย จึงทรงพระราช
ศรัทธา พระราชทาน พระราชทรัพย์ ตั้งณพระองค์
ให้ตั้งการฝึกหัดวิชาแพทยผดุงครรภ์ขึ้นเมื่อวันที่ ๓
มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๓๕ มีพระ
ราชเสาวนีย์โปรดเกล้าฯ มอบการนี้แก่เจ้าพระยา
ภาสกรวงศ์ เพื่อให้กรมพยาบาลเป็นผู้จัดการสอน
อาศัยอยู่ในสถานศิริราชพยาบาล ได้จัดหา
หญิงมาเป็นนักเรียนเข้าฝึกหัดวิชา และโปรด
เกล้าฯ ให้ท่านผู้หญิงเป็ลียนเป็นผู้อำนวยการ

ให้พระบำบัตสรพโรค ซึ่งยังเป็นหมอ เอช.
 อาคัมสันเป็นผู้สอน ได้เริ่มการสอนแต่วัน
 ที่ ๑๒ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๓๘ มี
 นักเรียนเข้าฝึกหัด ๑๔ คน ฝึกหัดมา ๓ ปี มี
 นักเรียนสอบได้ได้เป็นครั้งแรก ๑๐ คนในพระพุท
 ศักราช ๒๔๔๓ ครั้นเมื่อวันที่ ๓ มกราคมในปีนั้น
 เมื่อมีการประชุมเปิดโรงเรียนราชแพทยาลัย พระ
 บาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย
 ด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถพระองค์นั้น ได้
 เสด็จพระราชดำเนินไปเปิด และพระราชทาน
 นามโรงเรียนราชแพทยาลัย และพระราชทาน
 ประกาศนียบัตร และรางวัล แก่นักเรียนแพทย์ ผดุง
 ครรภ ๑๐ คนที่สอบได้โดยชานด้วย แต่ขณะ
 มาท่านผู้หญิงเปิดขึ้นได้จัดการย้ายโรงเรียนนี้ ไป
 ตั้งที่บ้านท่านผู้หญิงพรรณอยู่ได้ ๓ ปี แล้วย้าย
 ไป ตั้งที่ บ้าน ท่าน เจ้าพระยา ภาสกรวงศ์ อีกปี ๑
 แล้วตั้งนักเรียนเหล่านั้นไปฝึกหัดทำการในโรงยา
 ฆาตต่าง ๆ แต่ก็ให้ออกทำการต่อไป หาได้
 มีการสอบได้ไม่ ในพระพุทศักราช ๒๔๕๑
 เมื่อกรมศึกษาธิการได้จัดหานักเรียนได้อีก จึงนำ

ความซนกราบบังคมทูลแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระ
 บรมราชชนนีพันปีหลวง ก็ทรงพระกรุณาโปรด
 เก้า ฯ พระราชทานพระราชูปถัมภ์ประดุจก่อน
 โดยพระราชศรัทธาที่จะให้ วิชาแพทยศาสตร์
 แพทย์ศาสตร์ เป็นประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่ง
 เรียนรู้ และเป็นประโยชน์ช่วยอภิบาลรักษาชีวิต
 ดังชาวของอาณาประชาราษฎร์ทั่วไป อันควรเป็นที่
 ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง การ
 นี้ได้จดดำเนินการมาตั้งพระราชประสงค์ตั้งอยู่จนทุก
 วัน ได้มีการฝึกหัดเดาเรียนและมีการสอบได้
 ในภายหลังต่อมา ดังปรากฏอยู่ในระเบียบการ
 และบัญชีต่าง ๆ ต่อไปนี้

วิชาแพทยศาสตร์และวิชาพยาบาล ก็เป็น
 วิชาสำคัญอันหนึ่ง ที่ต้องการมากและเป็น
 ประโยชน์ใหญ่แก่บ้านเมือง เหตุฉะนั้นโรงเรียน
 แพทย์ศาสตร์และพยาบาลก็ควรจะเป็นโรงเรียน
 ใหญ่พแนกหนึ่ง แต่โดยเหตุที่เป็นการแรก
 ถ้าจะจัดตั้งขึ้นเป็นอันหนึ่งอันหนึ่งโดย
 ฐานะ ก็ต้องเปิดลงทุนรอนมากมายนัก จึง

สถานที่ และ
 การปกครอง

ได้อาศัยรวบรวมอยู่ในบริเวณโรงเรียนราชแพทยาลัย
ก่อน จนกว่าจะเจริญสมควรที่จะแยกออกเป็น
พนักใหญ่พนักหนึ่งได้ ก็จะได้จัดการขยาย
ขยายต่อไป

ส่วนการปกครองที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ ได้จัด
แบ่งที่อยู่กิน และที่เล่าเรียนวิชาเป็นพนักหนึ่ง
ต่างหากในบริเวณนั้น มีผู้หญิงเป็นผู้ใหญ่
ปกครองอยู่คนหนึ่ง และจัดนักเรียนผู้ใหญ่เป็น
หัวหน้านักเรียนช่วยปกครองรองลงไปอีกชั้นหนึ่ง
และได้อาศัยครูของโรงเรียนราชแพทยาลัยไปสอน
อาศัยโรงพยาบาลศตอดบุตร และโรงพยาบาล
หญิงคนไข้เป็นที่ฝึกหัดทำการ อาศัยแพทย์
ผดุงครรภ์ สำหรับโรงพยาบาลศตอดบุตรเป็นครูผู้
ฝึกหัดด้วย

การรับนักเรียน.

นักเรียนหญิง

นักเรียนในโรงเรียนนี้จัดเป็น ๒ ประเภท คือ

นักเรียนหญิงและนักเรียนดัดจริต นักเรียนหญิง

ได้แก่คนที่ดัดจริตจะเข้าเป็นนักเรียนในบำรุง คือ

ได้รับพระราชทานเงินบำรุงของสมเด็จพระนางเจ้า

พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณา

โปรดพระราชทานคนหนึ่ง ๆ เดือนละ ๓๕ บาท
 จนกว่าจะสอบได้ได้ประกาศนียบัตร นักเรียน
 จำพวกนี้อยู่ประจำในโรงเรียนเสมอ เว้นแต่ผู้
 ใหญ่ที่ปกครองข้างบ้านจะมาขอตาไปบ้านด้วยกิจ
 ธุระอันสมควร จึงจะอนุญาตให้ไปเป็นครั้ง
 คราว นักเรียนหญิงหม่อมตราบได้เพียง ๓๐ คน
 เป็นจำกัด และมักคิดว่าเมื่อสอบได้ได้ประ
 กาศนียบัตรแล้ว จำจะต้องทำการเกี่ยวของอยู่
 กับโรงเรียนไม่น้อยกว่า ๓ ปี ก่อตั้งคือโรงเรียน
 จะให้รับราชการเป็นแพทย์ผดุงครรภ์ก็ดี เป็นครู
 กติ หรือเป็นนางพยาบาลก็ดี ก็ต้องรับทำการ
 ตามหน้าที่นั้น ๆ หรือที่ไม่มีตำแหน่งทำการจะออกไป
 อยู่นอกบ้านก็ดี ถ้ามีการของโรงเรียนที่จะตั้งไป
 รักษาพยาบาลไข้ในที่ใด ๆ ต้องรับทำการเช่นนั้น
 เป็นส่วนของโรงเรียนอยู่จนกว่าจะครบ ๓ ปี เป็น
 กำหนด

นักเรียนสมัคร

ส่วนนักเรียนสมัครคน

เป็นนักเรียนที่สมัคร

จะเล่าเรียนแต่วิชาความรู้ ไม่ประสงค์จะรับเงิน
 บำรุง นักเรียนจำพวกนี้ถ้าเป็นนักเรียนประจำอยู่

กินในโรงเรียน ต้องเสียเงินค่าเล่าเรียนเดือนละ
๑๕ บาท ถ้าเข้ามาเยนกดบเสียเดือนละ ๔ บาท
มีอัตรารับได้เพียง ๒๐ คนเป็นจำกัด เมื่อเล่าเรียน
สอบได้ได้ประกาศนียบัตรแล้ว ก็เป็นอันออกจาก
ข้อบังคับของโรงเรียน

นักเรียนทั้ง ๒ จำพวกจะรับแต่คนที่มอายุ ๑๕
ขึ้นไปจนถึง ๒๕ ปี และต้องมีความรู้ ได้มัธยมปีที่
๓ แล้ว หรือเทียบมัธยมปีที่ ๓ ขึ้นไป

การสอบ และ
การสอบวิชา

การสอบวิชา มีการสอบพยาบาล และการ
ผดุงครรภ์ทั้ง ๒ อย่าง ทั้งฝึกหัดคิดต่าง ๆ อัน
เกี่ยวกับการพยาบาลเช่นการเย็บและการทำกับเขา
ของกินเป็นต้น เวลาริเณนมกำหนด ๒ ปี คือเรียน
หลักสูตรปีที่ ๑ แล้วฝึกหัดทำการเพื่อความชำนาญ
อีกปี ๑ เมื่อนักเรียนได้เล่าเรียนจนหลักสูตรวิชาเสร็จ
แล้ว จะมีการสอบได้เมื่อสิ้นปี ถ้าผู้ใดสอบได้
ได้ในส่วนหลักสูตรนั้นแล้ว ต้องอยู่ฝึกทำการ
สำหรับให้ ได้คะแนนความชำนาญอีกปี ๑ ในชั้น
ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนความชำนาญ ประกอบ
กับ ความรู้เป็นอันแล้วคงความ ดำมารภที่ จะเป็น

แพทย์ผดุงครรภ์ได้ ก็จะได้รับประกาศนียบัตร
 แพทย์ผดุงครรภ์ ถ้าเพียงแต่เป็นคนพยาบาลได้จะ
 ได้รับประกาศนียบัตรเป็นนางพยาบาล ประกาศ
 นียบัตรทั้ง ๒ อย่างนี้ จะรับได้ต่อเมื่อนักเรียน
 ได้มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์แล้ว

หลักสูตรแพทยบัณฑิตและนางพยาบาล

- ชั้นหลักสูตร
 ๑. ศะรีระศาสตร์ ให้ได้ความรู้พอแก่ที่จะใช้
 ในการพยาบาลตลอดถึงการ
 ผดุงครรภ์ด้วย
๒. ศัพทานุกรณะให้ได้ความรู้สำหรับทำการ
 แพทย์ผดุงครรภ์ได้บริบูรณ์
๓. ศุขวิทยา ให้ได้ความรู้พอแก่ที่จะใช้ใน
 การพยาบาลคนไข้ เช่นรักษา
 ความดีความชั่วในเครื่องใช้ และ
 สถานที่ และรู้จักคุณโทษ
 ของอาหาร เป็นต้น
๔. การตรวจไข้ ให้รู้จักอาการไข้ทั้งสำหรับ
 ทารกและมารดาทุกชนิดโรค
 บรรดาที่จะเกี่ยวข้องในการ
 คัดอบบุตรจนถึงขั้นเขตร และ
 ให้รู้จักวิธีตรวจด้วย
๕. การพยาบาล ให้รู้จักหลักของการพยาบาล
 และรู้หน้าที่ของผู้พยาบาล เช่น
 เป็นคนกลางในระหว่างแพทย์

กับคนไข้ การให้ยา และการ
ผ่อนผันกดมใจคนไข้

๒. จรรยา

มั่นต่อคำสั่ง   สอนให้ผู้ป่วย
พยาบาลทำการให้ตรงต่อคำสั่ง
ไม่ว่าต่อหน้าตลับหลัง   ตรง
ต่อข้อบังคับ   ตรงต่อเวตา
ตรงต่อข้อความที่สั่งไม่ให้ขาด
ไม่ให้ผิด   ไม่ให้เกิน   คือ
อวดดทำนอกคำสั่ง

เอื้อเฟื้อ   ต้องให้เอาใจได้
ตั้งเกศตรวจตราดูแต่   อย่าให้
ทอดทิ้งเพิกเฉย   ไม่เกียดคร้าน
แต่เห็น   สิ่งใดแปลกประหลาด
เกิดขึ้นนอกจากคำสั่ง   ต้อง
ให้บอกกล่าว   ต่อเจ้าหน้าที่
โดยเร็ว   ไม่นอนใจ

สุจริต   ผู้พยาบาลต้องเป็น
ผู้สุจริตต่อคนไข้และผู้อื่น ๆ
คือไม่มักได้   ใญ่ของของคนไข้
และคนอื่น   ไม่เกียดของรักใคร่

ในทางประเวณีกับคนไข้หรือ
พวกพ้องญาติวงศ์ของคนไข้ที่
ไปมาใกล้ชิด ไม่ประพฤตินิสิต
คิดร้ายแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง

เทียงธรรม ผู้พยาบาลต้อง
เป็นคนไม่ดำเอียงด้วยอคติ &
คือ ความรัก ความโกรธ ความ
หลง ความกลัว ในการต่างๆ
ที่เกี่ยวกับคนไข้ มีการพยาบาล
การให้อาหาร เป็นต้น

เมตตากรุณา ผู้พยาบาล
ต้องประพฤติติดต่อคนไข้ ให้
จิตรเมตตาแก่คนไข้ คือ ไม่
ดูร้าย ช่มเหงด่าว่าทุบตี และ
ให้กระทำการรักษาพยาบาล
โดยสุภาพน่านวลทั้งวาจาและ
กิริยา เห็นคนไข้ ได้ทุกขเวทนา
ให้อุส่าห์ช่วยเหลือ ในทาง
ที่ถูกที่ควรโดยที่สุดที่จะช่วยได้

ความประพฤติ ผู้พยายาม
 ต้องประพฤติตนเป็นคนสุภาพ
 มีกิริยาจาเป็นอันดี ผูกหัด
 มารยาตรให้สมควรที่จะเข้า
 สัมภาษณ์กับผู้ มีบรรดาศักดิ์
 ต้องไม่ประพฤติเป็นนักเดงเด่น
 เบย หรือทำความเสียหาย
 อันเป็นที่รังเกียจต่าง ๆ ไม่คบ
 นักเดงและคนร้าย

อัธยาศัย ผู้พยายามต้อง
 เป็นคนถ่อมถนอมเยือกเย็น ไม่
 มั่งง่าย ไม่เป็นคนประหมา
 คั่นเตนด้วยความดั่งดั่งเหมือน
 ในกาที่แต่เห็นคนไซ้ได้ทุกข
 เวทนาและคนตาย ไม่กตัญญู
 ไม่รังเกียจการใส่โครกตักปรก
 มีความอดทนต่อความเหน็ด
 เหนื่อยหิวหายยากลำบากทง
 ปวง

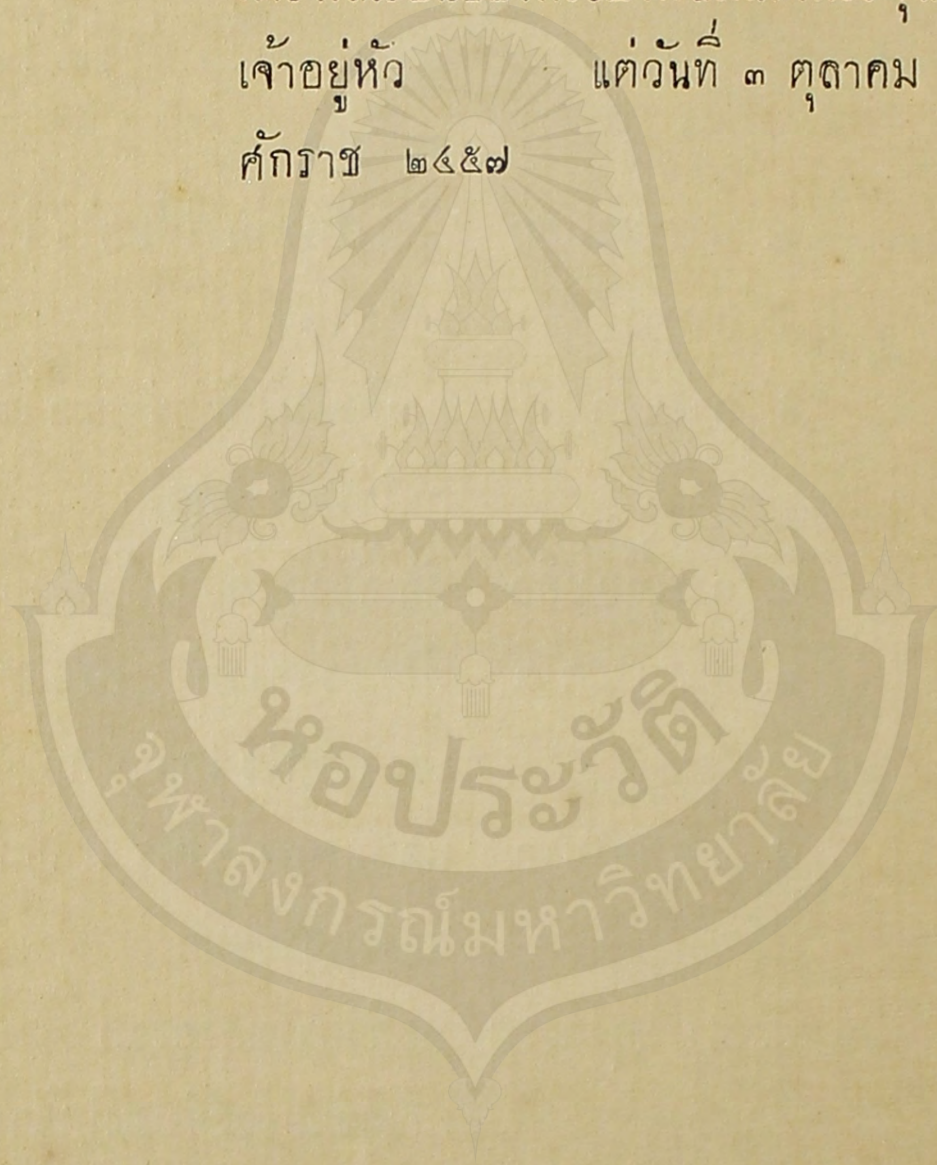

๕. ๒.
ชนผูกหัด

๑. การทำรายงาน หัดทำรายงานการตรวจใช้ให้
ชำนาญ
๒. การเซม หัดเย็บปักถักร้อย ให้พอ
แก่การงานที่จะต้องใช้ ในการ
พยาบาล
๓. การประกอบ หัดการหุงต้ม ให้พอใช้ ในการ
อาหาร พยาบาล
๔. การนวด หัดบับนวดให้พอช่วยแก้ไข ให้
คนไข้มีความสุขได้
๕. การเคียงเด็ก หัดเคียงดูก้ออนให้ชำนาญ
๖. การตรวจไข้ หัดตรวจครรภ์ ตรวจทารก
และตรวจไข้ให้ชำนาญ
๗. การพยาบาล หัดพยาบาลไข้ให้ชำนาญหลาย
อย่างหลายชนิด
๘. การผดุงครรภ์ หัดทำการผดุงครรภ์ ตั้งแต่
เป็นผู้ช่วยและทำเองให้ชำนาญ
ในวิธีต่าง ๆ

ระเบียบพิเศษเฉพาะโรงเรียนราชแพทยาลัย
ตราไว้ โดยอนุมัติของสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการ
การพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๗

ตัวอย่างใบสมัครและใบรับรอง

ใบสมัครนักเรียนฝึกหัดครูกับนักเรียนแพทย์

ข้าพเจ้า ..... เกิดเมื่อวันที่ .....

พ. ศ. .... คำหนิ ๑ ..... ๒ ..... ๓ .....

เพนบุตร ..... บ้านเกิดตำบล ..... อำเภอ .....

เมือง ..... หัดกัฐานของบิดา .....

เรียนวิชา ..... ชั้นประถมณโรงเรียน .....

สอบได้ไคเมื่อ พ. ศ. .... ประกาศนียบัตรที่ .....

เรียนวิชา ..... ชั้นมัธยมณโรงเรียน .....

สอบได้ ..... ไคเมื่อ พ. ศ. .... ประกาศนียบัตร .....

ที่ ..... ไคได้นอใบรายงานพกชนประถมมา ..... ฉบับ .....

ชั้นมัธยม ..... ฉบับ .....

ต่อมาไค .....

มีตั้งดำคณคิอ .....

บคนมทอยไน ..... กับ .....

บ้านเลขที่ ..... ตำบล .....

และมีอายุ ..... ปี ข้าพเจ้ามีใจสมัครจะเข้าเพน .....

จึงขอแต่คงประวัติตามความเป็นจริงของข้าพเจ้า ..... ตั้งขอความข้าง .....

ฉันขอรับรองว่า .....
 จะเป็นผู้รับรองตัวและถ้อยคำของข้าพเจ้า และข้าพเจ้ายอมประพฤติก
 คนให้ถูกต้องตามระเบียบการ และกฎข้อบังคับและชนบทธรรมเนียม
 ของโรงเรียนทุกประการ

ใบสมัครเรียนวันที่ ..... พ. ค. ....

ลงชื่อ ..... ผู้สมัคร

ใบรับรอง

ข้าพเจ้า ..... หัดที่ .....

ตั้งบ้านเรือนอยู่ .....

ข้าพเจ้าเกี่ยวข้องกับ ..... คือ

ขอทำใบรับรอง ..... ให้ไว้ต่อกระทรวงธรรมการว่า

๑. ข้อความที่ ..... ได้แต่งไว้ข้างต้น
 เป็นความจริง

๒. .... เป็นผู้ประพฤติกดี ไม่มีข้อเดียงเดียง

๓. หวังว่าเป็นผู้สามารถจะเล่าเรียนฝึกหัดได้ดี ..... คือไม่เป็น

ผู้เกียจคร้านบิดพดว

๔. ไม่เป็นผู้มีโรคภัยอันสำคัญประจำตัวอยู่

๕. ไม่เป็นผู้มีเจ้าขุนมูลนายจะมาคัดร่อนการเด้าเรียน และทาง
 รับราชการไม่ให้สำเร็จตามข้อบังคับแบบแผนของกระทรวงธรรมการ
 ถ้าข้อความใน ๕ ข้อข้างต้นนี้ ไปผิดไปจากความรับ
 ร้องของข้าพเจ้าแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ.....
 หดหนักหน้หายไปประการใดในระหว่างที่เป็น.....อยู่
 ข้าพเจ้าผู้รับรองยอมที่จะทำตามความบังคับบัญชาของเจ้าพนักงาน
 ตามที่ชอบด้วยราชการทุกประการ และข้าพเจ้าจะเอาใจได้ตั้งเตือน
 ว่ากล่าวให้.....เด้าเรียนฝึกหัดวิชาจนสำเร็จ
 และให้ประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ และแบบแผนของ
 กระทรวงธรรมการจนตลอดไป

ข้าพเจ้าได้เขียนข้อลงตายมือให้ไว้เป็นสำคัญ
 แต่ณวันที่..... พ. ศ.
 ดงนาม..... ผู้รับรอง

อนุญาตให้เข้าเป็น.....วันที่.....เดือน.....
 พ. ศ..... ให้เดชประจำตัว

ดงนาม.....
 เดือน.....

ระเบียบพิเศษเกาะโรงเรียนรัฐประจำศึการศึกษา

ประวัติ

โรงเรียนพแนกรัฐประจำศึศึกษานี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ ทรงเริ่มจัดตั้งชนคาคาดาดูกขุนในฝ่ายซ้าย ในพระบรมมหาราชวัง ครั้นถึงรัตนโกสินทรศก ๑๓๘ โรงเรียนได้ย้ายมาตั้ง ณ ที่ว่าการกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่เดิมในพระบรมมหาราชวังข้างประตูพิมานไชยศรี ตรงหน้าหอพระสมุดวชิรญาณ การโรงเรียนนั้นได้เจริญขึ้นโดยลำดับ จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นักเรียนในโรงเรียนนั้นถวายเป็นมหาดเล็กรับราชการใกล้ชิดพระองค์ต่อมา ภายหลังทรงพระราชดำริเห็นควรจะให้โรงเรียนนั้นมนามสัมพันธ์กับนักเรียนได้เป็นมหาดเล็ก และสัมพันธ์ประเพณีอันมีมาแต่โบราณ ที่ข้าราชการโดยมากยอมได้ถวายเป็นศิษย์ราชการในกรมมหาดเล็กก่อนไปรับตำแหน่งในราชการกรมอื่นนั้น จึงทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนฝึกหัดวิชา
 ข้าราชการพลเรือนใช้นามว่าโรงเรียนมหาดเล็ก
 ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๔๕
 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรม
 วงษ์เชอ กรมพระดำรงราชานุภาพ (เมื่อดำรง
 พระยศเป็นกรมหลวง) ๑ เจ้าพระยาพระเสด็จ
 สุเรณทรราชบัณฑิตการ (เมื่อยังเป็นพระยา
 วิสุทธสุริยศักดิ์) ๑ พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ
 (เมื่อยังเป็นเจ้าหมื่นสรรพรพเพ็ชรภักดี) ๑ เป็น
 กรรมการตรวจตรา และอำนวยการโรงเรียน
 ครั้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๔๖
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีวรพงษ์
 (เมื่อยังเป็นหม่อมมอญวัตรวรพงษ์) มาเป็น
 กรรมการโรงเรียนเพิ่มเติมอีกนาย ๑ ถึงวันที่ ๓๐
 มกราคมศกเดียวกัน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้พระยาศรีวรพงษ์ (เมื่อเป็นเจ้าหมื่นศรีธรรมรักษ์)
 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และคงมีกรรมการ
 ตามเดิมเป็นที่ปรึกษาและช่วยจัดการโรงเรียนต่อไป
 การโรงเรียนได้เจริญขึ้นโดยลำดับ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ผู้ทจรับราชการในกรมมหาด

อยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราช
 ทานเงินแปดแสนบาทเศษ ซึ่งเหลือจากที่ประชา
 ชนเรียรายสร้างพระบรมรูปบิษณุราชาอนุสาวรีย์เป็น
 ทุนสำหรับจัดการโรงเรียน และทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้เปิดชื่อนามโรงเรียนมหาดเล็ก
 เป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาท
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อบรรวม
 โรงเรียนอุดมศึกษาฝ่ายพลเรือนพหุภาคอื่นๆ ให้เข้า
 ระเบียบเป็นอันเดียวกัน สำหรับฝึกหัดข้าราชการ
 ฝ่ายพลเรือนทำนองเดียวกับที่โรงเรียนนายร้อยและ
 โรงเรียนนายเรือ เป็นที่ศึกษาของผู้ที่จะเป็น
 ข้าราชการฝ่ายทหารบกทหารเรือฉะนั้น ความ
 ตะเอียดแจ้งอยู่ในประกาศพระบรมราชโองการตั้ง
 สภาจัดการโรงเรียนและตั้งกรรมการ ตั้งวันที่ ๓
 มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๓ ซึ่งเป็นวันเฉลิม
 พระชนม์พรรษา และเป็นปีแรกที่เสด็จเถลิง
 ถวดยราชสมบัติ และประกาศตั้งวันที่ ๒๓ กันยายน
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ และประกาศตั้งวันที่ ๘
 สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้นแล้ว

บัณฑิตสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 ได้รวมโรงเรียนอุดมศึกษาแพ่งต่าง ๆ เข้าใน
 ระเบียบการทั่วไปของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 แล้ว โรงเรียนรัฐสภาชั้นศึกษาจึงได้ตรา
 ระเบียบพิเศษเฉพาะการในแพ่งชั้น โดยอนุมัติ
 ของสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้

ดังกัด

ข้อ ๑ โรงเรียนรัฐสภาชั้นศึกษา ดังกัด
 ตรงต่อสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประเภทนักเรียน

ข้อ ๒ โรงเรียนรัฐสภาชั้นศึกษา กำหนด
 รับนักเรียนเป็น ๓ ประเภท คือ

ก. นิติศาสตร์ เมื่อสอบได้วิชาได้แล้วได้เป็น
 รัฐสภาชั้นบัณฑิต ในระหว่างที่เป็นนิติศาสตร์
 เรียนวิชาปกครองอยู่ ถ้าได้เป็นนักเรียนราชูปถัมภ์
 จะได้ทุนเล่าเรียนจากโรงเรียนเดือนละ ๒๐ บาท

ข. ศิษย์ นับเป็นนักเรียนอุดมศึกษาเหมือน
 ชั้นนิติศาสตร์ แต่ได้เรียนเพื่อสอบได้เพียงประกาศ
 นียบัตร ไม่ได้ถึงเป็นบัณฑิต

หมายเหตุ - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หรือชั้นมัธยมศึกษา
 ทั้ง ๒ ประเภท ถ้าเป็นนักเรียนหอดวงเมื่อเสร็จ
 การเล่าเรียนแล้ว นักเรียนผู้นั้นอยู่ในอำนาจที่
 รัฐบาลจะเรียกเข้ามารับตำแหน่งในราชการใดเมื่อ
 ใด ๆ ภายในกำหนดจำนวนปีที่เท่าที่โปรดพระราช
 ทานเบยเดยงของหอดวง ถ้าเมื่อรัฐบาลเรียกผู้นั้น
 ไม่เข้ามารับราชการก็ดี ไม่สามารถจะมารับ
 ราชการใดด้วยความผิดของตนเองก็ดี หรือเข้า
 มารับราชการอยู่ยังไม่ครบกำหนดก็ดี ผู้นั้น
 ต้องใช้เงินเบยเดยงของหอดวงเท่าส่วนเวลาที่ไม่ได้
 รับราชการตามสัญญาอัน และนักเรียนจำพวก
 นี้ถ้าต้องออกจากโรงเรียนก่อนที่เรียนจบหลักสูตร
 ด้วยความไม่สมัครเรียนต่อไป หรือด้วยความ
 ผิดของตนเองอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ต้องคืนเงิน
 เบยเดยงของหอดวงที่ได้พระราชทานไปจนครบ

ค. นักเรียนพิเศษ คือผู้ที่กระทรวงหรือกรม
 ใดส่งมาให้เล่าเรียนเป็นพิเศษ ไม่ได้สอบวิชา
 ชั้นมัธยมศึกษาหรือมัธยมศึกษา โรงเรียนรับจะฝึกสอนให้
 ตามความประสงค์ของเจ้ากระทรวงหรือเจ้าของ
 กรมนั้น ๆ นักเรียนจำพวกนี้เทียบเท่ากับชั้น

ศิษย์ ต่างกันแต่ในระหว่างเล่าเรียนไม่จำเป็น
จะนับเข้าเป็นนักเรียนอุดมศึกษา

หมายเหตุ - แต่ผู้ที่กระทรวงหรือกรมใดส่งมา
ถ้าเป็นผู้ที่สอบวิชาชั้นมัธยมศึกษาหรือศิษย์ใดแล้ว ก็
นับเข้าในประเภทมัธยมศึกษาหรือศิษย์ตามระเบียบ

วิชาที่สอน

ข้อ ๖ วิชาที่โรงเรียนจัดการฝึกสอน คือ

๑. ภาษาไทย
๒. ภาษาอังกฤษ
๓. ภูมิศาสตร์
๔. พงษาวดาร
๕. ระเบียบการปกครองกรุงสยาม
๖. กฎหมายปกครอง
๗. กฎหมายอาญา
๘. กฎหมายระหว่างประเทศ
๙. วิชาอักษร และดินค้าเข้าออก
๑๐. วิชาแผนที่
๑๑. ฝึกหัดวิชาทหาร และการเดินทาง
๑๒. ศุขวิทยา

หมายเหตุ - สำหรับชั้นมัธยมศึกษาให้เรียนโดยสุชุม
และพิศดารออกไปในการของต่างประเทศ

กำหนดปีที่
เดาเรียน

ข้อ ๔ นักเรียนรัฐประศาสน์ศึกษาแบ่งเป็น
๒ ชั้น คือ ชั้นอ่อน ชั้น ๓ ชั้นฝึก ชั้น ๓
ชั้นอ่อนมีเวตาเรียน ๓ ปี ชั้นฝึกมีเวตาเรียนปี ๓
รวมเวตาเรียน ๔ ปีเป็นกำหนด

การสอบวิชา

ข้อ ๕ การสอบวิชาเดือนชน และให้ประก
กาศนียบัตร เป็นหน้าที่ของโรงเรียนจัดการสอบ
ได้กำหนดปีละครั้ง แต่การสอบได้เป็นบันทึก
เมื่อถึงเวตามันนักเรียนจะเข้าสอบได้พอควรแล้วเป็น
หน้าที่ของสภาจะขอพระบรมราชานุญาตตั้งกรรม
การสอบได้

กำหนดเวลา
เปิดโรงเรียน

หมายเหตุ - ประกาศนียบัตร สำหรับผู้ที่สอบ
วิชาได้ถ้วน จะได้รับเมื่ออายุครบ ๒๐ ปีแล้ว
ข้อ ๖ โรงเรียนรัฐประศาสน์ศึกษาเป็นโรง
เรียนเปิดการสอบทุกดวงวัน ไม่มีนักเรียนอยู่ประจำ
โรงเรียน เวตาเปิดโรงเรียนโดยปรกติเช้า ๔ โมง
ถึงบ่าย ๔ โมง ยุควันเสาร์ตอนบ่ายและวัน
อาทิตย์เต็มวัน เวตาเดาเรียนแบ่งเป็น ๓ ภาค คือ
ภาคต้นปีตั้งแต่วันท ๑๖ พฤษภาคม ถึง
วันท ๑๕ กันยายน รวม ๔ เดือนภาค ๑ แต่วม
หยุดพัก ๓ สัปดาห์

ภาคกลางบึงตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม จนถึง
วันที่ ๓๑ ธันวาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือนกับ
๒๕ วัน แล้วยุคพัก ๑ สัปดาห์

ภาคพายัพ ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม ถึง
วันที่ ๓๑ มีนาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือน
กับ ๒๔ วัน แล้วยุคพัก ๖ สัปดาห์

รวม ๓ ภาคเป็นเวลาเรียน ๘ เดือนกับ ๑๙ วัน

ข้อบังคับของ
โรงเรียน

ข้อ ๗ โรงเรียนมีอำนาจกำหนดเวลาสอนและ
ออกข้อบังคับ สำหรับ โรงเรียน เป็นครั้งคราวตาม
สมควรแก่การ ซึ่งไม่ขัดแก่ระเบียบการที่สภา
จัดการโรงเรียนได้ตั้งไว้

นักเรียนต้อง
ปฏิบัติตาม
ข้อบังคับ

ข้อ ๘ นักเรียนต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและ
ขนบธรรมเนียมของโรงเรียน ส่วนนักเรียนที่
ไปฝึกหัดราชการที่หัวเมือง ต้องประพฤติตน
อยู่ในอำนาจผู้บังคับบัญชาตามที่ และ
รายงานเป็นคราว ๆ มายังโรงเรียน แต่รายงาน
นั้นต้องเสนอให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงตรวจและลง
ชื่อกำกับมาด้วย

รายงานเสนอผู้
ปกครองนักเรียน

ข้อ ๙ โรงเรียนจะมีรายงานการเล่าเรียนของ
นักเรียน เสนอ ผู้ปกครอง กำหนดปีละครั้ง และใน

ระหว่างที่เรียนอยู่นั้น ถ้าจะมีการเสื่อมเสียแก่
นักเรียนอย่างใด โรงเรียนและผู้ปกครองจะได้
ติดต่อชี้แจงความประพฤติของนักเรียนถึงกัน
เนื่อง ๆ ไป เพื่อระวังให้นักเรียนมีความประพฤติดี

ตำแหน่งนักเรียน
ที่สอบได้
ตลอดหลักสูตร

ข้อ ๑๐ นักเรียนผู้สอบวิชาได้ตลอดหลักสูตร
ของโรงเรียน ถ้าเป็นผู้สมควรจะรับตำแหน่ง
ราชการในกระทรวงมหาดไทยได้ เวลาน
กระทรวงมหาดไทยรับรองจะให้ตำแหน่งในกรุงไม่
ต่ำกว่าชนนายเวร หัวเมืองไม่ต่ำกว่าชนปลด
อำเภอบ้าง เงินเดือนตั้งต้นไม่ต่ำกว่าเดือนละ
๖๐ บาท ถ้ารู้ภาษาต่างประเทศใช้ราชการได้
เงินเดือนไม่ต่ำกว่าเดือนละ ๘๐ บาท

ระเบียบพิเศษเฉพาะโรงเรียนรัฐประจำต้น
ศึกษาตราไว้ โดยอนุมัติของสภาจัดการโรงเรียน
ข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

ตัวอย่างใบสมัครและใบรับรอง

สำหรับนักเรียนข้าราชการพลเรือน

ใบสมัครนักเรียนพลเอก .....

ข้าพเจ้า ..... เกิดเมื่อวันที่ .....

พ. ศ. .... คำนี้ ๑ ..... ๒ ..... ๓ .....

เพนบุตร ..... บ้านเกิดตำบล .....

อำเภอ ..... เมือง ..... มณฑล .....

หลักฐานของบิดา .....

เรียนวิชาประถมณ โรงเรียน ..... สอบได้คะแนน .....

พ. ศ. .... ประกาศนียบัตรที่ ..... เรียนวิชามัธยม .....

ณ โรงเรียน ..... สอบได้ ..... ได้ .....

เมื่อ พ. ศ. .... ประกาศนียบัตรที่ ..... ได้เสนอ .....

ใบรายงานพักชั้นประถมมา ..... ฉบับ ชั้นมัธยม ..... ฉบับ .....

ต่อมาได้ .....

มีตั้งสำคัญ คือ .....

บัดนี้ขออยู่ใน ..... กับ .....

บ้านเลขที่ ..... ตำบล .....

ท้องที่โรงพักกองตระเวร ..... อำเภอ .....

และมอายุ..... ปี ข้าพเจ้ามีใจสมัครจะเข้าเป็น.....
 จึงขอแสดงประวัติตามความเป็นจริงของข้าพเจ้า ดังข้อความข้างต้น
 นนต่อโรงเรียน..... และแสดงว่า.....
 จะเป็นผู้รับรองตัวและถ้อยคำของข้าพเจ้า..... และข้าพเจ้ายอม
 ประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบการ..... และกฎข้อบังคับและขนบ
 ธรรมเนียมของโรงเรียนทุกประการ
 ไบส้มคย่นวนท์..... พระพุทธศักราช.....
 ดงชื่อ..... ผู้สมัคร.....

ใบรับรอง

ข้าพเจ้า..... หตักฐาน.....
 ตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ..... อำเภอ..... เมือง.....
 มณฑล..... ข้าพเจ้าเกี่ยวข้องกับ.....
 คือ..... ขอทำใบรับรอง..... ให้ไว้
 ต่อโรงเรียน..... ว่า.....

๑. ขอความที่..... ได้แสดงไว้ข้างต้นนี้เป็น
 ความจริง

๒. .... เป็นผู้มี ความประพฤติดี ไม่มีข้อเดียงเดียง

๓. .... ไม่เป็นผู้มีโรคภัยอันสำคัญประจำตัวอยู่

๔. .... ไม่เป็นผู้มีเจ้าขุนมูลนายจะมาคัดร่อนการ
เด่าเรียน และทางรับราชการไม่ให้ดำริ่จตามข้อบังคับแบบแผน
ของโรงเรียน

ถ้าข้อความใน ๔ ข้อข้างตนนี้ ไปมีผลดีไปจากควมรับรอง
ของข้าพเจ้าแต่อย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี หรือ.....

หตบหลกหนีหายไปประการใดก็ดี ข้าพเจ้าผู้รับรองยอมรับผิดชอบ
ใช้เงินที่โรงเรียนได้เสียไปสำหรับ..... จนครบ และ

ข้าพเจ้าจะเอาใจใส่ตักเตือนว่ากล่าวให้..... เด่าเรียน
ฝึกหัดวิชาจนดำริ่จ และให้ประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ
ข้อบังคับและแบบแผนของ โรงเรียนจนตลอดไป

ข้าพเจ้าได้เขียนข้อลงลายมือให้ ไว้เป็นสำคัญ
แต่วันที่..... พระพุทธศักราช.....

ลงนาม..... ผู้รับรอง

อนุญาตให้เข้าเป็น.....
วันที่..... พระพุทธศักราช.....

ให้ देखประจำตัว.....

ลงนาม.....

ผู้บัญชาการ

ระเบียบพิเศษเฉพาะ โรงเรียนกฏหมาย

ประวัติ

ข้อ ๑ โรงเรียนกฏหมาย^ขพระเจ้าพญาเชอ
กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ได้ทรงจัดตั้งขึ้นเมื่อ
พระพุทธศักราช ๒๔๔๐ และเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน
พระพุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้มีประกาศทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ โรงเรียนกฏหมายเป็น
โรงเรียนหลวงขึ้นแก่กระทรวงยุติธรรม ให้เสนา
บดีกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่รับผิดชอบและจัดการ
ในโรงเรียน

ประเภทนักเรียน

ข้อ ๒ ประเภทนักเรียนในโรงเรียนกฏหมาย
ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นต้นไป แบ่งออก
เป็น ๓ พวก คือ
ก. นิสิต คือนักเรียนที่มีความวิพจน์^ขมัธยมสูง
(คือมัธยมปีที่ ๘) ตามหลักสูตรของกระทรวง
ธรรมการแล้ว

ข. ศิษย์ คือนักเรียนสอบวิชาขั้นต้นได้ตาม
ระเบียบของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน นับเป็น
นักเรียนอุดมศึกษาเหมือนชั้นนิสิต

ค. นักเรียนพิเศษ คือผู้สมัครหรือบรรดาศักดิ์ชน
 ด้ญญาบัตร หรือเปน เป็ยญ ซึ่งเด่นาบด้กระทรวง
 ยุติธรรมได้อนุญาตให้เขาเด่าเรียนเป็ยพิเศษเทียบ
 เขากับชนศิษย์ ต่างกันแต่ในระหว่างเด่าเรียน
 ไม่นับเป็ยนักเรียนอุดมศึกษา

หมายเหตุ - นักเรียนทั้ง ๓ ประเภทนี้ อาจเข้า
 ด้อบได้กฏหมายเป็ยเนติบัณฑิตได้อย่างเช่นเคยมา
 แต่ประกาศนียบัตรด้สำหรับผู้ที่ด้อบวิชากฏหมายได้
 ด้วหนจะด้รับต่อเมื่ออายุครบ ๒๐ ปีด้แล้ว

การเข้าเป็ย
 นักเรียน

ข้อ ๓ ผู้ใดสมัครจะเข้าเป็ยนักเรียนกฏหมาย
 ประเภทใด ให้ยื่นใบสมัครขออนุญาตด้กระทรวง
 ยุติธรรมมณูนาหรือผู้รับรองด้ว

ค่าธรรมเนียม
 ลงทะเบียน.

ข้อ ๔ ในการลงชื่อเป็ยนักเรียน ต้องด้เงิน
 ด้กลงชื่อคนละ ๒๐ บาท

หลักสูตร

ข้อ ๕ หลักสูตรวิชากฏหมายสำหรับด้อบได้
 เป็ยเนติบัณฑิต คือ

- (๑) กฏหมายลักษณะอาญา
- (๒) ลักษณะด้ญญา
- (๓) ลักษณะประทุษฐร้ายด้วหนแพ่ง
- (๔) ลักษณะด้วเม็ย

- (๕) ดัชนีมรรทุก
- (๖) ดัชนีทัศน
- (๗) ดัชนีวิพิจารณา
- (๘) ดัชนีพยาน
- (๙) ประกาศพระราชบัญญัติต่าง ๆ
- (๑๐) กฎหมายระหว่างประเทศ

การเล่าเรียน

ข้อ ๖ นักเรียนกฎหมายทุกประเภทต้องมาฟังคำสอนที่โรงเรียนเสมอ ถ้ามีเหตุขัดข้องจะมาไม่ได้ ต้องมีหนังสือแจ้งมายังโรงเรียน และนอกจากนั้นนักเรียนยังต้องเล่าเรียนจากหนังสือและตำรา มีประกาศพระราชบัญญัติและคำพิพากษาฎีกาบางเรื่องเป็นต้น ในเวลาที่ว่างการเรียนที่โรงเรียนนั้นด้วย

กำหนดเวลาเรียน

ของโรงเรียน

ข้อ ๗ รอบปีของโรงเรียนกฎหมายตั้งต้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคมตลอดไปจนจนถึงคราวสอบได้แบ่งเวลาเรียนเป็น ๓ ภาค ภาค ๑ ๆ ประมาณ ๒ เดือนหรือ ๘ สัปดาห์ ในระหว่างภาคมีวันหยุดพักประมาณ ๒ สัปดาห์

เวลาด่อน
ประจำวัน ข้อ ๘ กำหนดเวลาด่อนประจำวัน ตอนเช้า
ตั้งแต่ ๓ โมงถึง ๕ โมง ตอนบ่าย ตั้งแต่
เวลา ๔ โมงถึง ๕ โมง

การสอบได้ ข้อ ๙ ในปีหนึ่งมีกำหนดการสอบวิชากฎหมาย
ครั้งหนึ่ง เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้กำหนด
เวลาและสถานที่ และขอพระบรมราชานุญาต
ตั้งกรรมการสำหรับสอบได้

ลักษณะของผู้ที่
จะเข้าสอบได้ ข้อ ๑๐ ผู้ที่มิได้สอบอยู่ในทะเบียนของโรงเรียน
กฎหมายจะเข้าสอบได้ไม่ได้ และนักเรียนที่
ทะเบียนยังไม่ครบ ๑ ปี ก็ยังจะเข้าสอบได้ไม่ได้
เว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตจากเสนาบดีกระทรวง
ยุติธรรม

ค่าธรรมเนียม
ลงข้อสอบได้ ข้อ ๑๑ ผู้ที่จะเข้าสอบได้ต้องเสียเงินค่าสอบ
คราวละ ๑๐ บาท แต่ถ้าผู้ใดสอบได้ไม่ได้ภายใน
๕ ปี เมื่อเข้าสอบได้อีกต้องเสียเงินค่าสอบ
คราวละ ๔๐ บาท

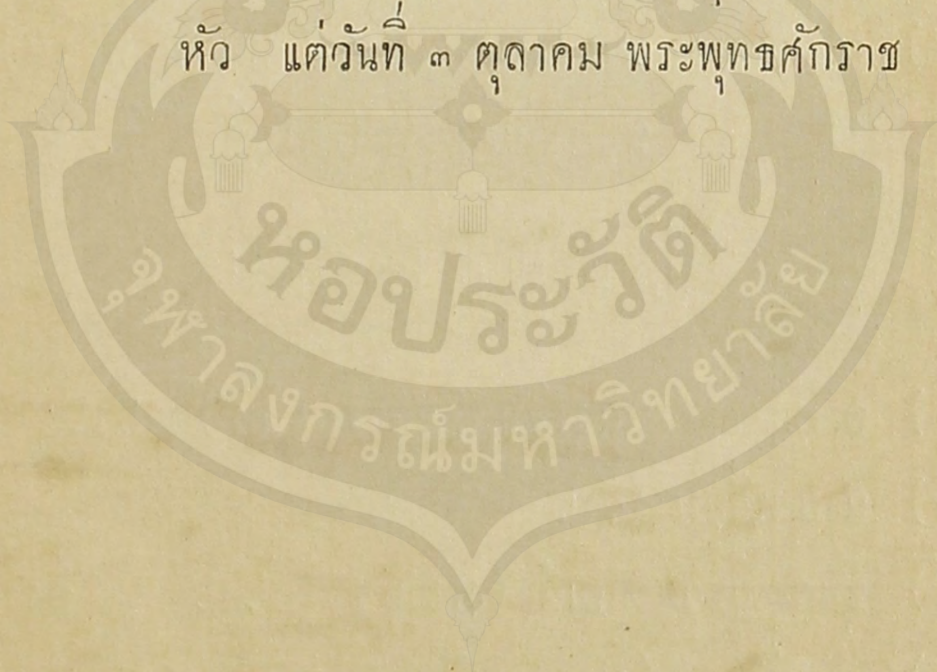
การคิดข้อออก
จากทะเบียน ข้อ ๑๒ นักเรียนคนใดประพฤติตนไม่สมควร
กิด หรือขาดการเล่าเรียนตามข้อบังคับข้อ ๖ กิด
หรือขาดไม่เข้าสอบได้ถึง ๓ ครั้งคิด ๆ กัน หรือ
สอบได้ไม่ได้ใน ๑๐ ครั้ง นับตั้งแต่วันออก

ประกาศ^๕นั้น^๒แล้ว^๒ไป^๘ก็^๘ดี^๘ ผู้^๒นั้น^๒อาจ^๒จะ^๒ถูก^๒คัด^๒ออก^๒ได้^๒ด้วย^๒
จาก^๒ทะ^๒เบีย^๒น^๒โรง^๒เรียน^๒น^๒ก^๒ฎ^๒ห^๒มา^๒ย

หมายเหตุ - การ^๒นี้^๒ก^๒ำ^๒ห^๒น^๒ด^๒ค^๒ร^๒ว^๒ด^๒อ^๒บ^๒ได้^๒ค^๒า^๒ม^๒
ช^๒อ^๒บ^๒ัง^๒ค^๒บ^๒ช^๒อ^๒ ๑๑ และ^๒ช^๒อ^๒ ๑๒ น^๒ ถ^๒า^๒น^๒ก^๒ร^๒เ^๒ย^๒น^๒ม^๒อ^๒า^๒ย^๒
ย^๒ัง^๒น^๒ี^๒ค^๒ร^๒บ^๒ ๒๐ ปี^๒ ให้^๒ค^๒ง^๒ค^๒ั^๒น^๒น^๒บ^๒ค^๒ง^๒ค^๒้^๒เม^๒อ^๒า^๒ย^๒
ค^๒ร^๒บ^๒ ๒๐ ปี^๒แล้ว^๒ไป^๒

ระ^๒เบีย^๒บ^๒พิ^๒เศ^๒ษ^๒ณ^๒เ^๒าะ^๒โรง^๒เรียน^๒น^๒ก^๒ฎ^๒ห^๒มา^๒ย^๒ ต^๒ร^๒า^๒ไว้^๒
โดย^๒อ^๒น^๒ุ^๒ม^๒ติ^๒ช^๒อง^๒ส^๒ภ^๒า^๒จ^๒ัด^๒การ^๒โรง^๒เรียน^๒ช^๒ำ^๒ร^๒า^๒ช^๒ การ^๒พ^๒ด^๒
เร^๒ือ^๒น^๒ช^๒อง^๒พ^๒ร^๒ะ^๒บ^๒า^๒ท^๒ส^๒ม^๒เด^๒็^๒จ^๒พ^๒ร^๒ะ^๒จ^๒ุด^๒จ^๒อม^๒เก^๒ด^๒ำ^๒เจ^๒้า^๒อ^๒ย^๒
ห^๒ิว^๒ ค^๒ั^๒ว^๒น^๒ท^๒ ๓ ค^๒ุ^๒ด^๒า^๒ค^๒ม^๒ พ^๒ร^๒ะ^๒พ^๒ุ^๒ท^๒ศ^๒ก^๒ิ^๒ร^๒า^๒ช^๒ ๒๔๕๗

รายชื่อนักเรียนฝึกหัดครู
ที่สอบได้วิชาได้เป็นครูประกาศนียบัตร

ปีที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๓๗

- ๑ (๑) ม.ธ.ศ. พระยาธรรมศักดิ์มนตรี (ดั้น เทพหัสดิน)
จ.จ. ป.ป. ปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการ
- ๒ (๒) หาดวงสังข์วิทยวิสูตร (ดัด ผดพันธุ์น) ป.ป. ถึงแก่กรรม
- ๓ (๓) อ.พิ. พระโอรสาทวรกิจ (เหม ผดพันธุ์น) ป.ป.
พนักงานตรวจการกรมศึกษาธิการ

ปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๓๘

- ๔ (๑) อ.ศ. พระเทพธำรงวิสุต (โห) ป.ป.
คณบดี
- ๕ (๒) นายเหตียม ป.ป.
จ.จ. ๒๓๗๖
- ๖ (๓) ขุนจรัญชวณะพัฒน์ (หงวน) ป.ป. ถึงแก่กรรม
- ๗ (๔) นายช่วง (ประดาร์อักษรพรรณ) ป.ป.
- ๘ (๕) อ.ศ. พระอนุกิจวิฑูร (ดั้นทัด เทพหัสดิน) ป.ป.
ปลัดกรมวิद्याมัยศึกษา
- ๙ (๖) นายผัน ป.ป. ถึงแก่กรรม

ปีที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๓๗

- ๑๐ (๑) ^{ม.อ.ว.} อ. อ. พระยาเมธาธิบดี (ศาสตราจารย์) ป.ป.
 เจ้ากรม ^{ปลัดทูลฉลอง พ.ศ. ๒๔๓๗} กรมราชบัณฑิต
- ๑๑ (๒) พ.ศ. หาดวงศัฎยวิทย์ปริชา (เจริญ มหาจันทร์) ป.ป.
 เลขาธิการกองพลที่ ๕
- ๑๒ (๓) จ่า พระราชเสวก (ขวัญ อนุ่อมเพ็ชร) ป.ป.
- ๑๓ (๔) อ.ศ. หาดวงบรรหารวรอรธ (ฉัตร) ป.ป.
 กรรมการมณฑลปราจีนบุรี
- ๑๔ (๕) ขุนประพุก นิตสาร (หัต) ป.ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๕ (๖) อ.ศ. ^{พระ} ~~หัต~~ จรัสชวณะเพท (ชุ่ม กสิกผลิน) ป.ป.
 อาจารย์ใหญ่ผู้ปกครองโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
- ๑๖ (๗) อ.ศ. หาดวงอุปกรศีลปดาศร์ (เจริญ อภิภาศวรรชณะ)
 ป.ป. พนักงานตรวจการกรมศึกษาธิการ
- ๑๗ (๘) ร.ท.อ. ^{ท้าวสีฟ้า} ~~ขุน~~ ประพนธ์เนติประวัตร (วิสัย) ป.ม.
 อัยการทหารบก มณฑลพิษณุโลก
- ๑๘ (๙) นายเข้ม (วิเทศรุณการ) ป.ป.

ปีที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๕๐

- ๑๙ (๑) ร.อ.อ. หาดวงประกอบอุดมิดารท (ทิพ เปรมกมล)
 ป.ป. พนักงานตรวจการ กรมศึกษาธิการ
- ๒๐ (๒) ร.อ.ท. ชุนคูนชบวนศาสตร์ (ก๊วน) ป.ป.
 ครูโรงเรียนราชแพทยาลัย

ปีที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๕๑

- ๒๑ (๑) นายแป๊ะ ป.ป.
 พอ.พท.อดิษฐ์หว่าน
- ๒๒ (๒) อ.ศ.อ. หาดวงอนุพนธ์ศึกษานุศาสตร์ (ม.ด. แหยม
 อินทรางกูร) ป.ป. ^{เจ้ากรมช่างไม้} หัวหนาพนักงานจัดการ
 กรมศึกษาธิการ
- ๒๓ (๓) อ. ~~อ.~~ หาดวงอุปการศึตปเดร์สู (อิน ชัยกุด) ป.ป.
 กรรมการมณฑลเกิดขึ้น ^{ที่หาดวงนครหลวง}
- ๒๔ (๔) ~~ร.อ.อ.~~ ^{ร.อ.} หาดวงประพันธ์เนติคุณ (ช้อย) ป.ป. ^{กรมทนาย}
~~ผู้ช่วย~~ ^{ผู้ช่วย} อาจารย์ ^{ผู้ช่วย} โรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๒๕ (๕) ~~ร.อ.~~ ^{ร.อ.} หาดวงวิรัชวิทยานุศาสตร์ (ศักดิ์) ป.ม. ^{กรมช่าง}
 กรรมการมณฑลนครสวรรค์
- ๒๖ (๖) นายบุญตั้ง ป.ป. ถึงแก่กรรม

สามมณฑล

- ๒๗ (๗) ร. อ. ท. ชุนชำนาญาญพจนกรณ (บุญซ้อน) ป. ป.
 เล่มียนตรามณฑลนครไชยศรี
- ๒๘ (๘) นายเดื่อ ป. ม. ถึงแก่กรรม
- ๒๙ (๙) ~~ร. อ. อ.~~ ^{อ. อ.} หุดวงจรรยาชวณะพัฒน์ (ทองสุก) ป. ป.
 ผู้กำกับโรงเรียนประชาบาล
 ผู้จัดการโรงงาน โรงเรียนเพาะช่าง
- ๓๐ (๑๐) อ. ~~อ.~~ ^{อ.} หุดวงวิเทศกรณกุล (แหม่ม สุกันทรนิช) ป. ป.
 พนักงานตรวจการ กรมศึกษาธิการ
- ๓๑ (๑๑) นายระวี น ป. ป.

ปีที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๔๒

- ๓๒ (๑) ร. อ. อ. ชุนวิภาชวิทยาดีธิ (ตั้ง) ป. ม.
 ธรรมการมณฑลจันทบุรี
- ๓๓ (๒) ร. อ. ท. ชุนวิชานทรณกิจ (กิม) ป. ป.
 ครูโรงเรียนฝึกหัดครู
- ๓๔ (๓) นายชวง ป. ป.
- ๓๕ (๔) นายจำรูญ ป. ป. ถึงแก่กรรม
- ๓๖ (๕) นายแมน ป. ป. อัยการกระทรวงนครบาล
- ๓๗ (๖) อ. ต. หุดวงอุปการศาสตร์ดีธิ (เชษฐ) ป. ม. ถึงแก่กรรม
- ๓๘ (๗) ร. อ. ท. ชุนประการคุณธิธิ (แปดก) ป. ป.
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนราชแพทยาลัย

- ๓๙ (๘) นายคำ ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๔๐ (๙) ขุนอุปการศิลป์เสวี (ดำฤทธิ) ป.ม. ถึงแก่กรรม
 ๔๑ (๑๐) นายชื่น ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๔๒ (๑๑) ขุนวิฑูรตฤณกร (วันดี) ป.ป. ถึงแก่กรรม

ปีที่ ๗ พ. ศ. ๒๔๔๓

- ๔๓ (๑) ร. อ. อ. หดวงอุปทิศศิลป์สาร (น้อม) เปรียญ ป.ป.
 รัชมการในกรมราชบัณฑิต
 ๔๔ (๒) ร.ท. นายชื่น ป.ป. แพทย์กระทรวงกระตาดโหม
 ๔๕ (๓) นายแถม ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๔๖ (๔) ร. อ. อ. ขุนบำเหน็จจรัส (ชิต) ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๔๗ (๕) นายเกริ่น ป.ป.
 ๔๘ (๖) อ. ต. หดวงวิเทศตฤณการ (กวย) ป.ม.
 ขรรวมการมณฑลนครราชสีมา
 ๔๙ (๗) ขุนวิพันธ์วิทยาสาร (ดำดี) ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๕๐ (๘) นายตะมูน ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๕๑ (๙) ร. อ. อ. ขุนพิทักษ์พิทยาเพท (ไต่ะ) ป.ป.
 ขรรวมการมณฑลเพชรบูรณ์
 ๕๒ (๑๐) ร. อ. ต. ขุนอารักษ์ตฤณพด (ม้วน) ป.ป.
 ขรรวมการเมืองสมุทรปราการ

- ๕๓ (๑๑) ร. อ. ท. ชุนวิดิษฐ์ศรีตรุณกต (เทียน) ป. ป.
 กรรมการเมืองประทุมธานี
- ๕๔ (๑๒) ร. อ. ท. ชุนวิพิชวิทยาดัชนี (ฉาย) ป. ป.
 พนักงานตรวจการ กรมศึกษาธิการ
- ๕๕ (๑๓) ร. อ. อ. ชุนประภิตวิฑูมิษฐ์ (เงิน) ป. ม. ถึงแก่กรรม
- ๕๖ (๑๔) ร. อ. อ. หดวงอนุพันธ์ดิศยานุศิษฐ์ (ม. ต. หวาน
 ดารากร) ป. ป. พนักงานจัดการโรงเรียน
 กรมศึกษาธิการ
- ๕๗ (๑๕) ร. อ. ต. ชุนชวิชากร (ตีบ) ป. ป.
 ผู้คการโรงเรียนดงนกหวาดวิทยาดัย
- ๕๘ (๑๖) ร. ท. นายดิศ ป. ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๕๙ (๑๗) นายสิงห์ ป. ป. ครูโรงเรียนราชวิทยาดัย
- ๖๐ (๑๘) ร. อ. ท. ชุนนิพัชชนิติเดร์ฐู (พร) ป. ป.
 พนักงานตรวจการกรมศึกษาธิการ
- ๖๑ (๑๙) นายพี ป. ป. ถึงแก่กรรม
- ๖๒ (๒๐) ร. อ. อ. ชุนประกาศวิฑูมิถาร (สุน) ป. ป.
 กรรมการมณฑลชุมพร
- ๖๓ (๒๑) ร. อ. ต. นายเชย ป. ป. รับราชการกระทรวงมหาดไทย

- ๗๕ (๒) ร. อ. ท. นายเชื้อ ป. ป. กรรมการเมืองปราจีนบุรี
- ๗๖ (๓) ร. ท. นายใหญ่ ป. ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๗๗ (๔) ร. อ. ท. ขุนบรรเจ็ดวิชาชาญ (ชม) ป. ป. ^{มณฑล}
กรรมการเมืองนครสวรรค์ ^{จังหวัดอุทัยธานี}
- ๗๘ (๕) ร. อ. ท. ^{นคร} ~~ขุน~~ ^{วิ} ~~วัฒน์~~ ^{ครุ} ~~ณ~~ ^{การ} (เว้ง) ป. ม. ^{จังหวัด} ~~นคร~~ ^{นนทบุรี}
กรรมการมณฑลอุดรราชธานี
- ๗๙ (๖) ร. อ. ท. ^พ ~~นาย~~ ^{อำเภอ} ~~เอม~~ ^{ดัก} ~~คน~~ ^{ชว} ~~ณ~~ ^ช ป. ม.
กรรมการเมืองฉะเชิงเทรา
- ๘๐ (๗) ร. บ. นายเตียงม ป. ป.
พนักงานบัญชีกระทรวงกรรมการ ^{นคร}
- ๘๑ (๘) ~~ร. อ. ท.~~ ^{นคร} ~~ขุน~~ ^{วร} ~~วิ~~ ^{พิ} ~~เศษ~~ (บุญ) ป. ป. ^{ครูใหญ่} ~~จาก~~ ^{พระ}
ผู้ปกครองโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๘๒ (๙) ร. บ. นายคร้าม ป. ป. ครูโรงเรียนกุดมพิทยากร
- ๘๓ (๑๐) ร. อ. ต. นายเปดัง ป. ม.
ครูโรงเรียนมณฑลพิศณุโลก
- ๘๔ (๑๑) ร. อ. ท. ขุนเดรัจฉาพูด (ไฝ) ป. ป.
กรรมการเมืองระนอง
- ๘๕ (๑๒) ร. บ. นายอินทร์ ป. ป.
ต้นหมู่บ้านโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
- ๘๖ (๑๓) ร. อ. ต. นายยศ ป. ป. กรรมการเมืองแพร่

- ๑๐๓ (๒๘) ^{รองผู้แทน} ~~นายตั้ง~~ ^{พ.พ. ๑๖๖๖๖๖๖๖ (ตั้ง)} ป.ป. ครูโรงเรียนราชวิทยาลัย
- ๑๐๒ (๒๙) ร.ป. นายมรกต ป.ป. ครูโรงเรียนวัดโสมนัส
- ๑๐๓ (๓๐) ร.อ.ค. นายอยู่ ป.ป. กรรมการเมืองพัทลุง
- ๑๐๔ (๓๑) นายชม ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดดาด้เขต
- ๑๐๕ (๓๒) ร.ป. นายช้อย ป.ป. ครูโรงเรียนดู่ขุมมาตย์
- ๑๐๖ (๓๓) นายออย ป.ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๐๗ (๓๔) นายเปตอง ^{ผู้} ป.ป. ครูโรงเรียนราชวิทยาลัย
- ๑๐๘ (๓๕) ร.อ.ค. นายโปร่ง ป.ม. ครูโรงเรียนวัดบพิตรภิมุข
- ๑๐๙ (๓๖) ร.อ.ค. ชุนเชติวิชาครู (นาย) ป.ป.
กรรมการเมืองน่าน
- ๑๑๐ (๓๗) ร.อ.ค. นายละออ ป.ม. ถึงแก่กรรม
- ๑๑๑ (๓๘) ร.อ.ค. นายเจิม ป.ม. ครูโรงเรียนมณฑลชุมพร
- ๑๑๒ (๓๙) นายตอย ป.ป. ถึงแก่กรรม

ปีที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๔๔๖

- ๑๑๓ (๑) ^{ผู้} ร.อ.ค. ^{พ.พ. ๑๖๖๖๖๖๖๖ (โชติ)} ^{อยู่ประจำกรมการ} ^{กรมศึกษาธิการ} ขุนพัตถพัทยาภน (โชติ) ป.ม.
พนักงานตรวจการ กรมศึกษาธิการ
- ๑๑๔ (๒) ร.อ.อ. นายกำจาย ป.ม.
อาจารย์ โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์

- ๑๑๕ (๓) ร. อ. ท. ชุมนวเวทย์พิศิษฐ์ (เซ็ง) ป.ม.
พนักงานจัดการโรงเรียนกรมศึกษาธิการ
- ๑๑๖ (๔) ร. อ. ท. ชุณวิพันธ์วิทยาสาร (หวาน) เนติบัณฑิต
ป.ม. ผู้พิพากษาคาดเมืองนครดําปาง
- ๑๑๗ (๕) หุ้มแพร หดวงอนุด้ชัฐดรุณราช (ตุ๋จวรรณ มุกดา
ประกร)ป.ป. ครูโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
- ๑๑๘ (๖) นายห่วง ป.ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๑๙ (๗) นายเป็ดียน ป.ป.
- ๑๒๐ (๘) ร.ป. นายอยู่ ป.ป. ครูโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
- ๑๒๑ (๙) ร. อ. ท. ชุณเพาะนิตย์ชอบ (เซอ) ป.ป.
กรรมการเมืองภูเก็ต
- ๑๒๒ (๑๐) ร.ป. นายเป็ดอง ป.ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดอินทาราม
- ๑๒๓ (๑๑) ร.ป. นายชุ่ม ป.ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดหัวดําโพง
- ๑๒๔ (๑๒) ร. อ. ศ. นายจอน ป.ม. ครูใหญ่โรงเรียนวัดสุทัศน์
- ๑๒๕ (๑๓) ร. อ. ท. นายเผือด ป.ป.
กรรมการเมืองนครราชสีมา
- ๑๒๖ (๑๔) นายเจริญ ป.
- ๑๒๗ (๑๕) ร.ท. นายชิต ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก

๑๒๘ (๑๖) ร. อ. ศ. นายชะ ๒. ๒. ครูใหญ่โรงเรียนวัดจักรวรรดิ

๑๒๙ (๑๗) ร. อ. ศ. นายเพ็ญ ๒. ๒.

ครูใหญ่โรงเรียนวัดบรมนิวาศพระยา

๑๓๐ (๑๘) ร. อ. ศ. นายระเบียบ ๒. ๒.

กรรมการจังหวัดชลบุรี

๑๓๑ (๑๙) ร. อ. ศ. นายเทียม ๒. กรรมการเมืองพิศตร

๑๓๒ (๒๐) นายบุญ ๒.

๑๓๓ (๒๑) ตามเนรหลง ๒. ถึงแก่กรรม

ปีที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๔๔๗

๑๓๔ (๑) ร. อ. ท. ชุนนิพิฐุณิศาดัน (เซย) ๒. ม.

กรรมการมณฑลร้อยเอ็จ

๑๓๕ (๒) ร. อ. ท. ชุนสอนถุกระบอบ (เรื่อง) ๒. ม.

ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดนวดนวดิศ

๑๓๖ (๓) นายเวร พระอภิรักษ์ราชฤทธิ (สอน ศรเกตุ) ๒. ม.

ผู้บัญชาการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

๑๓๗ (๔) ร. อ. หดวงประกาศราชกิจ (เหตียน สี่มานนท์) ๒. ม.

ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก

๑๓๘ (๕) ร. ท. นายทองดี ๒. ๒. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก

๑๓๙ (๖) ร. ๒. นายหยง ๒. ๒. ถึงแก่กรรม

- ๑๔๐ (๗) ร.อ. หาดวงนิมิตรสุวรรณาเดชา (เด็ก เดชวัต) ป.ป.
ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑๔๑ (๘) นายเทียน ป. ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๔๒ (๙) นายณัฏ ป. ป. ครูโรงเรียนในวังส้มเด็จพระเจ้าน้อง
ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครราชสีมา
- ๑๔๓ (๑๐) ร.ท. นายสว่าง ป.ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑๔๔ (๑๑) ร.อ. ศ. นายพลอย ป.ป. ข้าราชการเมืองกำแพงเพชร
- ๑๔๕ (๑๒) ร.อ. ศ. นายคำ ป.ป. ข้าราชการเมืองพิษณุโลก
- ๑๔๖ (๑๓) ร.บ. นายศรี ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดกำแพง
- ๑๔๗ (๑๔) ร.บ. นายศรี ป. ครูโรงเรียนวัดราชาธิวาส
- ๑๔๘ (๑๕) ร.อ. ศ. นายศิริ ป.ป. ข้าราชการเมืองลพบุรี
- ๑๔๙ (๑๖) ร.อ. ศ. นายตาบ ป.ป. ข้าราชการเมืองสมุทรสาคร
- ๑๕๐ (๑๗) นายเพชร ป.
- ๑๕๑ (๑๘) นายชม ป.
- ๑๕๒ (๑๙) ร.อ. ศ. นายพิน ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดแสนแสบ
- ๑๕๓ (๒๐) ร.บ. นายตะมุน ป.ป. ครูโรงเรียนมหานาคกรุงเทพฯ
- ๑๕๔ (๒๑) นายพราม ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๕๕ (๒๒) นายอิน ป.
- ๑๕๖ (๒๓) นายเวก ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๕๗ (๒๔) ร.บ. นายสินธุ์ ป.ป. ครูโรงเรียนมหานาคนครไชยศรี

ปีที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๔๔๘

- ๑๕๘ (๑) ร.ต.ท. ^{หวั}ขุนนารถสนิท (โต ศรตานนท์) ป.ม. ครูโรงเรียน
^{โรงเรียนข้าราชการพลเรือน} ~~โรงเรียนข้าราชการพลเรือน~~ ^{แพทยศาสตร์ศึกษา} ~~แพทยศาสตร์ศึกษา~~
- ๑๕๙ (๒) ร.อ.ท. ขุนวิบูลย์คีตปการ (บุญเจีย) ป.ม.
 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนเพาะช่าง
- ๑๖๐ (๓) ร.อ. ~~ท.~~ ขุนบรรดบิชาดาน (จัน) ป.ม.
 ครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ
- ๑๖๑ (๔) นายตา ป.ม. ถึงแก่กรรม
- ๑๖๒ (๕) ร.อ.ท. ขุนชำนาญอนุดาสน์ (ทองคำ) ป.ม.
 ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- ๑๖๓ (๖) ร.บ. นายเทยม ป.ป. ครูโรงเรียนวัดอโงงค์
- ๑๖๔ (๗) ร.อ.ค. นายเฮ้ง ป.ป. กรรมการเมืองอุทัยธานี
- ๑๖๕ (๘) ร.อ.ค. ขุนแจ่มวิชาสอน (แจ่ม) ป.ม.
 ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดอโงงค์
- ๑๖๖ (๙) ร.อ.ค. นายระไว ป.ป.
 ครูใหญ่โรงเรียนตัวอย่างมณฑลพายัพ
- ๑๖๗ (๑๐) ร.บ. นายเด็ก ป.ม. ครูโรงเรียนมณฑลจันทบุรี
- ๑๖๘ (๑๑) ร.อ. นายอ่อน ป.ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑๖๙ (๑๒) ร.บ. นายแก้ว ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลพายัพ

- ๑๗๐ (๑๓) ร. อ. ศ. นายชวน ป. ม. ครูโรงเรียนมณฑลจันทบุรี
- ๑๗๑ (๑๔) ร. ท. นายเฮ็ง ป. ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑๗๒ (๑๕) ร. อ. ท. หาดวงนิพนธ์ นิตติพิทักษ์ (ต้น) ป. ป.
พนักงานจัดการโรงเรียนกรมศึกษาธิการ
- ๑๗๓ (๑๖) ร. อ. ศ. นายพร ป. ป. ขรรคมการเมืองจันทบุรี
- ๑๗๔ (๑๗) ร. ท. นายสิทธิ์ ป. ป.
กรมเสนาธิการทหารบก
- ๑๗๕ (๑๘) ร. อ. ท. นายผัน ป. ป. ขรรคมการเมืองนครศรีธรรมราช
- ๑๗๖ (๑๙) ร. บ. นายเพียร ป. ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดราชบูรณต่าง
- ๑๗๗ (๒๐) นายเงิน ป.
- ๑๗๘ (๒๑) ร. บ. นายยัง ตั้มานนท์ ป.
ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑๗๙ (๒๒) ร. บ. นายผิง ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- ๑๘๐ (๒๓) ร. บ. นายคาด ป. ครูโรงเรียนมณฑลตราขบุรี
- ๑๘๑ (๒๔) ร. บ. นายให้ ป. ครูโรงเรียนวัดคุุสิตาราม
- ๑๘๒ (๒๕) ร. บ. นายเชื่อง ป.
ครูใหญ่โรงเรียนตัวอย่างเมืองระยอง
- ๑๘๓ (๒๖) ร. บ. นายทัด ป. ป. ครูโรงเรียนวัดบางหัวเสือ
- ๑๘๔ (๒๗) ร. บ. นายเอม ป. ป. ครูโรงเรียนวัดมหาธาตุ

- ๑๘๕ (๒๘) ร. อ. ศ. นายห้วง ป.ป. ชกรรมการเมืองพิไชย
- ๑๘๖ (๒๙) นายรอง ชนุชรรวมพาทประจิจิตร (ยอด มี่มานัก) ป.
ครูโรงเรียนมหาดเด็กหลวง
- ๑๘๗ (๓๐) ร. บ. นายพงษ์ ป.ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดคองงค์
- ๑๘๘ (๓๑) ร. บ. นายไทย ป. ครูโรงเรียนมหณฑตฤกษ์
- ๑๘๙ (๓๒) นายณีน ป. ถึงแก่กรรม
- ๑๙๐ (๓๓) ร. อ. ศ. นายตุ้ย ป.ป. ว่าที่กรรมการจังหวัดบางนรา
- ๑๙๑ (๓๔) ร. บ. นายหว่า ป.ป. ครูโรงเรียนมหณฑตชุมพร
- ๑๙๒ (๓๕) ร. บ. นายบุญรอด ป.ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
- ๑๙๓ (๓๖) ร. อ. ศ. นายเจิม ป. ม. ครูโรงเรียนมหณฑตชุมพร

ปีที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๔๔๙

- ๑๙๔ (๑) ร. อ. ท. นายผล ป.ป. ชกรรมการเมืองตะกั่วป่า
- ๑๙๕ (๒) ร. อ. ศ. นายสว่าง ป.ม. ชกรรมการเมืองสงขลา
- ๑๙๖ (๓) ร. ท. นายจำรัส ป.ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๑๙๗ (๔) ร. อ. ศ. นายชวน ป.ม. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๑๙๘ (๕) เรือ ศ. นายเอี่ยม ป.ป. ครูโรงเรียนนายเรือ
- ๑๙๙ (๖) นายรอง นายภักดี อุตระนนท์ ป.ป.
ครูโรงเรียนมหาดเด็กหลวง

- ๒๐๐ (๗) ร. ท. นายเทียบ ป.ป. รัชมหาการกรมตำรวจภูธร
- ๒๐๑ (๘) ร. บ. นายเกิด ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดราชาธิวาส
- ๒๐๒ (๙) ร. อ. ศ. นายชั้น ป.ม. ครูโรงเรียนมณฑลพายัพ
- ๒๐๓ (๑๐) ร. อ. ท. ขุนชำนาญอุดร (พูด) ป.ป.
กรรมการมณฑลอุดร
- ๒๐๔ (๑๑) ร. อ. ท. ขุนปลุกนิตย์เหมาะ (นัย) ป.ป.
กรรมการเมืองตรัง
- ๒๐๕ (๑๒) ร. บ. นายเกิด ป.ป. ครูโรงเรียนวัดบางหวาดใน
- ๒๐๖ (๑๓) ร. บ. นายตั้ง ป. ครูโรงเรียนวัดจักรวรรดิ
- ๒๐๗ (๑๔) ร. อ. ศ. นายเหตั้ง ป.ป. กรรมการเมืองนครพนม
- ๒๐๘ (๑๕) ร. บ. นายสุดใจ ป.
- ๒๐๙ (๑๖) ร. ศ. นายกรุ่น ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๒๑๐ (๑๗) ร. บ. นายทุเรียน ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดเขมา
- ๒๑๑ (๑๘) ร. บ. นายอิน ดำริกบุตร ป. ถึงแก่กรรม
- ๒๑๒ (๑๙) ร. ศ. นายไย ป.ป. ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๒๑๓ (๒๐) ร. ศ. นายเงิน ทิพโกมุท ป.
ครูโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๒๑๔ (๒๑) ร. บ. นายเปดั่ง ป.ป.
ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

- ๒๓๑ (๑๒) ร. บ. นายยา ป. ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดโสมนัส
 ๒๓๒ (๑๓) ร. บ. นายแห ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดชนะสงคราม
 ๒๓๓ (๑๔) ร. บ. นายสวัสดิ์ ป. ป. ครูผู้จัดการโรงเรียนวัดอมรินทร์
 ๒๓๔ (๒๕) ร. บ. นายเต่า ป. ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดส้มเกลี้ยง
 ๒๓๕ (๑๖) ร. บ. นายบุญภาค ป. ป. ครูใหญ่โรงเรียนสุขุมาดัย
 ๒๓๖ (๑๗) ร. บ. นายเจิม ป. ป. ครูผู้จัดการโรงเรียนวัดประยูรวงษ์
 ๒๓๗ (๑๘) ร. บ. นายสังข์ ป. ป. ครูโรงเรียนเพาะช่าง
 ๒๓๘ (๑๙) ร. บ. นายเนียน ป. ผู้ตรวจการเมืองสระบุรี
 ๒๓๙ (๒๐) ร. บ. นายสนั่น ป. ครูโรงเรียนมณฑลกรุงเก่า
 ๒๔๐ (๒๑) ร. บ. นายเดือน ป. ครูโรงเรียนวัดโพธิ์บางคูวัด
 ๒๔๑ (๒๒) ร. บ. นายไช้ ป. ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดสระแก

ปีที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๔๕๑

- ๒๔๒ (๑) ร. อ. ค. นายสวัสดิ์ ป. ป. ขรรคมการเมืองไชยภูมิ
 ๒๔๓ (๒) นายเบ็ญ ป. ม. วิชาครูที่ยุโรป
 ๒๔๔ (๓) นายยุทธ ป. ป. วิชาราชการกระทรวงยุติธรรม
 ๒๔๕ (๔) ร. บ. นายจวน ป.ม. ครูใหญ่โรงเรียนโสมนัส
 ๒๔๖ (๕) ร. อ. ค. นายพริ้ง ป. ป. ครูโรงเรียนมณฑลภูเก็ต
 ๒๔๗ (๖) ร. อ. ค. นายชด ป. ม.

ครูใหญ่โรงเรียนวัดภาวนาภิรตาราม

- ๒๔๘ (๗) นายรอง ชุมนนุศาสตร์รัตนรัตน์ (ผิว วรรณจินดา)ป.ป.
ครูโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
- ๒๔๘ (๘) ร.อ.ค. นายวิชา ป.ม.
ครูใหญ่โรงเรียนตัวอย่างมณฑลกรุงเก่า
- ๒๕๐ (๙) ร.ป. นายถิน ป.ป.
- ๒๕๑ (๑๐) นายเทียบ ป.ป. เรียนวิชาครูที่ยุโรป
- ๒๕๒ (๑๑) ร.ป. นายเจริญ ป. ครูโรงเรียนมณฑลภูเก็ต
- ๒๕๓ (๑๒) ร.ป. นายสงวน ป.
- ๒๕๔ (๑๓) ร.ป. นายรอด ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๒๕๕ (๑๔) ร.ป. นายพันธ์ ป.
ครูโรงเรียนมณฑลนครศรีธรรมราช
- ๒๕๖ (๑๕) ร.ป. นายวิง ป. ครูโรงเรียนมณฑลพิศณุโลก
- ๒๕๗ (๑๖) ร.ป. นายฮะเซียง ป.
ครูโรงเรียนมณฑลปราจีนบุรี
- ๒๕๘ (๑๗) ร.ป. นายวงษ์ ป. ครูโรงเรียนวัดอหงค์
- ๒๕๙ (๑๘) ร.ป. นายเทียม ป. ครูโรงเรียนวัดราชบูรณต่าง
- ๒๖๐ (๑๙) ร.ป. นายทอง ป.ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดกัถยาน์โมฬีโลก
- ๒๖๑ (๒๐) ร.ป. นายส้มบุญ ป. ครูโรงเรียนสุขุมมาตย์
- ๒๖๒ (๒๑) นายแฉ่น ป. ถึงแก่กรรม

- ๒๖๓ (๒๒) ร. บ. นายถนอม ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดถนนวัดนครดศ
- ๒๖๔ (๒๓) ร. บ. นายชุ่ม ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๒๖๕ (๒๔) ร. บ. นายทองดี ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดสะพานสูง
- ๒๖๖ (๒๕) ร. บ. นายเตียง ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๒๖๗ (๒๖) ร. บ. นายแหว ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดราชสิทธิ์ตั้งชักระจ่าย
- ๒๖๘ (๒๗) ร. บ. นายฉาย ป. ครูโรงเรียนวัดด้ามจัน
- ๒๖๙ (๒๘) นายป๊ว ป.
- ๒๗๐ (๒๙) ร. บ. นายดี ป. ถึงแก่กรรม
- ๒๗๑ (๓๐) ร. บ. นายบูน ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- ๒๗๒ (๓๑) ร. บ. นายจ^{ษ์} ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมมาวิดิย
- ๒๗๓ (๓๒) ร. บ. นายไต่ ป. ครูโรงเรียนมณฑลปัตตานี

ปีที่ ๑๖ พ. ศ. ๒๔๕๒

- ๒๗๔ (๑) ร. อ. ศ. นายเพียร ป. ม.
ครูใหญ่โรงเรียนปลูกปัญญาภูเก็จ
- ๒๗๕ (๒) ร. อ. ศ. นายถนอม ป. ป. ครูโรงเรียนฝึกหัดครู
- ๒๗๖ (๓) ร. อ. ศ. นายพิน ป. ป. ว่าที่กรรมการจังหวัดปัตตานี
- ๒๗๗ (๔) ร. บ. นายดิน ป. ป. ครูโรงเรียนโฆสิตศัสโมสร

- ๒๗๘ (๕) ร.อ.ค. นายสวัสดิ์ ป.ป.
ครูใหญ่โรงเรียนพิริยาลัย เมืองแพร่
- ๒๗๙ (๖) นายรอง หม่อมหลวงจรัส อิศรางกูร ป.ป.
ครูโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
- ๒๘๐ (๗) เรือ ค. นายดม ป.ป. ครูโรงเรียนนายเรือ
- ๒๘๑ (๘) ร.บ. นายภู ป.ป.
ครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลจันทบุรี
- ๒๘๒ (๙) ร.บ. นายใจ ป.ป.
ครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลนครสวรรค์
- ๒๘๓ (๑๐) ร.บ. นายเฟื่อง ป. ว่าที่กรรมการเมืองนครนายก
- ๒๘๔ (๑๑) ร.บ. นายฉอ้อน ป. ครูโรงเรียนวัดด้ามจัน
- ๒๘๕ (๑๒) ร.บ. นายยง ป. ครูใหญ่โรงเรียนทวิธาภิเศก
- ๒๘๖ (๑๓) ร.บ. นายเหรียญ ป. ครูโรงเรียนวัดอนงค์
- ๒๘๗ (๑๔) พระแม่ัน ป. ครูโรงเรียนวัดสุทัศน์
- ๒๘๘ (๑๕) ร.บ. นายแปดก ป. ถึงแก่กรรม
- ๒๘๙ (๑๖) ร.บ. นายเข้ม ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- ๒๙๐ (๑๗) ร.บ. นายแดง ป. ครูใหญ่โรงเรียนเดียมมาตุทิศ
- ๒๙๑ (๑๘) ร.บ. นายเฮ้ง ป. ถึงแก่กรรม
- ๒๙๒ (๑๙) ร.บ. นายสอน ป.
ครูใหญ่โรงเรียนวัดคงคาราม เมืองเพชรบุรี

- ๒๙๓ (๒๐) ร.บ. นายบุญ ป. ครูโรงเรียนวัดแก้วฟ้าจุฬามณี
 ๒๙๔ (๒๑) ร.บ. นายคำ ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ

ปีที่ ๑๗ พ.ศ. ๒๔๕๓

- ๒๙๕ (๑) ร.บ. นายเพ็ง ป.ม. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๒๙๖ (๒) ร.บ. นายช่วย ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลปราชญ์บุรี
 ๒๙๗ (๓) ร.บ. นายทองสุข ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลนครราชสีมา
 ๒๙๘ (๔) ร.บ. นายพร้อม ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนนครศรีธรรมราช
 ๒๙๙ (๕) ร.บ. นายโชติ ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดนวมินทราช
 ๓๐๐ (๖) ร.บ. นายวงษ์ ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลปราชญ์บุรี
 ๓๐๑ (๗) ร.บ. นายเป็รื่อง ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลปราชญ์บุรี
 ๓๐๒ (๘) ร.บ. นายมี ป.ป. ครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลกรุงเก่า
 ๓๐๓ (๙) ร.บ. นายเขื่อน ป.ป. วิชาภาษาจีน
 ๓๐๔ (๑๐) ร.บ. นายชาย ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๓๐๕ (๑๑) ร.บ. นายทองใบ ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๓๐๖ (๑๒) ร.บ. นายดีอาด ป. ถึงแก่กรรม
 ๓๐๗ (๑๓) ร.บ. นายอดิ ป.
 ๓๐๘ (๑๔) ร.บ. นายบุญมี ป. ครูโรงเรียนมณฑลปัตตานี
 ๓๐๙ (๑๕) ร.บ. นายชิต ป. ครูโรงเรียนวัดราชบพิช
 ๓๑๐ (๑๖) ร.บ. นายสังวาท ป. ครูโรงเรียนวัดทองนพคุณ

- ๓๑๑ (๑๗) ร.บ. นายบุบผา ป. ครูโรงเรียนทวิธาภิเศก
 ๓๑๒ (๑๘) ร.บ. นายดีน ป.
 ๓๑๓ (๑๙) ร.บ. นายปาน ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
 ๓๑๔ (๒๐) ร.บ. นายคตาย ป. ครูโรงเรียนวัดดาวคะนอง
 ๓๑๕ (๒๑) นายแม่ัน ป. ครูโรงเรียนมณฑลร้อยเอ็จ
 ๓๑๖ (๒๒) ร.บ. นายขาว ป.

ครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลนครสวรรค์

- ๓๑๗ (๒๓) ร.บ. นายเชอ ป.
 ๓๑๘ (๒๔) ร.บ. นายพุม ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
 ๓๑๙ (๒๕) ร.บ. นายพุม ป. ครูโรงเรียนวัดบพิตรภิมุข
 ๓๒๐ (๒๖) ร.บ. นายไชยะ ป.

ครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลปราจีนบุรี

ปีที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๔๕๔

- ๓๒๑ (๑) นายบัวน ป.ป. นักเรียนสอนพิเศษ
 ๓๒๒ (๒) นายชัย ป.ป. ครูโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
 ๓๒๓ (๓) นายทองอยู่ ป.ป. รับราชการกรมทหารบก
 ๓๒๔ (๔) นายผาด ป.ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๓๒๕ (๕) นายชน ป.ป. รับราชการกรมทหารบก
 ๓๒๖ (๖) ร.บ. นายแถม ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดอนงค์

- ๓๒๗ (๗) นายอุ้น ป.ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๓๒๘ (๘) นายนาก ป.ป. วิชาภาษาจีน
- ๓๒๙ (๙) นายจิตร ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองนรดิศ
- ๓๓๐ (๑๐) นายอุ้น ป.ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๓๓๑ (๑๑) นายผล ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- ๓๓๒ (๑๒) นายโชติ ป.ป. ครูโรงเรียนมหมณฑลนครศรีธรรมราช
- ๓๓๓ (๑๓) นายอุ้น ป.ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๓๓๔ (๑๔) นายสวัสดิ์ ป.ป. ครูโรงเรียนมหมณฑลปราชญ์บุรี
- ๓๓๕ (๑๕) นายหีบต์ ป.ป. ครูโรงเรียนวัดดู่ทิวราราม
- ๓๓๖ (๑๖) ร.บ. นายพัฒน ป.ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๓๓๗ (๑๗) นายเปตัง ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- ๓๓๘ (๑๘) ร.บ. นายคง ป.ป. ครูโรงเรียนมหมณฑลนครไชยศรี
- ๓๓๙ (๑๙) ร.บ. นายนวด ป.ม. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๓๔๐ (๒๐) ร.บ. นายทอง ป.ม. ครูโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
- ๓๔๑ (๒๑) ร.บ. นายฮี้ ป.ม. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๓๔๒ (๒๒) นายแฉ่ง ป.ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๓๔๓ (๒๓) นายเปตัง ป.ป. ครูโรงเรียนสุโขทัย
- ๓๔๔ (๒๔) นายเป้าะ ป.ป. ถึงแก่กรรม
- ๓๔๕ (๒๕) นายเส็งี่ยม ป.ป. วิชาภาษาจีน
- ๓๔๖ (๒๖) นายนัคร ป.ป. วิชาราชการกรมทหารบก

- ๓๕๗ (๒๗) นายแรม ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลพายัพ
- ๓๕๘ (๒๘) นายผัน ป. ครูโรงเรียนมณฑลนครสวรรค์
- ๓๕๙ (๒๙) นายดำดวน ป. ครูโรงเรียนวัดภคินีนาถ
- ๓๕๐ (๓๐) นายเชื้อ ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๓๕๑ (๓๑) ร.บ. นายเขื่อน ป. ครูโรงเรียนวัดบพิตรภิรมย์
- ๓๕๒ (๓๒) นายแดง ป.
- ๓๕๓ (๓๓) นายมนต์ ป. นักเรียนภาษาจีน
- ๓๕๔ (๓๔) นายถ่าย ป. ครูโรงเรียนวัดราชดิษฐ์สังฆการี
- ๓๕๕ (๓๕) นายชัน ป. ครูโรงเรียนวัดสุทัศน์
- ๓๕๖ (๓๖) นายถนอม ป. ครูโรงเรียนมณฑลราชบุรี
- ๓๕๗ (๓๗) ร.บ. นายบุญ ป. ครูโรงเรียนวัดสุทธาวาราม
- ๓๕๘ (๓๘) นายสด ป. ครูโรงเรียนมณฑลปัตตานี
- ๓๕๙ (๓๙) นายเด่นอ ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๓๖๐ (๔๐) นายยม ป. รับราชการกรมทหารบก
- ๓๖๑ (๔๑) นายสุคใจ ป. ครูโรงเรียนวัดมหาบุศย์
- ๓๖๒ (๔๒) นายทัก ป.
- ๓๖๓ (๔๓) นายชิต ป.
- ๓๖๔ (๔๔) ร.บ. นายบุญมาก ป. ครูโรงเรียนมณฑลกรุงเก่า
- ๓๖๕ (๔๕) นายอยู่ ป. ครูโรงเรียนมณฑลพายัพ
- ๓๖๖ (๔๖) นายอยู่ ป. ครูโรงเรียนมณฑลร้อยเอ็ด

- ๓๖๗ (๔๗) นายนพ ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๓๖๘ (๔๘) นายคุฑ ป. ครูโรงเรียนมณฑลตราขบุรี
- ๓๖๙ (๔๙) นายวงษ์ ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- ๓๗๐ (๕๐) พระพูน ป. ครูโรงเรียนทวิธาภิเศก
- ๓๗๑ (๕๑) นายหนู ป. ครูโรงเรียนวัดมหาธาตุ
- ๓๗๒ (๕๒) นายคุฑ ป. ครูโรงเรียนมณฑลนครราชสีมา
- ๓๗๓ (๕๓) นายบุญ ป. รับราชการกรมทหารบก
- ๓๗๔ (๕๔) ร.บ. นายชะบา ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- ๓๗๕ (๕๕) นายเบี้ยว ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมคงคา
- ๓๗๖ (๕๖) นายพุด ป. ครูโรงเรียนวัดรางบัว
- ๓๗๗ (๕๗) นายถน ป. รับราชการกรมทหารบก
- ๓๗๘ (๕๘) นายเชียร ป. ครูโรงเรียนวัดดู่ทัศน์
- ๓๗๙ (๕๙) นายเทียน ป. ครูโรงเรียนกุดอมพิทยากร
- ๓๘๐ (๖๐) นายเฮ้ง ป. รับราชการกรมทหารบก
- ๓๘๑ (๖๑) หม่อมหลวงดั้น ป. ครูโรงเรียนประถมวัดดอนงศ์

ปีที่ ๑๙ พ. ศ. ๒๔๕๕

- ๓๘๒ (๑) นายเชียร ป.ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
- ๓๘๓ (๒) นายพดาย ป.ป. รับราชการกรมทหารบก
- ๓๘๔ (๓) นายบุญเห็ดอ ป.ป. ครูโรงเรียนวัดดู่ทิวาราม

- ๓๘๕ (๔) พระคาด ป.ป. ครูใหญ่โรงเรียนวัดทรงธรรม
 ๓๘๖ (๕) นายเอียง ป.ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
 ๓๘๗ (๖) นายเฮ้ง ป.ป. เรียนวิชาครูต่อไปอีก
 ๓๘๘ (๗) นายคีรี ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
 ๓๘๙ (๘) นายปุ่น ป.ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๓๙๐ (๙) นายอิน ป.ป. ครูโรงเรียนมณฑลอุดร
 ๓๙๑ (๑๐) นายหนู ป.ป. ครูโรงเรียนสุราษฎร์ธานี
 ๓๙๒ (๑๑) นายเจิม ป.ป. ครูโรงเรียนวัดนวดนวดนวด
 ๓๙๓ (๑๒) นายพรหม ป.ป. ครูโรงเรียนพาณิชย์การวัดมหา

พฤตมาราม

- ๓๙๔ (๑๓) นายเต็ม ป.ป. ครูโรงเรียนสุราษฎร์ธานี
 ๓๙๕ (๑๔) นายใหญ่ ป.ป. เรียนวิชาครูต่อไปอีก
 ๓๙๖ (๑๕) นายชน ป.ป. ครูโรงเรียนวัดนาขีเบคร์
 ๓๙๗ (๑๖) นายไต้ ป.ป. เรียนวิชาครูต่อไปอีก
 ๓๙๘ (๑๗) นายแถม ป.ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๓๙๙ (๑๘) นายยา ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
 ๔๐๐ (๑๙) นายเนียบ ป.ป. ถึงแก่กรรม
 ๔๐๑ (๒๐) นายเพียน ป.ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดนวดนวดนวด
 ๔๐๒ (๒๑) นายแป๊ะ ป.ป. เรียนภาษาจีน
 ๔๐๓ (๒๒) นายชม ป.ป. ครูโรงเรียนวัดกวางเมืองสมุทร

- ๔๐๔ (๒๓) นายเชือน ป.ป. ครูโรงเรียนวัดทรงธรรม
- ๔๐๕ (๒๔) นายประสิทธิ์ ป.ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมมาวิสัย
- ๔๐๖ (๒๕) นายทองอยู่ ป.ป. ครูโรงเรียนทวิธาภิเศก
- ๔๐๗ (๒๖) นายดำดวน ป.ป. ครูโรงเรียนโสมสัสดีโมสร
- ๔๐๘ (๒๗) นายเชื้อ ป.ป. เวียนภาษาจีน
- ๔๐๙ (๒๘) นายเต็ง ป. ครูโรงเรียนวัดกตางบางพตีใหญ่
- ๔๑๐ (๒๙) นายขุน ป. รับราชการกรมกองตระเวน
- ๔๑๑ (๓๐) นายเต็งฮวด ป. ครูโรงเรียนมณฑลราชบุรี
- ๔๑๒ (๓๑) นายส่งวน ป. ครูโรงเรียนวัดท้ายเมือง
- ๔๑๓ (๓๒) นายชิต ป. ครูโรงเรียนวัดเล่าขงทอง
- ๔๑๔ (๓๓) ร.บ. นายแต่ ป. ครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลกรุงเก่า
- ๔๑๕ (๓๔) นายวาศ ป. เวียนวิชาครูต่อไปอีก
- ๔๑๖ (๓๕) นายหุ่ญ ป. ครูโรงเรียนวัดบางกอบัว
- ๔๑๗ (๓๖) นายถนอม ป. เวียนวิชาครูต่อไปอีก
- ๔๑๘ (๓๗) นายเยือง ป. ครูโรงเรียนมณฑลชุมพร
- ๔๑๙ (๓๘) นายชัน ป. ครูโรงเรียนมณฑลภูเก็ต
- ๔๒๐ (๓๙) นายทองอยู่ ป. ครูโรงเรียนวัดคู่ทิววาราม
- ๔๒๑ (๔๐) นายทองอยู่ ป. ครูโรงเรียนวัดประทุมมาวิสัย
- ๔๒๒ (๔๑) นายคว ป. ครูโรงเรียนวัดนาขิเบศร์
- ๔๒๓ (๔๒) นายไต่ะ ป. ครูโรงเรียนวัดทรงธรรม

- ๔๒๔ (๔๓) นายทับ ป. ครูโรงเรียนศาลาดากดางเมืองชัยภูมิบุรี
 ๔๒๕ (๔๔) นายกดับ ป. ครูโรงเรียนมณฑลอุดรกรุงเทพฯ
 ๔๒๖ (๔๕) นายแสง ป. ครูโรงเรียนวัดนาขิเบศร์
 ๔๒๗ (๔๖) นายทอง ป. ครูโรงเรียนวัดถนนเกษ
 ๔๒๘ (๔๗) นายขัน ป. ครูโรงเรียนวัดมงคลโคธาวาศ

ปีที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๔๕๖

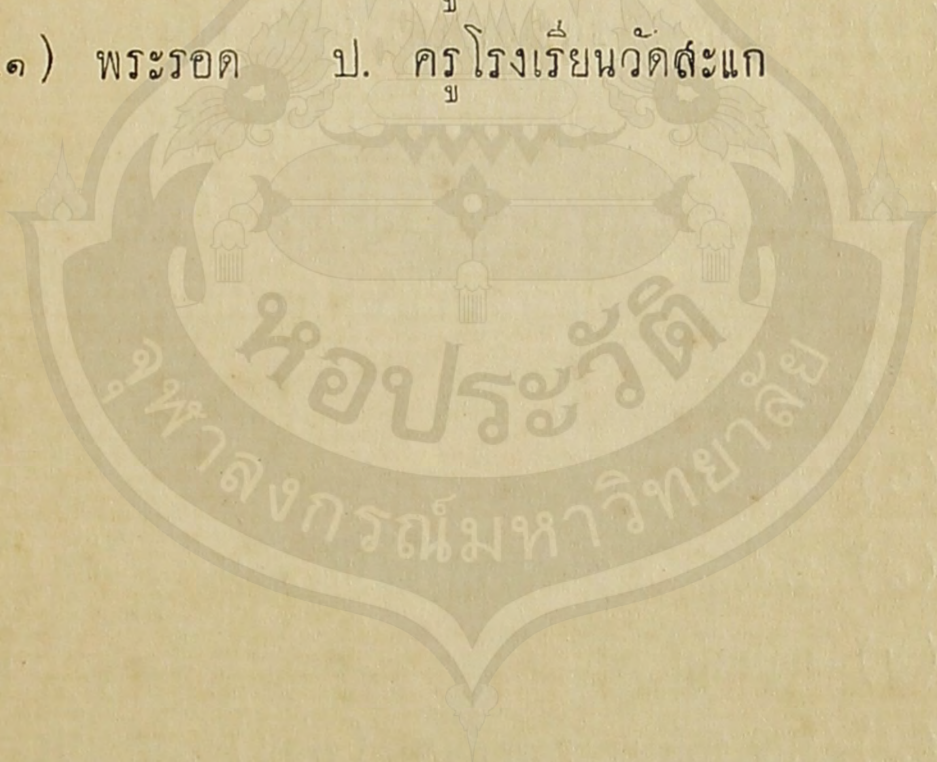
- ๔๒๙ (๑) นาย^{สุ}พน ป. ป.
 วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสวนกุหลาบ
 ๔๓๐ (๒) นายถนอม ป. ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๔๓๑ (๓) นายวาด ป. ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
 ๔๓๒ (๔) นายคีรี ป. ป. วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสวนกุหลาบ
 ๔๓๓ (๕) นายชม ป. ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
 ๔๓๔ (๖) นายชอบ ป. ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดอนงค์
 ๔๓๕ (๗) นายเชาวน์ ป. ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๔๓๖ (๘) นายสันติ ป. ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
 ๔๓๗ (๙) พระทองดี ป. ป. ครูโรงเรียนวัดบพิตรพิมุข
 ๔๓๘ (๑๐) นายผ่อง ป. ป. วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสวนกุหลาบ
 ๔๓๙ (๑๑) นายสวัสดิ์ ป. ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 ๔๔๐ (๑๒) นายเด็ก ป. ป. ครูโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์

- ๔๔๓ (๓๓) นายอุ้น ป. ครูโรงเรียนวัดประยูรวงษ์
- ๔๔๔ (๓๔) นายปลั่ง ป. ครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- ๔๔๕ (๓๕) นายเคียน ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๔๔๖ (๓๖) นายวัน ป. ครูโรงเรียนทวิธาภิเศก
- ๔๔๗ (๓๗) นายชุน ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๔๔๘ (๓๘) นายทองใบ ป. ครูโรงเรียนวัดแก้วฟ้าจุฬามณี
- ๔๔๙ (๓๙) นายชุนหัด ป. ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ๔๕๐ (๔๐) นายแฉล้ม ป. ครูโรงเรียนวัดบพิตรภิรมย์
- ๔๕๑ (๔๑) นายเจ้ ป. ครูโรงเรียนวัดสุทธาวาราม
- ๔๕๒ (๔๒) นายโพ ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- ๔๕๓ (๔๓) นายเนาวิ ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- ๔๕๔ (๔๔) นายเข้ม ป. ครูโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- ๔๕๕ (๔๕) นายสาย ป. ครูโรงเรียนวัดสุทธาวาราม
- ๔๕๖ (๔๖) นายโห้ ป. ครูโรงเรียนวัดสุทธาวาราม
- ๔๕๗ (๔๗) นายชุนทอง ป. ครูโรงเรียนวัดกำแพง
- ๔๕๘ (๔๘) นายฉนิท ป. ครูโรงเรียนวัดนวดนวดติศ
- ๔๕๙ (๔๙) นายชิต ป. ครูโรงเรียนโฆสิตศัลโมสร
- ๔๖๐ (๕๐) พระเปตัง ป. ครูโรงเรียนมณฑลนครไชยศรี
- ๔๖๑ (๕๑) นายแปดก ป. ครูโรงเรียนวัดภาวนาภิรตาราม
- ๔๖๒ (๕๒) นายเปต็อง ป. ครูโรงเรียนโฆสิตศัลโมสร

- ๔๖๑ (๓๓) นายสาย ป. ครูโรงเรียนวัดหัวตำโพง
- ๔๖๒ (๓๔) นายกิมตัน ป. ครูโรงเรียนมณฑลตราขบุรี
- ๔๖๓ (๓๕) นายชิน ป. ครูโรงเรียนมณฑลนครราชสีมา
- ๔๖๔ (๓๖) นายฉิน ป. ครูโรงเรียนวัดบพิตรภิรมย์
- ๔๖๕ (๓๗) นายชุ่ม ป. ครูโรงเรียนวัดภักดีนาฏ
- ๔๖๖ (๓๘) พระพิณ ป. ครูโรงเรียนวัดชีโนรส
- ๔๖๗ (๓๙) พระหรั่ง ป. ครูโรงเรียนวัดศาลาใต้เขตร
- ๔๖๘ (๔๐) นายหัตถ์ ป. ครูโรงเรียนมณฑลนครราชสีมา
- ๔๖๙ (๔๑) พระรอด ป. ครูโรงเรียนวัดสระแก

รายชื่อนักเรียนราชแพทยาลัย
ที่สอบได้วิชาได้เป็นแพทย์ประกาศนียบัตร

ปีที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๓๖

- ๑ (๑) หมออัศวิน (อิมเมจ)
- ๒ (๒) หาดวงอาจวิทยาคม (ซุ่ม) ถึงแก่กรรม
- ๓ (๓) ร.อ.ท. ชุณหภากรบริรักษ์ (เข้ม)
แพทย์ประจำเมืองอุดรธานี
- ๔ (๔) ร.อ.ท. หาดวงอุดมวิทยาคูณ (อาบ จักษุรักษ์)
ปลัดกรมพยาบาลกระทรวงมหาดไทย
- ๕ (๕) นายผัน ถึงแก่กรรม
- ๖ (๖) นายขาว ถึงแก่กรรม
- ๗ (๗) ร.อ. ชุณหพาตพิบัติ (ม.ถ. ไต้ะ) กองหนุน
- ๘ (๘) นายเกิด ถึงแก่กรรม
- ๙ (๙) หาดวงอนุমানแพทยากร (กดิน) แพทย์ประจำพระองค์
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุน
ตปบูรราเมศวร์

ปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๓๗

- ๑๐ (๑) ร.อ. พ. ^{๖ พวค} ขุนนพเวชเกตุชกร (กั ปวณะฤทธิ)
 ตำรวัดแพทย์กระทรวงมหาดไทย ^{มณฑลพิษณุโลก}
 (และแพทย์พิเศษ)
- ๑๑ (๒) ร.ท. นายเป็ดยง   กองหนุน
- ๑๒ (๓) ร.อ. ท. ขุนวรวิทเวชกรรม (หงษ์)
 แพทย์ประจำเมืองพทลุง
- ๑๓ (๔) ร.อ. ต. นายพ่วง แพทย์ประจำเมืองสุโขทัย

ปีที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๓๗

- ๑๔ (๑) อ.ท. พระสมานไมตรีราชฎร์ (เป็ดยง)
 ปลัดมณฑลประจำจังหวัดบางนร
- ๑๕ (๒) ขุนวรเวชวิทยกิจ (ช้อย)
- ๑๖ (๓) ร.ท. ขุนสวัสดิผลไพบุดย (อิน)
 ประจำกรมทหารราบที่ ๑๘ เมืองน่าน
- ๑๗ (๔) ร.อ. ท. หดวงศ์วิเวชกิจ (คี ต้วแพทย์)
 ตำรวัดแพทย์กระทรวงมหาดไทย
- ๑๘ (๕) ร.ท. นายจำปี   นอกราชการ

- ๒๘ (๓) พ. ศ. หดวงศ์ศักดิ์โยธาบาล (แอ็ด เด่มรสุตะ)
จเรแพทย์ศุขาภิบาลทหารบก

ปีที่ ๗ พ. ศ. ๒๔๔๓

- ๓๐ (๑) ร. อ. ท. ชุนพิจิตรโอสถ (รอด สุตันตานนท์)
แพทย์ประจำเมืองนครเชียงใหม่
- ๓๑ (๒) ร. อ. ท. ชุนประเสริฐเวชกิจ (ทองสุก)
แพทย์ประจำเมืองสงขลา
- ๓๒ (๓) ว่าที่ ร. ศ. ชุนเวชกิจโกศล (เจิม)
นายเวรกรมแพทย์ศุขาภิบาลทหารบก
- ๓๓ (๔) ร. อ. ชุนณรงค์บริรักษ์ (ชีว)
ประจำกรมบัญชาการทหารบกกองพลที่ ๒

ปีที่ ๘ พ. ศ. ๒๔๔๔

- ๓๔ (๑) อ. ศ. หดวงพรพิทักษ์ (รัตน ทรัพย์านนท์)
ปลัดกรมพยาบาลกระทรวงมหาดไทย
- ๓๕ (๒) พ. ศ. หดวงศ์กิตติพิทักษ์ (เค็ก) ผู้รั้งผู้อำนวยการ
กองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๓๖ (๓)

- ๓๗ (๔) ร. อ. หดวงบริรักษ์สรพต (เทียบ)
กองพยาบาลทหารบกกต่าง
- ๓๘ (๕) ร. ท. นายแม่ัน กรมทหารบก
- ๓๙ (๖) นายแจ่ม
- ๔๐ (๗) ร. อ. หดวงดีทชโยธารักษ์ (กตั้ง นัยนะแพทย์)
ผู้บังคับกองพยาบาลทหารบกที่ ๙ มณฑล
ปราจีนบุรี

ปีที่ ๙ พ. ศ. ๒๔๔๕

- ๔๑ (๑) ร. อ. นายดีทช ผู้บังคับกองพยาบาลทหารบกที่ ๗
มณฑลพิศณุโลก
- ๔๒ (๒) ร. อ. ชุมนอมวินทรรักษา (พุก) ประจำกรมทหาร
ราบที่ ๑๓ รักษาพระองค์
- ๔๓ (๓) ร. อ. ท. นายจันทร์ แพทย์ประจำจังหวัดบึงคตาน

ปีที่ ๑๐ พ. ศ. ๒๔๔๖

- ๔๔ (๑) นายดีบ
- ๔๕ (๒) ร. อ. นายวิน ผู้บังคับกองพยาบาลทหารบกที่ ๖
มณฑลนครสวรรค์
- ๔๖ (๓) ร. ท. นายคุข ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม

- ๔๗ (๔) ร. ท. นายด้น ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๗
มณฑลพิษณุโลก
- ๔๘ (๕) ร. ท. นายเทียม ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๖
มณฑลนครสวรรค์
- ๔๙ (๖) ร. ท. นายเบีย ถึงแก่กรรม
- ๕๐ (๗) ร. ศ. นายเชอ นอกราชการ
- ๕๑ (๘) ร. อ. ท. นายทต แพทย์ประจำเมืองแม่ฮ่องสอน

ปีที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๔๔๘

- ๕๒ (๑) ร. อ. ชุนจงใจภพ (ถิ่น นครานนท์)
ผู้บังคับกองพยาบาลโรงเรียนทหารบก
- ๕๓ (๒) นายบรรจง
- ๕๔ (๓) ร. ศ. นายประวัต นอกราชการ

ปีที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๔๔๙

- ๕๕ (๑) ร. อ. ท. นายเที่ยง แพทย์ประจำเมืองระยอง
- ๕๖ (๒) ร. ศ. นายโพ กองหนุน
- ๕๗ (๓) เรือ อ. ชุนวารีโยธารักษ์ (ถิ่น อมรเวช)
กระทรวงทหารเรือ

- ๕๘ (๔) ร.ท. นายทองม้วน อินทรทัต ^{๒๕๒๖} ^{๒๖๖} ^๖ ผู้บังคับกอง
 พยาบาลทหารบกที่ ๓ มณฑลอุดร
- ๕๙ (๕) ร.อ.ค. นายแพ แพทย์ประจำเมืองราชบุรี ^๖
- ๖๐ (๖) ร.ค. นายแหยม ^๖ ถึงแก่กรรม
- ๖๑ (๗) ร.ค. นายนารถ ^๖ ประจำกรมทหารพรานที่ ๙
 เมืองนครนายก
- ๖๒ (๘) ร.อ. นายเกษ ^{๒๖๖} ^๖ ผู้บังคับกองพยาบาลทหารบกที่ ๕
 มณฑลนครราชสีมา
- ๖๓ (๙) เรือ อ. ชนเทพรักษาพล (เทียม) ^๖ กระทรวงทหารเรือ
- ๖๔ (๑๐) ร.อ. หาดวงพิชิตโรคาพาธิ (ช่วง ^๖ ที่วะเวช)
^๖ ผู้บังคับกองพยาบาลกรมทหารรักษาวิง
- ๖๕ (๑๑) เรือ อ. นายเทียบ ^๖ ถึงแก่กรรม

ปีที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๔๕๐

- ๖๖ (๑) ร.ท. นายช่วง ^๖ ประจำกรมทหารพรานที่ ๖ เมืองตาก
- ๖๗ (๒) ร.อ.ค. นายเพิ่ม ^๖ แพทย์ประจำเมืองเดช
- ๖๘ (๓) ร.ค. นายพร ^๖ ประจำกรมช่างแร่
- ๖๙ (๔) เรือ ท. นายบุญ ^๖
- ๗๐ (๕) ร.ค. นายขาว ^๖ ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๗
 มณฑลพิษณุโลก

- ๗๑ (๖) เว็ท ท. นายกุหลาบ ภัทรวงษ์ทหารเรือ
- ๗๒ (๗) นายโร แพทย์ประจำเมืองสตูล
- ๗๓ (๘) เว็ท อ. นายชิต ภัทรวงษ์ทหารเรือ
- ๗๔ (๙) ร. อ. อ. หาดวงประดิษฐ์คำสำราญ (ใจ)
 ตำรวจแพทย์ กระทรวงมหาดไทย
- ๗๕ (๑๐) ร. อ. ศ. นายมิ่ง แพทย์ประจำเมืองบุรีรัมย์
- ๗๖ (๑๑) เว็ท ท. นายวง ถึงแก่กรรม
- ๗๗ (๑๒) ร. อ. อ. หาดวงเวชสิทธิ์พิศาล (จรูญ วิภาคแพทย์)
 ผู้อำนวยการโรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๗๘ (๑๓) ร. อ. ศ. นายทอง แพทย์ประจำเมืองจันทบุรี

ปีที่ ๑๔ พ. ศ. ๒๔๕๑

- ๗๙ (๑) ร. อ. ศ. ชุนเวชกิตติบริบาล (อภัย)
 แพทย์ประจำเมืองอุบลราชธานี
- ๘๐ (๒) ร. อ. ท. หาดวงเวชกิจพิศาล (เจิม ดิถกแพทย์)
 อาจารย์โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๘๑ (๓) ร. อ. อ. ชุนชาญเวชกิจ (ถม)
 ตำรวจแพทย์กระทรวงมหาดไทย
- ๘๒ (๔) อ. ศ. หาดวงพจมานมานิต (แย้ม ชะนวนนท์)
 ตำรวจแพทย์กระทรวงมหาดไทย

- ๘๓ (๕) หุ้มแพร หาดวงวิวิธเวชการ (เวช พิไชยแพทย์)
กรมมหาดเล็ก
- ๘๔ (๖) ร. อ. ต. นายไช แพทย์ประจำเมืองเขียงราย
- ๘๕ (๗) ร. ท. นายหงษ์ ถึงแก่กรรม
- ๘๖ (๘) เรือ ท. นายฮวด หุตะเด่น กระทรวงทหารเรือ
- ๘๗ (๙) เรือ ท. นายทองดี คู่สุวรรณาวิน กระทรวงทหารเรือ
- ๘๘ (๑๐) เรือ ท. นายเรือง กระทรวงทหารเรือ
- ๘๙ (๑๑) เรือ ท. นายทองอยู่ ถึงแก่กรรม
- ๙๐ (๑๒) ร. อ. ต. ชุนเวชการบริรักษ์ (ศรี)
แพทย์ประจำจังหวัดชุน
- ๙๑ (๑๓) ร. ต. นายเรียง ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๑
รักษาพระองค์
- ๙๒ (๑๔) เรือ อ. นายชิน พรโด้ภณ
กรมยุทธศึกษากระทรวงทหารเรือ
- ๙๓ (๑๕) ร. อ. ต. ชุนประสารดีทิพย์ (เชิด)
แพทย์ประจำเมืองภูเก็ต
- ๙๔ (๑๖) ร. อ. ต. ชุนเวชดำตรศุภินิธิ (แข็ง)
แพทย์ประจำจังหวัดร้อยเอ็จ
- ๙๕ (๑๗) ร. อ. ต. ชุนเวชดีทิชบริหาร (เป็ดียน)
แพทย์ประจำจังหวัดสุรินทร์

- ๙๖ (๑๘) นายแม่ัน ถึงแก่กรรม
- ๙๗ (๑๙) ร.ท. นายชิต ประจำกรมทหารม้าที่ ๗ เมืองพิษณุ
- ๙๘ (๒๐) ร.ท. นายโต ประจำกรมทหารพรานที่ ๘ เมือง
เชียงใหม่
- ๙๙ (๒๑) เรือ ท. นายเกา แพทย์โรงเรียนราชวิทยาลัย
- ๑๐๐ (๒๒) ร.ต. นายคี ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๙
มณฑลปราจีนบุรี
- ๑๐๑ (๒๓) ร.ต. นายเจียร ประจำกรมตำรวจดีใหญ่ทหาร

ปีที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๔๕๒

- ๑๐๒ (๑) ร.อ.ท. ชุนประสาธน์เวชสาร (ตาย)
ตำรวจแพทย์กระทรวงมหาดไทย
- ๑๐๓ (๒) ร.อ.ท. นายยี่หวา แพทย์ประจำเมืองอุทัยธานี
- ๑๐๔ (๓) ร.ต. นายแผ้ว นิยมเด่น
ประจำกรมทหารราบที่ ๒ กรุงเทพฯ ฯ
- ๑๐๕ (๔) ร.ท. นายแป๊ะ
ประจำกรมทหารม้าที่ ๑๐ เมืองอุดรธานี
- ๑๐๖ (๕) เรือ ท. นายเชย กระทรวงทหารเรือ
- ๑๐๗ (๖) เรือ ท. นายเจริญ กระทรวงทหารเรือ

- ๑๐๘ (๗) ตำรวัดใหญ่ ชุนแพทย์พดตระเวน (ยู)
- โรงพยาบาลกรมกองตระเวน
- ๑๐๙ (๘) ร.ศ. นายนารถ ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๕
- มณฑลนครราชสีมา
- ๑๑๐ (๙) ร.ท. นายกิมสูน ตำรองราชการกรมแพทยศึกษา
- ภบาลทหารบก
- ๑๑๑ (๑๐) ร.ท. นายประยูร อรัณยกานนท์
- ประจำกรมทหารพรานที่ ๔ เมืองกาญจนบุรี
- ๑๑๒ (๑๑) ร.ท. นายชวณ กองหนุน
- ๑๑๓ (๑๒) ร.อ.ศ. ชุนอนุวัติเวชกิจ (แห)
- แพทยประจำเมืองนครพนม
- ๑๑๔ (๑๓) ร.ท. นายบุญมาก ประจำกรมทหารราบที่ ๒๐
- เมืองร้อยเอ็จ
- ๑๑๕ (๑๔) ร.อ.ท. นายเจียม โรงพยาบาลป่าศุภรัตภา
- ๑๑๖ (๑๕) ร.ท. นายตอย ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๓
- มณฑลกรุงเก่า
- ๑๑๗ (๑๖) ร.ท. นายอู๋ ผู้บังคับกองพยาบาลทหารบก
- ที่ ๔ มณฑลราชบุรี
- ๑๑๘ (๑๗) ว่าที่ ร.ศ. นายดำดี ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง

ปีที่ ๑๖ พ. ศ. ๒๔๕๓

- ๑๑๙ (๑) ร. อ. ท. นายเอก แพทย์ประจำเมืองสมุทรสาคร
- ๑๒๐ (๒) ร. อ. ท. ชุนเวชการพิเศษ (บุ๋น) ถึงแก่กรรม
- ๑๒๑ (๓) ร. ท. นายเจียม ฤๅษณ์มรกต ประจำกองพยาบาล
ทหารบกที่ ๓ มณฑลอุดร
- ๑๒๒ (๔) นายหยัน ตำรวจตรวจแพทย์ประจำกรมกองตระเวน
- ๑๒๓ (๕) ร. ท. นายพริ้ง ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๕
มณฑลนครราชสีมา
- ๑๒๔ (๖) ว่าที่ ร. ศ. นายกร ถึงแก่กรรม
- ๑๒๕ (๗) ร. อ. ศ. นายวรรณ แพทย์ประจำเมืองตำบูน
- ๑๒๖ (๘) ร. ศ. นายไย นิยมเด่น ประจำกองพยาบาล
ทหารบกที่ ๘ มณฑลพายัพ

ปีที่ ๑๗ พ. ศ. ๒๔๕๔

- ๑๒๗ (๑) นายสวัสดิ์ ถึงแก่กรรม
- ๑๒๘ (๒) ร. อ. ศ. นายมาก ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๑๒๙ (๓) ร. ท. นายเพน ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๑๓๐ (๔) ร. ท. นายแฉ่ง ชุชนะโยธิน ผู้บังคับหมวด
พยาบาล กองพันที่ ๒ กรมทหารรักษาวัง

- ๑๓๑ (๕) ว่าที่ ร. ต. นายเพ็ง
 ประจํากรมทหารพรานที่ ๖ เมืองตาก
- ๑๓๒ (๖) ร. ท. นายเต็ก จันทรวัดน
 ประจํากรมทหารปืนใหญ่ที่ ๓ เมืองสระบุรี
- ๑๓๓ (๗) ร. ต. นายเล็ก ประจํากองพยาบาลทหารบกที่ ๘
 มณฑลพายัพ
- ๑๓๔ (๘) ร. ท. นายอ่วม ประจํากรมทหารปืนใหญ่ที่ ๒
 กรุงเทพฯ ฯ
- ๑๓๕ (๙) ร. อ. ต. ชุมนวิภาตเวชกิจ (ตัด) โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๑๓๖ (๑๐) ร. ต. นายสิน ประจํากรมทหารราบที่ ๑๒ เมือง
 นครปฐม
- ๑๓๗ (๑๑) ร. ท. นายจันทร์ ประจํากองพยาบาลทหารบกที่ ๑๐
- ๑๓๘ (๑๒) ร. อ. ต. นายกิ่ง แพทย์ประจำเมืองพิบูลย์
- ๑๓๙ (๑๓) เรือ ท. นายอิน กระทรวงทหารเรือ
- ๑๔๐ (๑๔) ร. ต. นายเล็ก ینگแก่กรรม
- ๑๔๑ (๑๕) ร. อ. ต. นายไซ แพทย์ประจำเมืองระนอง
- ๑๔๒ (๑๖) ร. อ. ต. ชุมนวิบูรณ์เวชศาสตร์ (ตัดจวน)
 โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๑๔๓ (๑๗) ร. ต. นายนวม ประจํากองร้อยที่ ๔ กรมทหาร
 ราบที่ ๑๘ เมืองแพร่

- ๑๔๔ (๑๘) ร. ต. นายจันทร์ ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๕
มณฑลนครราชสีมา
- ๑๔๕ (๑๙) เรือ ท. นายเต็ม ภัทรวงษ์ทหารเรือ
- ๑๔๖ (๒๐) หุ้มแพร หลวงวิศาลเวชกิจ (จรรยา) แพทย์กรมมหาราช
- ๑๔๗ (๒๑) ร. ต. นายเด็ริม ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๑๔๘ (๒๒) เรือ ท. นายย่อย ภัทรวงษ์ทหารเรือ
- ๑๔๙ (๒๓) ร. ต. นายตาบ อภัยเด่น ประจำกรมทหารพรานที่ ๓
เมืองดพบุรี
- ๑๕๐ (๒๔) ร. ต. นายพันธ์ ประจำกองพยาบาลโรงเรียน
ทหารบก
- ๑๕๑ (๒๕) ร. ท. นายมั่น แพทย์กองพันที่ ๒ กรมทหารราบ
ที่ ๑๕ มณฑลนครราชสีมา
- ๑๕๒ (๒๖) เรือ ท. นายจง ภัทรวงษ์ทหารเรือ
- ๑๕๓ (๒๗) ร. ท. นายดัมบุญ ประจำกองพยาบาลทหารบก
ที่ ๑๐

ปีที่ ๑๘ พ. ศ. ๒๔๕๕

- ๑๕๔ (๑) ร. อ. ต. นายกร แพทย์ประจำเมืองชลบุรี
- ๑๕๕ (๒) ร. ท. นายจันทร์ วีระไวทยะ
ประจำกรมแพทย์ข้าภิบาลทหารบก

- ๑๕๖ (๓) ร. ต. นายเทพ ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๕
มณฑลราชบุรี
- ๑๕๗ (๔) เรือ ท. นายอูย กระทรวงทหารเรือ
- ๑๕๘ (๕) ร. ต. นายหัตถ์ ประจำกองพยาบาลโรงเรียนทหารบก
- ๑๕๙ (๖) ร. อ. ต. นายชวด โรงพยาบาลป่าต๋องระด้า
- ๑๖๐ (๗) ร. อ. ต. นายแพ กรมพยาบาลกระทรวงมหาดไทย
- ๑๖๑ (๘) ร. อ. ต. นายแป๊ะ แพทย์ประจำเมืองสระบุรี
- ๑๖๒ (๙) ร. ท. นายแปดก ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๑
รักษาพระองค์
- ๑๖๓ (๑๐) เรือ ท. นายพิณ กระทรวงทหารเรือ
- ๑๖๔ (๑๑) ร. อ. ต. นายเทียน แพทย์ประจำเมืองตะกั่วป่า
- ๑๖๕ (๑๒) ร. ต. นายมี รัตนดิษฐ์ ประจำกรมทหารพรานที่ ๘
เมืองเซียงราย
- ๑๖๖ (๑๓) นายศิริ ศิริเวทิน มหาดเล็ก
แพทย์ประจำโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
- ๑๖๗ (๑๔) ร. อ. ต. นายอน แพทย์ประจำเมืองสมุทรสาคร
- ๑๖๘ (๑๕) เรือ ท. นายจำรัส กระทรวงทหารเรือ
- ๑๖๙ (๑๖) ร. ท. นายเหด็จ หริณสุต
ประจำกองพยาบาลทหารบกต่าง

- ๑๗๐ (๑๗) ร. ศ. นายสุวรรณ จปานนท์
 ประจำกรมทหารราบที่ ๑๔ เมืองเพชรบุรี
- ๑๗๑ (๑๘) ร. ศ. นายโหมด ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๗
 มณฑลพิษณุโลก
- ๑๗๒ (๑๙) ร. อ. ศ. นายหัด เจ้าพนักงานปลูกใช้ทรัพย์สิน กระทรวง
 มหาดไทย
- ๑๗๓ (๒๐) ร. ศ. นายชม ทวเวช ประจำกองพยาบาลทหารบก
 ที่ ๔ มณฑลราชบุรี
- ๑๗๔ (๒๑) ร. อ. ศ. นายเปดอง แพทย์ประจำเมืองขอนแก่น
- ๑๗๕ (๒๒) ร. ท. นายเจิม ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๑๗๖ (๒๓) ร. อ. ศ. ชุนเวชดำครพิณิจ (ตาด จากตุงคกุต)
 โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๑๗๗ (๒๔) ร. อ. ศ. นายชม แพทย์ประจำเมืองตราด
- ๑๗๘ (๒๕) ร. อ. ศ. นายเข้ม เจ้าพนักงานปลูกใช้ทรัพย์สินกระทรวง
 มหาดไทย
- ๑๗๙ (๒๖) ร. ท. นายพร ประจำกองพันที่ ๒ กรมทหารราบ
 ที่ ๘ เมืองนครดําปาง
- ๑๘๐ (๒๗) ร. ศ. นายช้อย ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๘
 มณฑลปราจีนบุรี

- ๑๘๑ (๒๘) ตำรวัดแขวง นายกิมไต้ โรงพยาบาลกรมกองตระเวน
- ๑๘๒ (๒๙) ว่าที่ ร. ต. นายแป๊ะ ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๑๘๓ (๓๐) เรือ ท. นายพันธ์ กระทบวงทหารเรือ
- ๑๘๔ (๓๑) ร. ท. นายฟุ้ง ประจำกรมทหารราบที่ ๑๙ เมือง
ปราจีนบุรี
- ๑๘๕ (๓๒) ร. ต. นายหิน นอกราชการ
- ๑๘๖ (๓๓) ร. ต. นายสุวรรณ ประจำกรมทหารม้าที่ ๒
กรุงเทพ ฯ
- ๑๘๗ (๓๔) ร. อ. ต. นายวงษ์ แพทย์ประจำเมืองอ่างทอง
- ๑๘๘ (๓๕) ร. อ. ต. ขุนบริหารเวชศาสตร์ (นุช)
โรงเรียนราชแพทยาลัย

ปีที่ ๑๙ พ. ศ. ๒๔๕๖

- ๑๘๙ (๑) นายนิศย์ โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๑๙๐ (๒) นายหงษ์ ถึงแก่กรรม
- ๑๙๑ (๓) ว่าที่ ร. ต. นายชำ ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๑๙๒ (๔) นายไต้สอด โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๑๙๓ (๕) ร. อ. ต. นายหยุด กรมพยาบาล กระทบวงมหาดไทย
- ๑๙๔ (๖) นายลูกอิน โรงเรียนราชแพทยาลัย

- ๑๙๕ (๗) ร. อ. ศ. นายแพรว ยุกตะทัต แพทย์ประจำเมืองกรุงเก่า
- ๑๙๖ (๘) นายอิน โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๑๙๗ (๙) ร. อ. ศ. นายคำ เจ้าพนักงานปลูกใช้ทรัพย์สิน กระทรวง
มหาดไทย
- ๑๙๘ (๑๐) ร. ศ. นายเวียน ประจำกรมทหารราบที่ ๑ มหาด
เด็กรักษาพระองค์
- ๑๙๙ (๑๑) ร. ศ. นายทอง ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๒๐๐ (๑๒) นายไป่สู่น ถึงแก่กรรม
- ๒๐๑ (๑๓) เรือ ศ. นายบุญทรง กระทรวงทหารเรือ
- ๒๐๒ (๑๔) ร. อ. ศ. นายเชยง ถึงแก่กรรม
- ๒๐๓ (๑๕) นายถนอม แพทย์ประจำกองมหันตโทษ
- ๒๐๔ (๑๖) นายรอง นายฉัตร แพทย์ประจำกรมพระอัครราช
- ๒๐๕ (๑๗) เรือ ศ. นายคีค์ ถึงแก่กรรม
- ๒๐๖ (๑๘) ร. ศ. นายพัน จตุกานนท์ ประจำกองพยาบาล
ทหารบกที่ ๔ มณฑลราชบุรี
- ๒๐๗ (๑๙) ร. ศ. นายเหมาะ ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๖
มณฑลนครสวรรค์
- ๒๐๘ (๒๐) ร. ศ. นายซิม ประจำกองพยาบาลโรงเรียนทหารบก
- ๒๐๙ (๒๑) ร. ศ. นายสถิตย์ รั้งสีโรจน์ ประจำกองพยาบาล
ทหารบกกลาง

- ๒๑๐ (๒๒) ร. ต. นายเถา ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๒๑๑ (๒๓) ร. อ. ต. นายเจน แพทย์ประจำโรงพยาบาลบุญจมา
ธิราชอุทิศ กรุงเทพฯ
- ๒๑๒ (๒๔) ร. ต. นายอน กฤษณบาล
ประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง
- ๒๑๓ (๒๕) ร. ต. นายพัฒน์
ประจำกรมทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์
- ๒๑๔ (๒๖) ร. ต. นายเยื่อ ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๒
มณฑลนครสวรรค์
- ๒๑๕ (๒๗) ร. ต. นายไต้ ประจำกองติดตั้งดานกองทัพที่ ๑
- ๒๑๖ (๒๘) ร. อ. ต. นายดอย แพทย์ประจำจังหวัดมหาสารคาม
- ๒๑๗ (๒๙) นายสมบุญ โรงเรียนราชแพทยาลัย
- ๒๑๘ (๓๐) เรือ ต. นายนิม กระทรวงทหารเรือ
- ๒๑๙ (๓๑) ร. อ. ต. นายวิง แพทย์ประจำเมืองตรัง
- ๒๒๐ (๓๒) ร. ต. นายอบ ประจำกรมแพทย์ศุขาภิบาลทหารบก
- ๒๒๑ (๓๓) ร. ต. นายนิล ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๑
รักษาพระองค์
- ๒๒๒ (๓๔) ร. อ. ต. นายฤทธิ แพทย์ประจำเมืองกระบี่

๒๒๓ (๓๕) ร. ต. นายกำยาน ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๑
รักษาพระองค์

๒๒๔ (๓๖) ร. ต. นายดำดวน ประจำกองพยาบาลทหารบกที่ ๑
รักษาพระองค์

๕๗	๒ ๒ ๔
๕๗	๕ ๐
๕๗	๒ ๙
๖๗	๕ ๖
๖๗	๓ ๘
๖๗	๒ ๙
<hr/>	
	๔ ๒ ๖

ใบอนุญาตนักเรียนรัฐประศาสนศึกษา
ที่สอบได้บริบูรณ์ตามหลักสูตร

ปีที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๔๓

- ๑ (๑) อ. ท. พระยาศ์สุนทร (ศิริ เทพหัสดิน)
ผู้ช่วยกรมวังหลวง
ปลัดมณฑลนครราชสีมา
- ๒ (๒) อ. ต. ~~พระเจ้าบรมวงศ์เธอ~~
พระเจ้านครศรีธรรมราช (พร้อม อนุคร)
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
ผู้ว่าราชการเมืองนครศรีธรรมราช
- ๓ (๓) ร. อ. อ. หาดวงพิทักษ์ฤทธิรงค์ (บุญ) ถึงแก่กรรม
- ๔ (๔) ร. อ. อ. ~~พระเจ้าบรมวงศ์เธอ~~
หาดวงกระบี่นทรธรรักษ์ (จร) *ถึงแก่กรรม*
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า
- ๕ (๕) พ. ท. หาดวงบรมพวารักษ์ (ดีอ เขนยะวณิช)
ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า
ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า
- ๖ (๖) ม. อ. อ. ~~พระยาวิมลฤทธิ~~
พระยาวิมลฤทธิ *ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า*
ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า
พระยาวิมลฤทธิ (จำ อนุกรม)
เพชร) *ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า*
ผู้ว่าราชการเมืองตะกั่วป่า
- ๗ (๗) อ. ท. พระกสิการบัญชา (แก่ง หุคสิงห์)
เจ้ากรมตำรวจนครราชสีมา
- ๘ (๘) นายพร้อม

ปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๔๔

๘ (๑) อ.ท. พระพิศณุโลกบุรี ศรีอุตรมมหานคร (สัตว์ดีดี
มหากาย) ผู้ว่าราชการเมืองพิศณุโลก จังหวัดลพบุรี

ปีที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๔๕

๑๐ (๑) เจ้า พระราชเดว (ขวัญ ฌบ้อมเพ็ชร)

๑๑ (๒) อ.ท. พระภรมยบุรีรัฐ (ทอง จันทรางค์)
ผู้ว่าราชการเมืองอุไทยธานี จังหวัดอุทัย

๑๒ (๓) อ.ท. พระบุรีธราธิการ (เป้า จารุเด็ถียร)

ปลัดมณฑลภาคเหนือ พายัพ

๑๓ (๕) ร.อ.อ. หาดวงราชฤทธิภักดี (แม่พ) ยกระบัตริ

เมืองศรีวิชัย จังหวัดพัทลุง

ปีที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๔๖

๑๔ (๑) อ.ท. พระพรหมพิทักษ์ (พร พิมพสุต)
พระอธิการเจ้าอาวาสวัดศรีวิชัย

๑๕ (๒) อ.ท.อ. หลวงศรีเดชะ (สว่าง) เนติบัณฑิต
พระอธิการเจ้าอาวาสวัดศรีวิชัย

ยกระบัตริมณฑลพายัพ กรมอัยการ กระทรวงยุติธรรม

๒๕ (๒) อ. อ. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระกรังศรีบริรักษ์ (ทองย้อย เค่งตศึดา)
ผู้ว่าราชการการเมืองนนทบุรี

๒๖ (๗) อ. ต. หาดวงพรพิทยบรรหาร (พร นรพิตถ)
เนติบัณฑิต ผู้พิพากษาคัดเมืองอ่างทอง

๒๗ (๑๗) ร. อ. ท. ^{หลวง}ขุนทรงศักดิ์วิเศษ (กระจ่าง กัตยานมิตร)
เจ้าชายพระกรมพระพดงทอ นายอำเภอพระนครศรีอยุธยา และหัวหน้ากองทะเลเบี่ยน
กรมอำเภอ กระทรวงนครบาล

๒๘ (๑๗) ^{พ. อ.} ~~ร. อ.~~ หาดวงประเสริฐอักษร (เมศ ภูมิรัตน์)
หัวหน้าพแนกตำรา กรมยุทธศาสตร์ ท. ท. ท. ท.

๒๙ (๑๐) อ. ต. ^{พระ}หาดวงชวกิจบรรหาร (เดือน ฌบ้อมเพ็ชร)
ตำรวจใหญ่กรมไปรษณีย์โทรเลข

๓๐ (๑๑) ร. ต. ท. ^{หลวง}ขุนธรรมาศพัท (เดือน โกมลวณิช)
ครูโรงเรียนรัฐประศาสนศึกษา

ปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๔๘

๓๑ (๑) อ. ต. พระบัตินบุรี ศรีสุมทเขตร์ (เป่า)
ผู้ว่าราชการเมืองปศุศาสตร์

๓๒ (๒) ร. อ. ~~ต.~~ หาดวงทิพกำแหงสงคราม (ขึ้น)
นายอำเภอเมืองเมืองสงขลา

หนังสือ=1๑๕

- ๓๓ (44) ร. อ. ๓. หาดวงเทพศรีศรีธรรมดงคราม (เบี่ยน)

ปลัดเมืองเพชรบุรี *มณฑลทวาย*
- ๓๔ (19) ร. อ. อ. หาดวงประชาธิปไตย (บุญศรี ผดพันชิน)

นายอำเภอปากท่อ *ตำแหน่งพลโท* เมืองราชบุรี
- ๓๕ (39) นายเจ็ก กฤษณามร มหาเด็ก (ถึงแก่กรรม)

รองปลัดเมือง เมืองประทุมธานี
- ๓๖ (30) ร. อ. อ. หาดวงบรรเทิงทนุราษฎร์ (ดำเกา พรหมายน)

นายอำเภอปางโคน *ตำแหน่งพลโท* ~~เมืองดมที่ดงคราม~~
- ๓๗ (45) นายเจริญ มหาเด็ก ถึงแก่กรรม
- ๓๘ (46) ร. อ. อ. หาดวงศรีพดรัตน (ยะพะระ เกตุเดชา)

นายอำเภอปักธงไชย เมืองนครราชสีมา
- ๓๙ (32) ร. อ. อ. ^{หลวง} ~~สุนทรราชตระกูล~~ (ไต้พัก อินทรกำแหง)

นายอำเภอเมือง ~~เมืองนครราชสีมา~~
- ๔๐ (42) (๓๐) ร. อ. อ. ^{หลวง} ~~สุนทรภักดี~~ ^{จังหวัดสงขลา} (ภักดี) ~~๓๓ กว~~

นายอำเภอพิมาย ^{จังหวัด} เมืองนครราชสีมา
- ๔๑ (38) นายเคต็อน มหาเด็ก
- ๔๒ (34) (๓๒) ร. อ. ท. ^{หลวง} ~~สุนทรภักดี~~ ^{จังหวัดสงขลา} (ยู)

นายอำเภอ ~~จังหวัด~~ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ๔๓ (41) (๓๓) ร. อ. อ. หาดวงสุนทรนุชิต (เจริญ)

ยกกระบัตรจังหวัดร้อยเอ็ด *มณฑลทวาย*

๔๔ (35) ร. อ. ท. ชุนไชยชนารักษ์ (กตัญญู รักตะวัต)

ผู้กำกับ ~~นครราชสีมา~~ อำเภอไชยเมืองอ่างทอง

จังหวัดสมุทรสาคร

๔๕ (38) ร. อ. พ. ~~ชุนวิมดนนทรักษ์ (ตม้าย)~~

นายอำเภอปากเกร็ด เมืองนนทบุรี

๔๖ (43) ร. อ. อ. ~~ชุนดารงราชการ (เงิน)~~

ข้าหลวงตรวจการ ~~หัวเมืองมณฑลนครราชสีมา~~

จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๗ (36) ร. ส. อ. ~~ชุนบรรณโณวาทวิจิตร (หรรษ์ ปิยรัตน์)~~

อาจารย์โรงเรียนวิบูลย์ประชาศึกษา

๔๘ (118) ส. ค. ~~ชุนดวงตชคปรรชา (ปดอบ โรจนกุล)~~

ปลัดกรมราชเลขาธุการ

๔๙ (49) นายพันธุ ~~ชุน~~ ถึงแก่กรรม

ปีที่ ๗ พ. ศ. ๒๔๔๗

๕๐ (๓) ร. อ. พ. ~~ชุนภักดีดินแดน (เชื่อม มุสิกวัต)~~

นายอำเภอเมือง ~~เมืองราชบุรี~~ จังหวัดสมุทรสาคร

๕๑ (๒) ร. อ. ศ. ~~ชุนประทีป (ประทีป)~~ มหาตเด็ก

ปลัดเมืองนครสวรรค์

๕๒ (๓) นายสวัสดิ มหาตเด็กรายงานมณฑลอุดร

๕๓ (๔) ร. อ. ท. นายเออน มหาตเด็ก (เงินแก่กรรม)

นายอำเภอดงเมืองหาดงดง

๕๔ (๕) ⁵⁶ ร. อ. ท. ^{๕๖} ขุนศรีราชสงคราม (ม. ต. ยี่ปุ่น อิศรางกูร)
ปลดเมืองไชยา

๕๕ (๖) นายด้มบุญ มหาตเด็ก ถึงแก่กรรม

๕๖ (๗) ⁵⁸ ร. อ. ท. ^{๕๘} ขุนศรีรักษระแงะราชบุรี (ถมยา)
นายอำเภออุ้งใหญ่ จังหวัดบางพร้า

๕๗ (๘) ⁵⁰ นายอ้วน อมาตยกุล มหาตเด็ก
นายเวรกรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย

๕๘ (๙) ⁵² ร. อ. ท. ^{๕๒} หลวงนิวกาฬวิมลนิกิจ (กรวณ)
นายอำเภอรัตนพิบูลย์ เมืองนครศรีธรรมราช

๕๙ (๑๐) ¹¹⁹ นายช่ม มหาตเด็ก

๖๐ (๑๑) ^{๗๗} ^{๗๗} ขุนศรีรักษวารากร (เอียน)
ผู้ช่วยราชการตำรวจกรมเมืองเชียงใหม่

ปีที่ ๘ พ.ศ. ๒๔๕๐

๖๑ (๑) ¹²⁰ ร. อ. อ. หลวงอาสาธุระ (เซ็ง) (อาสาธุระ)
เดชาอนุกรมณฑลปราจีนบุรี

๖๒ (๒) ⁵⁹ ร. อ. ท. ^{๕๙} นายช่ม มหาตเด็ก ^{๕๙} ขุนศรีรักษวารากร (ช่ม)
ผู้ช่วยราชการอำเภอพระพุทธรบาท เมืองสระบุรี

๖๓ (๓) ⁶⁴ ร. อ. อ. ^{๖๓} หลวงพิทักษ์สิทธิรงค์ (เฉื่อย ยูปานนท์)
นายอำเภอระยองกรัง กรังแก้ว

ขุนศรีรักษวารากร

- ๖๔ (๕^{๖๓}) ร. อ. ท. ชุนรูกโรมคัก (ช้อย)
นายอำเภอบ้านนา เมืองนครนายก
- ๖๕ (๕^{๖๑}) ร. อ. ท. นายทรัพย์ มหาคเด็ก
ปลัดจังหวัดกาฬสินธุ์ มณฑลร้อยเอ็ด
- ๖๖ (๖^{๗๑}) ร. อ. ท. ชุนเกษตร์สรรพยาภิบาล (มา)
นายอำเภอสรรพยา เมืองไชยนาท
- ๖๗ (๗^{๕๕}) ร. อ. ท. นายเย็น มหาคเด็ก
นายอำเภอพุมดวง เมืองไชยา
- ๖๘ (๘^{๗๖}) ร. อ. อ. หาดวงวิสัยสิทธิเขตร (จิตร ดิ่งเด่น)
ปลัดจังหวัดบางนรา มณฑลปัตตานี
- ๖๙ (๙^{๖๒}) ร. อ. ท. ชุนเยี่ยมโคหาญ (พงษ์)
นายอำเภอเขาคิน เมืองนเซียงเทรา
- ๗๐ (๑๐^{๑๒}) ร. อ. อ. ชุนสุนทรบริรักษ์ (ประวงษ์ อมาตยกุล)
ยกกระบัตรเมืองเพชรบุรี
- ๗๑ (๑๑^{๗๖}) ร. อ. ท. ชุนไกรกฤตยานุกุล (ส้มบุญ)
ปลัดเมืองสุโขทัย
- ๗๒ (๑๒^{๕๗}) ร. อ. ท. ชุนบรริบาดนิคมเขตร (ติศ อินทไธพ์ศ)
นายอำเภอกระโทก เมืองนครราชสีมา
- ๗๓ (๑๓) นายสว่าง มหาคเด็ก ถึงแก่กรรม
- ๗๔ (๑๔) ร. อ. ท. นายหริต มหาคเด็ก ถึงแก่กรรม

- ถึง (แก้กรรม) ๗๕ (๓๕) นายฉัตร มุสิกานนท์ มหาตเด็ก กรมราชเดชานุกร
 ๗๖ (๑๖) อ. ต. พระเดชานุกร (ม. ร. ว. กมต นวรัตน์)
 138
 เดชานุกรกระทรวงมูราชช

ปีที่ ๗ พ.ศ. ๒๔๕๑

- ๗๗ (๑) ร. อ. ท. นายเต่า มหาตเด็ก
 นายอำเภอปากพูน เมืองพัทลุง
- ๗๘ (๒) ร. อ. ท. นายเนอง มหาตเด็ก
 70
 นายอำเภอโขง จังหวัดบางนรา
- ๗๙ (๓) ร. อ. ต. นายเพชร มหาตเด็ก
- ๘๐ (๔) ร. อ. ต. ขุนรามฤทธิรงค์ (บุญยี่หนุน มหานัรานนท์)
 ปลัดเมืองสมุทรสงคราม
- ๘๑ (๕) ร. ส. อ. ขุนประจงดัดฉันดอง (ดงวน บุญเกียรติ)
 ปลัดกรมราชเดชานุกร ในสำนักกรมเดจ
 พระบรมราชชนนพิบพิตร
- ๘๒ (๖) ร. อ. ต. ขุนนรารักษ์พิคาด (เฉลิม กาญจนาคม)
 ปลัดเมืองสิงห์บุรี
- ๘๓ (๗) ร. อ. ต. นายพฤษหัตถ์ มหาตเด็ก ถึงแก่กรรม
- ๘๔ (๘) ร. อ. ต. นายโชติ มหาตเด็ก ปลัดเมืองไชยนาท
 31

ปีที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๔๕๒

- ๗๕ (๗) ร. อ. ต. หม่อมเจ้าธงไชยศิริพันธ์
 นายอำเภอประจันตคาม เมืองปราจีนบุรี
- ๗๖ (๗๔) ร. อ. ท. หลวงส้มดิ่งคิกคุณ (ม. ต. ประสาน ดารากร)
 ถึงแก่กรรม
- ๗๗ (๖๖) ร. อ. ท. ขุนองอาจยุทธ์ (บ้านเย็น ดกนะวิฒนะ)
 นายอำเภอบางพระ เมืองชลบุรี
- ๗๘ (๗๓) ร. อ. ท. ขุนบริบาลธวัชกิจ (วัง อังสุวร)
 ปลัดเมืองตราด
- ๗๙ (๕๐) ร. อ. ต. นายแป๊ะ พตศิริ มหาเด็ก ปลัดเมืองชุมพร
- ๘๐ (๕๕) ร. อ. ต. นายดาภ มหาเด็ก เดชานุการมณฑลชุมพร
- ๘๑ (๒๔) นายชาติ มหาเด็ก นายอำเภอเขาใหญ่ เมืองนครนายก
- ๘๒ (๑๗) ร. อ. ท. ขุนชาญพิไชยยุทธ์ (พัฒน์) ถึงแก่กรรม
- ๘๓ (๕๑) ร. อ. อ. หัตถ์รังษุภกิจวิเดชการ (เชย มัชฌิมุตย์)
 ปลัดมณฑลอุดรราชธานี ผู้กำกับกองบังคับการ
- ๘๔ (๑๐) ร. อ. ต. ขุนโกวิทวรการ (ชอบ บุนนาค)
 นายอำเภอเมืองสตุต
- ๘๕ (๑๑) ร. อ. ต. นายเนียน (ถึงแก่กรรม)
 มหาเด็กรายงานมณฑลปราจีนบุรี

- ๓๐๕ (๑๒๕) ร. อ. ท. หาดวงศ์วิเศษ (โจ้ กนิษฐรัตน์)
 ปัตติเมืองนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์
- ๓๐๖ (๘๘) ร. อ. ท. ~~ขุนทด~~ ^{หลวงเพ็ญเกษม} ~~ขุนทด~~ ^{๒๕} (เพิ่ม) ปัตติเมือง ~~พอง~~ ^{จังหวัด} พอง
- ๓๐๗ (๙๖) ร. อ. ต. นายจิตร ฤกษ์ดาง มหาดเล็ก ถึงแก่กรรม
- ๓๐๘ (๙๗) ร. อ. ต. นายชิต มหาดเล็ก รายงานมณฑลจังหวัดบุรีรัมย์
- ๓๐๙ (๙๐) ร. อ. ต. นายชบ มหาดเล็ก
 เดชานุกรมมณฑลพิศณุโลก
- ๓๑๐ (๘๙) ร. อ. ต. นายตาบ มหาดเล็ก
 นายอำเภอเมืองเก่า จังหวัดปัตตานี
- ๓๑๑ (๙๓) ร. อ. ต. ~~นายชิต~~ ^{ร. อ. ต. นายชิต} ~~จังหวัด~~ ^{จังหวัด} มหาดเล็ก
 นายอำเภอศรีดำรงค์ เมืองศรีสะเกษ
 จังหวัดศรีสะเกษ
- ปีที่ ๑๒ พ. ศ. ๒๔๕๔
- ๓๑๒ (๑๐๐) ร. อ. ต. นายสุข มหาดเล็ก
 นายอำเภอกำแพงแสน เมืองนครปฐม
- ๓๑๓ (๙๕) นายเดร์ม ดิษยนันท์ มหาดเล็ก
- ๓๑๔ (๙๙) ร. อ. ท. นายบุญเย็น มหาดเล็ก
 นายอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดชบขันธ์
- ๓๑๕ (๑๒๖) นายสอน วิจิณัยกุล มหาดเล็ก กรมราชเดชานุกรม

ปีที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๔๕๕

- ๑๑๖ (๑๐๒) ร.อ.ต. นายสมุท ฉ่ำซากกร มหาเด็กร
 นายอำเภอหนครใหญ่ ^{ร.ม. รุ่งงาม จ.หวัด พนม} กรังเกา
- ๑๑๗ (๑๐๑) ร.อ.ต. นายไต่ระ มหาเด็กรายงานมณฑลจันทบุรี
- ๑๑๘ (๑๐๓) ร.อ.ต. นายเซย มหาเด็กรายงานมณฑลปัตตานี
- ๑๑๙ (๑๐๕) ร.อ.ต. นายแจ่ง ตูวรรณจินดา มหาเด็กร
 ปัตตานี
- ๑๒๐ (๙๔) ร.อ.ต. นายสุริยะ นุดลักษณะ
 มหาเด็กรายงานมณฑลกรุงเก่า
- ๑๒๑ (๑๐๗) ร.อ.ต. ^{ร.ม. รุ่งงาม จ.หวัด พนม} นาย(สมบุญ ตูวรรคทต) มหาเด็กร
 ยกระบัตรเมืองกรุงเก่า ^{กรมอ.ม.}
- ๑๒๒ (๙๖) นายชังก มหาเด็กรายงานมณฑลนครราชสีมา ^{กรมพว: คลังจังหวัด}
- ๑๒๓ (๑๐๔) หม่อมหลวงนภา ชุมด้าย มหาเด็กร
 นายอำเภอด่านขุนทด เมืองนครราชสีมา
- ๑๒๔ (๙) นายทรัพย์ มหาเด็กร ถึงแก่กรรม
- ๑๒๕ (๑๐๖) หม่อมหลวงสวัสดิ์ อิศรางกูร มหาเด็กร
 เดชานุการมณฑลนครสวรรค์

ปีที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๔๕๖

- ๑๒๖ (๑๐๘) ร. อ. ค. นายบัวน มหาเด็ก
นายอำเภอตะกั่วทุ่ง เมืองพังงา
- ๑๒๗ (๑๐๙) ร. อ. ค. นายจำรัส มหาเด็ก
กรมพลำภัง กระทรวงมหาดไทย
- ๑๒๘ (๑๑๐) ร. อ. ค. นายหรั่ง มหาเด็ก
นายอำเภอถดาง เมืองภูเก็ต
- ๑๒๙ (๑๑๑) ร. อ. ค. นายด่ม ดุทธิภาค
มหาเด็กรายงานมณฑลนครสวรรค์
- ๑๓๐ (๑๑๒) หม่อมราชวงศ์ปราชญ์ ปราโมช
มหาเด็กรายงานมณฑลราชบุรี
- ๑๓๑ (๑๑๓) นายแอร้ม ศรีเพ็ญ มหาเด็ก
นายอำเภอพระแท่น เมืองราชบุรี
- ๑๓๒ (๑๑๔) นายถ้วน มหาเด็กรายงานมณฑลนครสวรรค์
- ๑๓๓ (๑๑๕) นายทศ มหาเด็กรายงานมณฑลชุมพร
- ๑๓๔ (๑๑๖) ^{ร. อ. ค. นายอนันต์} นายอนันต์ (สุวรรณ) มหาเด็ก
ครูโรงเรียนวิบูลย์ประชาสรรค์ศึกษา
- ๑๓๕ (๑๑๗) นายปก ถึงแก่กรรม

- ๑๓๖ (๑๑) ¹²⁸ นายกตั้ง ปลัดชวากิ่งอำเภอทุ่งมะพร้าว เมืองพังงา
 ๑๓๗ (๑๒) ¹²⁹ นายเซ่ง ปลัดชวาอำเภอเมืองพังงา

ปีที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๔๕๗

- ๑๓๘ (๑) ¹³⁶ นายพร้อม ณฑาง
 มหาตเด็กรายงานมณฑลนครศรีธรรมราช
- ๑๓๙ (๒) ¹³⁰ นายฉันท มหาตเด็กรายงานมณฑลนครศรีธรรมราช
- ๑๔๐ (๓) ¹¹⁶ นายเป็อง ไรจนกุล
 มหาตเด็กรายงานมณฑลนครไชยศรี
- ๑๔๑ (๔) ⁹⁸ นายจรรยา มหาตเด็กรายงานมณฑลนครไชยศรี
- ๑๔๒ (๕) ¹³¹ นายพร้อม จารุมาศ
 มหาตเด็กรายงานมณฑลนครราชสีมา
- ๑๔๓ (๖) ¹³⁴ นายยี่ มหาตเด็กรายงานมณฑลพิษณุโลก
- ๑๔๔ (๗) ⁹⁷ นายอิน มหาตเด็กรายงานมณฑลพิษณุโลก
- ๑๔๕ (๘) ¹³² นายเอม มหาตเด็กรายงานมณฑลกรุงเก่า
- ๑๔๖ (๙) ¹³⁵ นายด้ววรรณ ศรีเพ็ญ ปลัดจังหวัดหนองคาย
 มหาตเด็กรายงานมณฑลปราจีนบุรี
- ๑๔๗ (๑๐) ¹³³ หม่อมมหาดวงษ์ นพวงษ์
 มหาตเด็กรายงานมณฑลราชบุรี

ใบอนุญาตนักเรียนพิเศษ
ของโรงเรียนราษฎรศึกษาศาสตร์ศึกษา

พ. ศ. ๒๔๔๕

- ๑ (๑) รองหัวหน้า พระทรงพดราบ (เสวตร พรหมณะนันท์)
ยกระบัตร์กรมพระอัครราช
- ๒ (๒) เจ้า พระกัญญาบาทว์ (ดิศ สู่เดชะ) กรมชาวที่
มหาดเล็ก
- ๓ (๓) รองหุ้มแพร นายพิทักษ์ราชา (โชติ อุนหะ) กรม
มหาดเล็ก
- ๔ (๔) หุ้มแพร นายบำรุงราชบถมาตย์ (จร จรณวัต)
กรมมหาดเล็ก

พ. ศ. ๒๔๔๖

- ๕ (๑) หุ้มแพร นายเด่ห้อวุธ (เนิน บุญยรัตพันธุ์)
กรมมหาดเล็ก

พ. ศ. ๒๔๔๗

- ๖ (๑) หุ้มแพร นายฉ่องราชบรรหาร (นารถ บุญยเกียรติ)
กรมมหาดเล็ก

๗ (๒) รองหัวหน้าหมวดสถิติ (ต่อจาก ไชยนิรันดร์)

กรมมหาดเล็ก

พ. ศ. ๒๔๔๗

๘ (๑) จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ (ม. ต. เพื่อ ฟังบุญ)

อธิบดีกรมมหาดเล็ก ผู้บัญชาการกรม

มหรศพ และผู้ช่วยราชการกระทรวงวัง

๙ (๒) ม. ๓. ๓.
ส. อ.

พระยาอนุรักษมนตรีเสวย
จมนิจรักษาองค (อดีต ผู้จรัตกุด)

กระทรวงวัง

๑๐ (๓) หุ้มแพร
หุดวงจ้านงอักษร (จวน ภาณุทัต)

กรมราชเดชานาการ

๑๑ (๔) ร. อ. ต.
ขุนดุรงค์พิทักษ์ (ฉออิน ผู้จรัตกุด)

เดชานาการมณฑลจันทบุรี

๑๒ (๕) ร. อ.
นายพดด้ย ศรียานนท์

นายเวรกองทัพบก ๒ มณฑลพิศณุโลก

๑๓ (๖) ร. ส. ท.
ขุนต้นธานธนาอนุรักษ์ (ต้นธี ฆตานุต้นธี)

กรมพระคตังข้างที่

๑๔ (๗) ร. อ. ท.
ขุนศรีนครเขตร (ปลัดม)

นายอำเภอบางเขน กรุงเทพฯ ฯ

- ๑๕ (๘) ร. อ. ต. ชุนวิเศษภักดี (อยู่)
ปลัดอำเภอบางพลใหญ่ เมืองสมุทรปราการ
- ๑๖ (๙) ร. อ. ต. นายเด็ริม มหาเด็กร
ปลัดอำเภอเมือง เมืองธัญบุรี
- ๑๗ (๑๐) ร. อ. ต. ชุนวิจารณ์ทะเบียณกิจ (เบียม)
รั้งนายอำเภอบางบัวทอง เมืองนนทบุรี
- ๑๘ (๑๑) ร. อ. ต. นายแจ่ม จิตรธร มหาเด็กร
ผู้ช่วยราชการตำรวจ เมืองพิศณุโลก
- ๑๙ (๑๒) นายตำรวจไทย จารณวิศ (ม. ต. จุ่น อินทรางกูร)
รั้งราชการกรมตำรวจใน กรมมณฑล
- ๒๐ (๑๓) นายเด็ยม มหาเด็กร พนักงานโทรเลขตำแหน่งที่ ๒
- ๒๑ (๑๔) นายเอี่ยม มหาเด็กร ยกระบัตรศาลเมืองกรุงเก่า
- ๒๒ (๑๕) ร. อ. อ. นายเป็ลยง จินดาวณิศ เนติบัณฑิต
ผู้พิพากษาคำตมณฑลนครราชสีมา

พ. ศ. ๒๔๕๐

- ๒๓ (๑) ต. อ. จมื่นจงภักดีองค์ (ม. ร. ว. โป๊ะ มาตากุด)
กระทรวงวัง
- ๒๔ (๒) หุ้มแพร หดวงวิศิ์ราชกิจ (เด็ก อุณหนันท์)
กรมมหาเด็กร

- ๒๕ (๓) หุ้มแพร หาดวงประมวตชนดาร์ (แป๊ะ บุญยานนท์)
กรมมหาดเล็ก
- ๒๖ (๔) ร. อ. ท. หาดวงชนพิศพิศาด (ตง วัชรเด็ถัยร)
กรมยาฝั้นหาดวง
- ๒๗ (๕) ร. ส. ท. ขุนด้นทึคชนานุกการ (ฟู อุดครเด็ถวก)
กรมพระคตงข้างที่
- ๒๘ (๖) รองหุ้มแพร นายรองเด็ให้อาวุธ (นารถ บุญยรัตพันธ์)
กรมมหาดเล็ก

พ. ศ. ๒๔๕๑

- ๒๙ (๑) หุ้มแพร ~~นายพจารณสรรรพกิจ~~ (เอี่ยม นิตวัชระ)
กรมมหาดเล็ก
- ๓๐ (๒) รองหุ้มแพร นายรองเด็หนองานประภาษ (ผาด มนตรีวัต)
กรมมหาดเล็ก

พ. ศ. ๒๔๕๒

- ๓๑ (๑) หุ้มแพร ~~หาดวงบริหารจตรตคา~~ (ฮัก บุญนาค)
กรมมหาดเล็ก
- ๓๒ (๒) ร. อ. ท. ~~ขุนด้นมรรคไชยศิริ~~ (เนติม ดุรงค์ปต์) สิงแก้วกรม
ยกระบัตร์เมองนครปฐม

๓๓ (๓) ร. ต. นายอินทอง สุวิโยต
กรมทหารราบที่ ๓ มหาดเล็กรักษาพระองค์

๓๔ (๔) ^{ว.อ.อ.} นักสำรวจค่า มหาดเล็ก กระทรวงมหรสาร ^{เมลิ้งพ.น.๓.}
^{ผู้พิพากษาศาลมณฑลกรุงเทพฯ}
พ. ศ. ๒๔๕๓

๓๕ (๑) นายชุ่ม สุวรรณจินดา มหาดเล็ก กรมมหาดเล็ก

๓๖ (๒) นายเห็ดยม บุนนาค ปลัดอำเภอบางรัก เมืองตรัง

พ. ศ. ๒๔๕๔

๓๗ (๑) นายแถม กัตยานมิตร กรมราชเดชานุการ

๓๘ (๒) นายนิศย์ บุนยรัตพันธ์ กรมราชเดชานุการ

๓๙ (๓) นายกันต์ มหาดเล็ก ปลัดอำเภอเด่นแดง ^{เมืองมัญบุรี}
^{กรมมหรสาร}

พ. ศ. ๒๔๕๕

๔๐ (๑) นายหทัย ยกระบัตรเมืองนครสวรรค์

๔๑ (๒) นายชม แผงเมืองระยอง

๔๒ (๓) นายเสถียร แผงเมืองสุพรรณบุรี

๔๓ (๔) นายชิต ปลัดซ้ายอำเภอนอก เมืองนครราชสีมา

๔๔ (๕) นายเงียบ ปลัดซ้ายอำเภอต้องพ้อง เมืองสุพรรณบุรี

- ๕๕ (๖) หม่อมหวดวงษ์
ปลัดขวาอำเภอพุดยแหวน เมืองจันทบุรี
- ๕๖ (๗) นายอืด ผู้ช่วยราชการสรรพากรเมืองดพบุรี
- ๕๗ (๘) นายพรัง มหาเด็ก ปลัดซ้ายอำเภอเมือง เมืองสระบุรี
- ๕๘ (๙) นายผด ปลัดขวาอำเภอมหาชนะไชย จังหวัดอุบล
- ๕๙ (๑๐) นายถม ปลัดขวาอำเภออุไทยใหญ่ กรุงเก่า
- ๕๐ (๑๑) นายอุณห ~~ห~~ ต้มตามร มหาเด็ก
ปลัดขวาอำเภอเด่นากตาง กรุงเก่า
- ๕๑ (๑๒) นายทองคำ แพ่งเมืองอ่างทอง
- ๕๒ (๑๓) นายเด็กยร ปลัดซ้ายอำเภอวารินทรสาราบ จังหวัดอุบล
- ๕๓ (๑๔) นายเปตง ~~ร.อ.ท. จ.ท.ร.ค.จ.ค.ท. (เมืองจันทบุรี จ.จ.ค.)~~ รองแคว ~~เครื่องเคษกระทรวงธรรมการ~~
- พ.ศ. ๒๔๕๖
- ๕๔ (๑) นายเทพ แพ่งจังหวัดกาฬสินธุ์ มณฑลร้อยเอ็ด
- ๕๕ (๒) นายชุ่น ปลัดอำเภอธัญบุรี เมืองแพร์
- ๕๖ (๓) นายเดื่อม ปลัดอำเภอเมือง เมืองแพร์
- ๕๗ (๔) นายวิทย์ ปลัดซ้ายอำเภอกำแพงแสน เมืองนครปฐม
- ๕๘ (๕) นายเปรม ปลัดซ้ายอำเภออุไทยน้อย กรุงเก่า
- ๕๙ (๖) นายวรรณ แพ่งเมืองปราณบุรี
- ๖๐ (๗) นายดิถี แพ่งเมืองสุพรรณบุรี

- ๖๑ (๘) นายหรั่ง ดิษยบุตร
ปลัดซ้ายอำเภอเมือง เมืองไชยนาท
- ๖๒ (๙) นายโพ อักษรเดชเมืองตรัง
- ๖๓ (๑๐) นายไต่ อักษรเดชเมืองตะกั่วป่า
- ๖๔ (๑๑) มหาตเด็กวิเศษ นายด้าย เดชยานนท์
เดชานุการกรมชาวทมหาตเด็ก
- ๖๕ (๑๒) นายแถม ศิริวิวัฒน์ระกุด รองเวรกรมธรรมการ
- ๖๖ (๑๓) นายแสงยม รองเวรพระธรรมนุญ กระทรวงธรรมการ
- ๖๗ (๑๔) นายเจือ ~~กองทัต~~ กระทรวงการต่างประเทศ
พลเสนาธิการ (ชื่อ รัชพลเสนา) กรมเสนาธิการ
กระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. ๒๔๕๗
- ๖๘ (๑) นายเป็รื่อง กองทัต กระทรวงการต่างประเทศ
- ๖๙ (๒) นายชัน กองบาญชี กระทรวงการต่างประเทศ
- ๗๐ (๓) นายเจ็ก ปลัดอำเภอเหนือ เมืองสงขลา
- ๗๑ (๔) นายตำรวจ ปลัดอำเภอเมือง เมืองสงขลา

หมายเหตุ — บัญชีพิเศษนี้สำหรับเพิ่มเติมตามควร

บัญญัติให้นักเรียนกฎหมาย
ที่สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิต

ปีที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๕๐

ชั้นที่ ๑

- ๑ (๑) ม. ส. ท. พระยาจักรปาณิศร์คีตวิสุทธ (ดอช ไกรฤกษ์)
 ดมฺหพระนิคิศาตร์ และกรรมการศาลฎีกา
- ๒ (๒) นายเทียม บุนนาค (ไกรดี) ถึงแก่กรรม
- ๓ (๓) หดวงอรธดสารสิทธิ์กรรม (บุ) ถึงแก่กรรม
- ๔ (๔) หดวงนิเทศยุติญาณ (ถึก) ถึงแก่กรรม

ชั้นที่ ๒

- ๕ (๕) ม. อ. ค. พระยาธรรมสารเวทย์ (ทองดี ชรรณคักดี)
 ขาหดวงพิเคษ และอธิบดีผู้พิพากษาคาด
 อุตธรณขาหดวงพิเคษ
- ๖ (๖) ม. อ. ค. พระยาเจริญราชไมตรี (จำนง อมาตยกุล)
 ผู้พิพากษาคาดอุตธรณ

- ๗ (๗) ม. อ. ต. พระยาพิจารณาปฤชามาตย์ (สุหรัาย วัชราภย์)
 ข้าหลวงพิเศษ และผู้พิพากษาคำดอูทธรณ์
- ๘ (๘) ม. อ. ต. พระยาพิพากษาศักดิ์ยาธิปัตย์ (โป้)
 ข้าหลวงพิเศษ และผู้พิพากษาคำดอูทธรณ์
 ข้าหลวงพิเศษ
- ๙ (๙) ม. อ. ต. พระยามหาวิจิฉฉัยมนตรี (เกา ภวมัย)
 ข้าหลวงพิเศษ และผู้พิพากษาคำดอูทธรณ์
 ข้าหลวงพิเศษ

ปีที่ ๒ พ. ศ. ๒๔๔๑

ชั้นที่ ๑

- ๑๐ (๑) อ. อ. พระอภัยพิพากษา (ชดอ เทพหัสดิน)
 ผู้พิพากษาคำดอูทธรณ์
- ๑๑ (๒) ม. อ. ต. พระยาภคติกานุกรณกิจ (ตัน บุนนาค)
 กรรมการคำดอูทธรณ์
- ๑๒ (๓) หลวงดำรงกิจปรีชา (ม. ร. ว. ต่ง่า) ถึงแก่กรรม

ชั้นที่ ๒

- ๑๓ (๔) อ. อ. พระสุจริตวิฉฉัย (เจริญ)
 ผู้พิพากษาคำดอูทธรณ์

- ๑๔ (๕) ม. อ. ศ. พระยาราชาเสนา (ชุ่ม อรรถจินดา)
 เจ้ากรมฝ่ายเหนือกระทรวงมหาดไทย
- ๑๕ (๖) อ. อ. พระอภิบาลประเพณี (เต็ก วัดยะวงนิก)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลจันทบุรี
- ๑๖ (๗) หลวงธรรมาภิบาลมนตรี (ดิษฐ์) ถึงแก่กรรม
- ๑๗ (๘) พ. อ. พระวิจิตรมนตรี (สุด กุณฑลจินดา)
 ผู้ช่วยเจ้ากรมพระบรมมณฑลทหารบก
- ๑๘ (๙) ร. อ. อ. หลวงศุภนัยเนติวุฒิ (ดิษฐ์)

ปีที่ ๓ พ. ศ. ๒๔๔๒

หน้าที่ ๑

- ๑๙ (๑) ม. อ. ศ. พระยาศรีสังขกร (คาด จารุรัตน์)
 ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
- ๒๐ (๒) ม. อ. ศ. พระยาญาณประกาศ (เดือน ศุภศิริวัฒน์)
 ปลัดทูลฉลองกระทรวงยุติธรรม

หน้าที่ ๒

- ๒๑ (๓) อ. อ. พระพิณิจคุณัญ (ขัน โภมถวนิก)
 ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
- ๒๒ (๔) อ. ท. หลวงภักดีวินิจฉัย (ช่วง ชุมะโชติ)
 ผู้พิพากษาศาลแพ่ง

- ๓๑ (๓) อ. อ.   หดวงวิบูลย์บัณฑิตกิจ (ด่วน วิจิณชัยกุล)
 ผู้พิพากษาคำตอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
- ๓๒ (๔) อ. ศ.   หดวงอำเภอพิจารณกิจ (แก้ว)
 ผู้พิพากษาคำตมณฑลนครสวรรค์

ปีที่ ๕ พ. ศ. ๒๔๔๔

๕๑
 ชั้นที่ ๑

- ๓๓ (๑) ม. อ. ศ.   พระยานรเนติบัญญัติกิจ (ดัด เศรษฐบุตร)
 กรรมการคำตฎีกา

๕๒
 ชั้นที่ ๒

- ๓๔ (๒) อ. ท.   หดวงประพัทธ์พินิจนัยกรรม (บุญ ราม โภมุต)
 ผู้พิพากษาคำตพระราชอาญา
- ๓๕ (๓) ม. อ. ศ.   หดวงนรเนติบัญญัติการ (ดื้อ)
- ๓๖ (๔) อ. อ.   พระตุ้กรรมวิจิณชัย (ใหญ่ วิจิณชัยกุล)
 ผู้พิพากษาคำตแพ่ง
- ๓๗ (๕) นายเอี่ยม   (อฎุกิจวิจารณ์) ปลดจากเนติบัณฑิตแล้ว
- ๓๘ (๖) อ. ศ.   หดวงรักษานิติศาสตร์ (เพิ่ม)
- ๓๙ (๗) อ. อ.   พระเทพศาสตร์ราชธำบดี (ม. ด. เหน้)
 ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาคำตมณฑลพิศณุโลก

- ๔๐ (๘) อ. อ. พระสรศักดิ์ศรีราชสมบัติ (แนตัม)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอุดรราชธานี
- ๔๑ (๙) อ. อ. หาดวงจรุธรรมประภาศ (เด่น บุณนาค)
 ผู้พิพากษาศาลพระราชอาญา

ปีที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๔๕

ชนบท ๑

- ๔๒ (๑) อ. อ. หาดวงประจักษ์ศุภอรรัต (โชติ สุวรรณทัต)
 ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหาดวงพิเศษ
- ๔๓ (๒) อ. อ. พระไชยศักดิ์ศรีราชสมบัติ (เชือ)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลนครไชยศรี
- ๔๔ (๓) อ. อ. พระสัทยาทรวิเนจัญ (ทองบุญ บุนยะมานพ)
 กรรมการร่างกฎหมาย

ชนบท ๒

- ๔๕ (๔) อ. อ. พระอินทศักดิ์ศรีราชสมบัติ (เชิญ)
 ข้าหาดวงพิเศษ และอธิบดีผู้พิพากษาศาล
 มณฑลพายัพ
- ๔๖ (๕) อ. ต. หาดวงสุจริตจรุธรรมประภาศ (ชม วณิกเกียรติ)
 ผู้พิพากษาศาลแพ่ง

- ๔๗ (๖) อ. ท. พระวิศาลวินิจฉัย (ชุ่ม รัตติประกร)
 ผู้พิพากษาศาลพระราชอาญา
- ๔๘ (๗) หาดวงปฏิภาณพิเศษ (เข้ม) ถึงแก่กรรม
- ๔๙ (๘) อ. อ. พระราชศาสตร์นาถสถาบดี (คัต บุนนาค)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลราชบุรี
- ๕๐ (๙) อ. อ. พระนนทศาสตร์ราชสถาบดี (ทองดี วนิชพันธ์)
 ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลปราจีนบุรี
- ๕๑ (๑๐) ม. อ. ศ. พระยาธรรมสารเนติ (ถึก บุนนาค)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลปรีดยาและศาลหัวเมือง
 มณฑลกรุงเทพฯ
- ๕๒ (๑๑) อ. ท. หาดวงอนุกรมกิจพิทักษ์ (ดิถี สวรรณสุทธิ)
 ผู้พิพากษาศาลเมืองนครดําปาง
- ๕๓ (๑๒) ร. อ. ศ. หาดวงประกาศธรรมนุญกิจ (สุจิตร์ บุนนาค)
- ๕๔ (๑๓) ม. อ. ศ. พระยาเผด็จคฤบดีศรีธรรม (เตียง ธรรมยุกติ)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลพระราชอาญา

ปีที่ ๗ พ.ศ. ๒๔๔๖

หน้าที่ ๑

- ๕๕ (๑) อ. อ. พระนาถศาสตร์ราชสถาบดี (สุตใจ)
 อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลกรุงเทพฯ

- ๖๔ (๒) อ. ท. พระโกศตวินิจฉัย (จีน)
ผู้พิพากษาคำถามณฑลกรุงเก่า
- ๖๕ (๓) อ. ศ. หลวงสารคดีปวฉิม (ชิต)
ผู้พิพากษาคำถามเมืองนครศรีธรรมราช
- ๖๖ (๔) นายทรัพย์ (ฤทธิศาสตร์ชำระ) ปลัดจากเนติบัณฑิตแล้ว
- ๖๗ (๕) อ. ท. หลวงสารนิเทศยาคม (ทองใบ)
ผู้พิพากษาคำถามณฑลอุดรราชธานี
- ๖๘ (๖) อ. ท. หลวงศรีราชบุรุษย์ (ทองอยู่)
ผู้พิพากษาคำถามแพ่ง
- ๖๙ (๗) อ. ท. หลวงเวทย์วุฒิกรรม (ประเสริฐ หงส์ไกร)
ผู้พิพากษาคำถามเมืองพิไชย
- ๗๐ (๘) อ. ท. หลวงสุทธพากย์วิบูลย์ (พุ่ม) ^{สรพท}
ผู้พิพากษาคำถามเมืองนครเชียงใหม่
- ๗๑ (๙) อ. ท. หลวงวิไชยนิคินาท (สิน ชนัญชัย)
ผู้พิพากษาคำถามอุทธรณ์ชาหลวงพิเศษ
- ๗๒ (๑๐) อ. อ. พระวุฒิภาศภักดี (ข้าง)
ยกกระบัตรมณฑลนครศรีธรรมราช

ปีที่ ๗ พ.ศ. ๒๔๔๗

ชั้นที่ ๑

๗๓ (๓) อ. ท. หาดวงพิศดัย์ดารนิตี (ปุ่น บรูณไซคี)
 ผู้พิพากษาคาดแพ่ง

ชั้นที่ ๒

๗๔ (๒) ม. อ. ศ. พระจินดาภิรมย์ราชต์ภาบดี (จิตรี วิเชียร
 ณด่งชดา) อธิบดีผู้พิพากษาคาดแพ่ง

๗๕ (๓) พด. ศ. พระยาเทพาธิบดี (เงิน บุนนาค)
 เจ้ากรมพระธรรมนุญทหารบก

๗๖ (๔) อ. ศ. หาดวงพรพิทยบรรหาร (พร นรพัตถภ)
 ผู้พิพากษาคาดเมืองอ่างทอง

๗๗ (๕) ส. ท. พระอโศกมนตรี (ท้วม อรรถโกวิท)
 ปลัดพระธรรมนุญกระทรวงวัง

๗๘ (๖) อ. ศ. หาดวงพิไฉยดารคุณ (มบุญ)
 ผู้พิพากษาคาดเมืองสระบุรี

๗๙ (๗) อ. ท. พระไศภณวินิจนัย (ย้อย ฆดาวสุ)
 ผู้พิพากษาคาดพระราชอาณา

๘๐ (๘) อ. ศ. หาดวงดารักษัตร์นัย (เขื่อน)
 ผู้พิพากษาคาดเมืองน่าน

- ๘๑ (๘) อ. อ. พระพรหมคำดศรัราชธำบดี (อู่ ไกรฤกษ์)
อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอุดร
- ๘๒ (๑๐) อ. ศ. หาดวงพฤฒิสถารประสิทธิ์ (อำพร จาดุประกร)
ผู้พิพากษาศาลพระราชอาญา
- ๘๓ (๑๑) อ. ศ. หาดวงอาทรคศิราษฎร์ (ฮวด โทณะวณิก)
ผู้พิพากษาศาลพระราชอาญา
- ๘๔ (๑๓) อ. ท. พระดุษุมวินิจฉัย (แฮนซพัก)
ผู้พิพากษาศาลต่างประเทศ

ปีที่ ๑๐ พ. ศ. ๒๔๔๘

หน้าที่ ๒

- ๘๕ (๑) อ. ศ. หาดวงวรนิศบริษา (ฮ้อย)
ผู้พิพากษาศาลเมืองชลบุรี
- ๘๖ (๒) อ. ท. หาดวงประธานคศคำดศรั (บุญ บุญประสพ)
ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลนครสวรรค์
- ๘๗ (๓) อ. อ. พระสุนทรพิพิธ (ชิต)
ยกกระบัตรมณฑลปราจีนบุรี
- ๘๘ (๔) หาดวงบริรักษ์จริยาวัตร (พร) ถึงแก่กรรม
- ๘๙ (๕) อ. อ. พระพิณิศคำดศรัราชธำบดี (แม่ัน)
ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลชุมพร

- ๙๘ (๕) อ. ท. หาดวงนรอุบายัญชา (วงษ์ จารุจินดา)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองสมุทรสาคร
- ๙๙ (๖) อ. ศ. หาดวงอินทร์พจนพิทักษ์ (หนู)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองพังงา
- ๑๐๐ (๗) อ. ศ. หาดวงสังฆธรรมประกาศ (หัด)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองอุไทยธานี นครสวรรค์
- ๑๐๑ (๘) อ. ศ. หาดวงตำรวจอำนวยการ (ด้มจย บุนยรัตพันธ์)
 ผู้พิพากษาคำตปรีดภาที่ ๑
- ๑๐๒ (๙) อ. อ. พระทิพย์คำดตรีราชสภาคดี (สุดใจ)
 อธิบดีผู้พิพากษาคำตมณฑลภูเก็ต

ปีที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๔๕๑

หน้าที่ ๒

- ๑๐๓ (๑) อ. ศ. พระพิทักษ์คบุรี ศรัทธาเขต (หงวน)
 ผู้ว่าราชการเมืองพิทลุง
- ๑๐๔ (๒) ร. อ. อ. หาดวงพิไชยบัณฑิตย (แจ้ง ด้กุนะสิงห์)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองชัยบุรี
- ๑๐๕ (๓) อ. อ. หาดวงพิชิตปฏิภาณ (ต่วน ไชยคุปต์)
 ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาคำตมณฑลร้อยเอ็จ
- ๑๐๖ (๔) หาดวงพิทักษ์มนุศาสตร์ (ต่วน) ถึงแก่กรรม

โสมานนท์

- ๓๐๗ (๕) อ. ท. หาดวงอภิรักษ์ดุสิตกิจ (ทองสุก)
ผู้พิพากษาศาลัดเมืองขอนแก่น
- ๓๐๘ (๖) อ. ท. หาดวงนารถนิตินิชาดา (ปุ่น)
ผู้พิพากษาศาลัดเมืองนนทบุรี
- ๓๐๙ (๗) หาดวงอุปชานนิตินิเทศ (พร้อม)
- ๓๑๐ (๘) อ. ค. หาดวงวรัยการชารี (วร)
ผู้พิพากษาศาลัดเมืองไชยนาท
- ๓๑๑ (๙) ว่าที่ พ. ค. หาดวงสุนทรานุยุตกิจ (อำนาจ อมาตยกุล)
ปลัดกรมพระธรรมมุนเญทหารบก

ปีที่ ๑๓ พ. ศ. ๒๔๕๒

หน้าที่ ๒

- ๓๑๒ (๑) ร. อ. อ. หาดวงนรการวิสุทธ (กระจำง)
ผู้พิพากษาศาลัดเมืองดพบุรี
- ๓๑๓ (๒) อ. ท. หาดวงเจริญฤทธิศาสตร์ (เจริญ)
ผู้พิพากษาศาลัดเมืองนครพนม
- ๓๑๔ (๓) ร. อ. อ. หาดวงวิไชยมุนดาร (เทศ) ถึงแก่กรรม
- ๓๑๕ (๔) อ. ค. หม่อมเจ้าธวัชไชยเชตติมวงษ์
ผู้พิพากษาศาลัดเมืองสมุทรปราการ

โสมานนท์

๑๑๖ (๕) อ.ท. หาดวงศรีเสนา (สว่าง จุฑวิฑูร)
 ยกระบัตรมณฑลพายัพ

๑๑๗ (๖) ร.อ.อ. หาดวงฤทธิศาสตร์ธารง (เชย)

ผู้พิพากษาคำตจังหวัดสุรินทร์

๑๑๘ (๗) ร.อ.อ. หาดวงวุฒิภาพพิบูลย์ (สิงห์)

ผู้พิพากษาคำตเมืองฉะเชิงเทรา

๑๑๙ (๘) ร.อ.อ. หาดวงวรวิทย์วินิจฉัย (สวัสดิ์)

ผู้พิพากษาคำตมณฑลชุมพร

๑๒๐ (๙) อ.ศ. หาดวงสุนทรมนุกิจ (อร่าม)

ผู้พิพากษาคำตเมืองสุโขทัย

ปีที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๔๕๓

หน้า ๒

๑๒๑ (๑) ร.อ.อ. หาดวงเทพบัญญัติ (ภักดี)

ผู้พิพากษาคำตเมืองกระบี่

๑๒๒ (๒) นายวัน

ไปศึกษาวิชาประเทศยุโรป

๑๒๓ (๓) ร.อ.อ. หาดวงรามบัญญัติ (จิตร เพ็ชรไชยา)

ผู้พิพากษาคำตเมืองเพชรบุรี

๑๒๔ (๔) ร.อ.อ. หาดวงทิพย์บัญญัติ (เอื้อ)

ผู้พิพากษาคำตมณฑลนครสวรรค์

- ๑๒๕ (๕) อ. ค. หาดวงพรหมบัญญัติ (จำรัส)
ผู้พิพากษาคำตเมืองไชยภูมิ
- ๑๒๖ (๖) ร. อ. ค. หาดวงไชยบัญญัติ (ประชุม ชวนะดิชิต)
ผู้พิพากษาคำตเมืองดมฺทสงคราม
- ๑๒๗ (๗)
- ๑๒๘ (๘) ร. อ. อ. พระวิษิตสงคราม (ด้รวง)
ผู้วาราชการเมืองฉะเชิงเทรา
- ๑๒๙ (๙) ร. อ. อ. หาดวงศรีบัญญัติ (คด้อย)
ผู้พิพากษาคำตมณฑลพิศณุโลก
- ๑๓๐ (๑๐) ร. อ. อ. ขุนวิจิตรเดชา (ปุ่น)
ผู้พิพากษาคำตเมืองชุมพร

ปีที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๔๕๔

หน้าที่ ๒

- ๑๓๑ (๑) ร. อ. อ. หาดวงราชบัญญัติ (เล็งี่ยม ศุชะบุตร)
ผู้พิพากษาคำตเมืองราชบุรี
- ๑๓๒ (๒) ร. อ. อ. หาดวงศรีปรีชา (อิน ไชยสุต)
ผู้พิพากษาคำตเมืองปราจีนบุรี
- ๑๓๓ (๓) นายเขื่อน ถึงแก่กรรม
- ๑๓๔ (๔) ร. อ. อ. หาดวงอินทปรีชา (เหยียน)
ผู้พิพากษาคำตไพบร์ธานี ๑

- ๑๓๕ (๕) ร. อ. อ. หาดวงเทพปริชา (วงษ์)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองกรุงเก่า
- ๑๓๖ (๖) อ. ต. หาดวงฤทธามาตย์ (คิด กษาชั้วระ)
 เกณฑ์เมืองวัง กระทรวงมหาดไทย
- ๑๓๗ (๗) ร. อ. อ. หาดวงบริหารนิติเกษตร (ชั้น) เจ้าพนักงาน
 จดทะเบียนบริษัท กระทรวงเกษตรราชการ
- ๑๓๘ (๘) ร. อ. อ. หาดวงรามบัญชา (เซียง)
 ว่าที่เจ้ากรมกองทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท
- ๑๓๙ (๙) ร. อ. อ. นายโต๊ะ ผู้พิพากษาคำตต่างประเทศ
- ๑๔๐ (๑๐) หาดวงนนทปริชา (ดัมบุญ)
 ผู้พิพากษาคำตมณฑลตรอยเอ็จ
- ๑๔๑ (๑๑) ร. อ. อ. หาดวงไชยปริชา (คิด)
 ผู้พิพากษาคำตมณฑลนครไชยศรี
- ๑๔๒ (๑๒) อ. อ. หาดวงวิสุทธากร (แม่ัน ทรรทรานนท์)
 ผู้ช่วยเจ้ากรมเจ้าจำนนวน กระทรวงพระคลัง
 มหาสมบัติ
- ๑๔๓ (๑๓) ร. อ. อ. หาดวงรามปริชา (แต่ กาญจนาคม)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองกรุงเก่า (ส่วนแพ่ง)
- ๑๔๔ (๑๔) นายสตาร์ ถึงแก่กรรม

- ๑๔๕ (๑๕) ร. อ. อ. หาดวงราชปรีชา (เซอ)
 ผู้พิพากษาคำตมณฑลนครศรีธรรมราช
- ๑๔๖ (๑๖) นายปลอด วิเชียร ณสงขลา ไปศึกษาวิชาประเทศยุโรป
- ๑๔๗ (๑๗) อ. ศ. หาดวงวิเทศจรรยาวัักษ์ (ประสงค์ อมาตยกุล)
 ผู้พิพากษาคำตไปริตภาที่ ๓
- ๑๔๘ (๑๘) ร. อ. อ. หาดวงทิพยปรีชา (ดวง)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองสุพรรณบุรี
- ๑๔๙ (๑๙) ร. อ. อ. หาดวงทิพัญญา (ชาติ สุวรรณทัต)
 ผู้พิพากษาคำตไปริตภาที่ ๓
- ๑๕๐ (๒๐) ร. อ. อ. หาดวงพรหมปรีชา (กดิน)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองนครศรีธรรมราช

ปีที่ ๑๖ พ. ศ. ๒๔๕๕

หน้า
 ๒

- ๑๕๑ (๑) ร. อ. อ. นายชล ผู้พิพากษาคำตมณฑลนครไชยศรี
- ๑๕๒ (๒) ร. อ. อ. นายเชยร ชรินทร์
 ผู้พิพากษาคำตมณฑลจันทบุรี
- ๑๕๓ (๓) นายคิน ผู้กหัดกรมอัยการกระทรวงยุติธรรม
- ๑๕๔ (๔) นายเอี่ยม ผู้กหัดกองตมณฑลกระทรวงยุติธรรม
- ๑๕๕ (๕) ร. อ. อ. ชนุดนทรพิทักษ์ (เชียน)
 ผู้พิพากษาคำตเมืองกรุงเก่า

๑๖๘ (๗) ร.อ.อ. นายจร ผู้พิพากษาคำถามณฑลราชบุรี

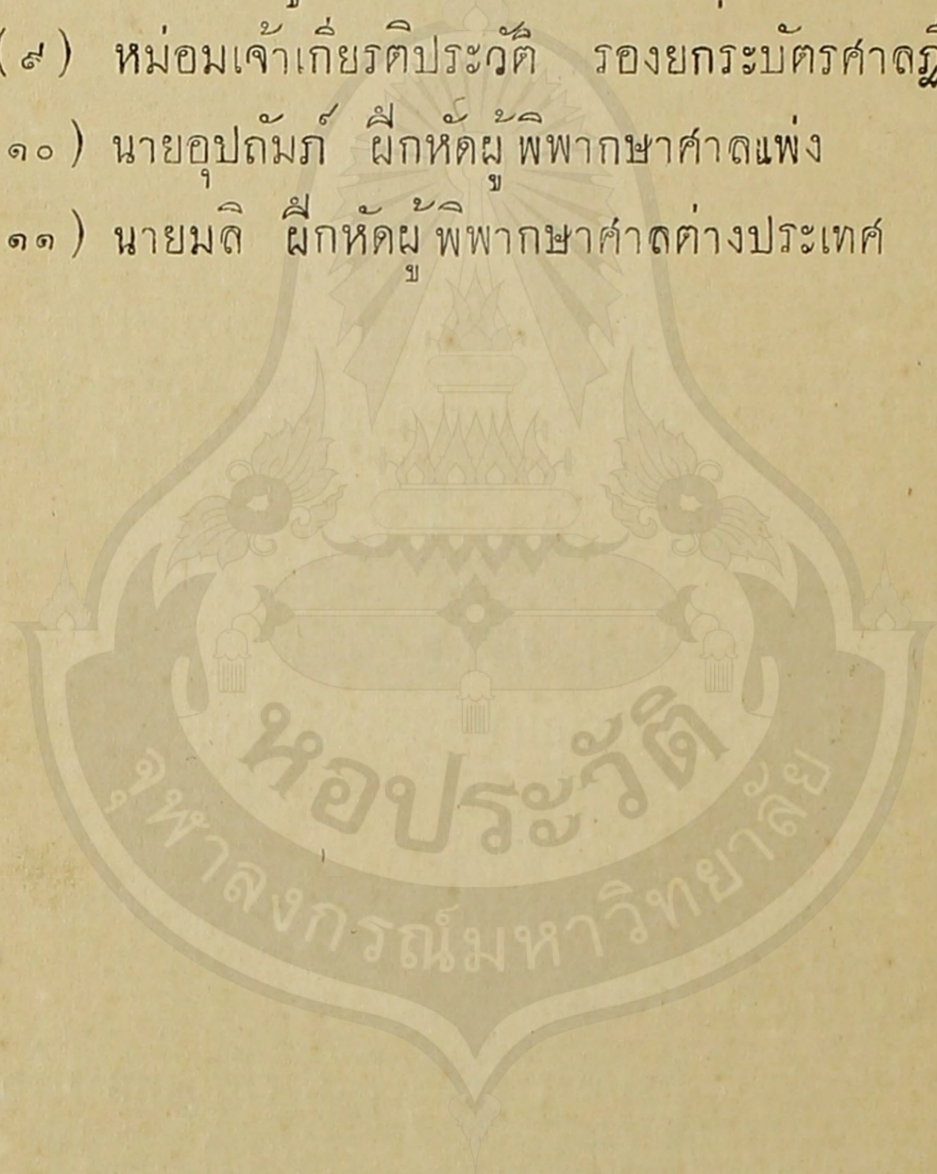
๑๖๙ (๘) ร.อ.อ. นายทองคำ ผู้ตรวจ

ผู้พิพากษาคำถามเมืองชลบุรี

๑๗๐ (๙) หม่อมเจ้าเกียรติประวัดี รองยกกระบัตร์ศาลฎีกา

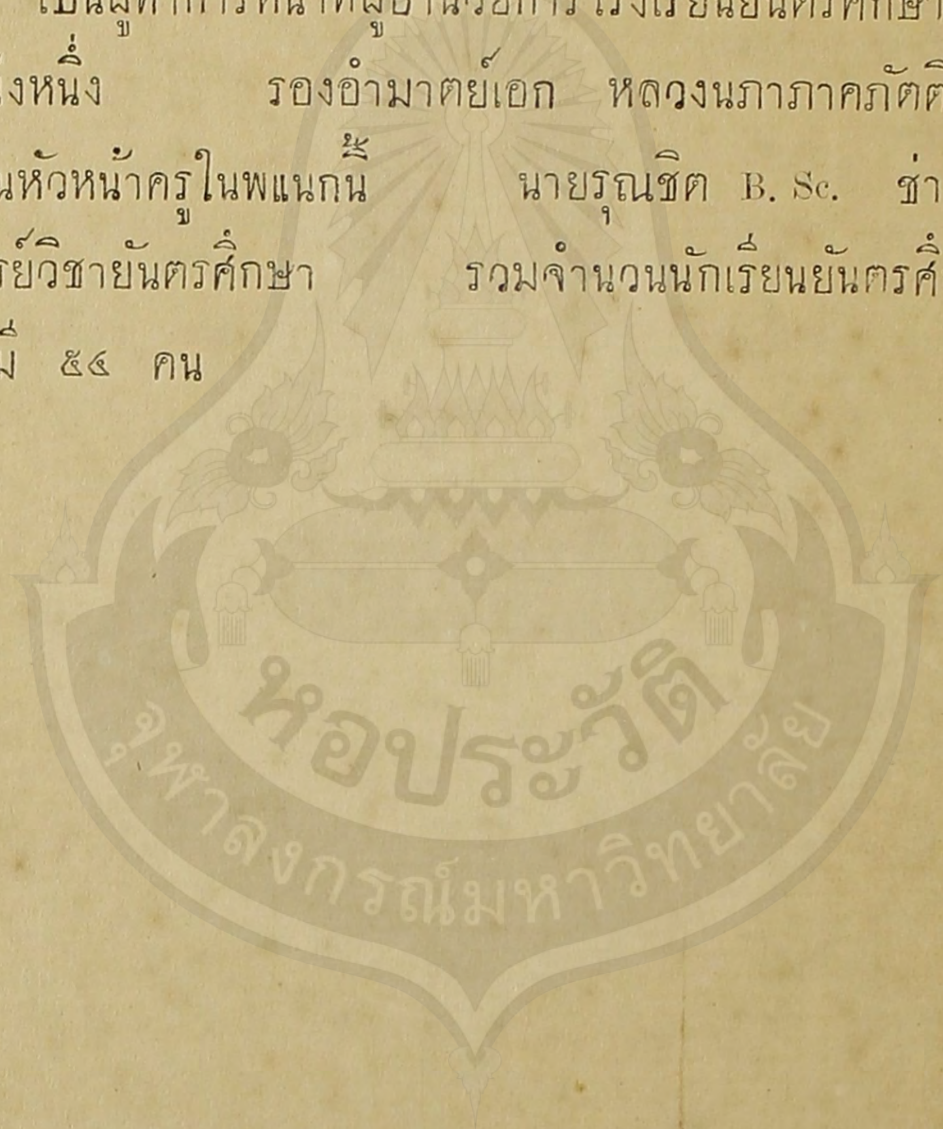
๑๗๑ (๑๐) นายอุปถัมภ์ ผู้พิพากษาคำถามแพ่ง

๑๗๒ (๑๑) นายมดี ผู้พิพากษาคำถามต่างประเทศ

ในระหว่างที่พิมพ์ระเบียบการนี้อยู่
ตั้งแพทยนิพนธ์ศึกษาชนออกแพกหนึ่ง
อำมาตย์โท พระอนุภษาดีศยานุदार
หัตถ์ครู เป็นผู้ทำการหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียนนิตยศึกษาดด้วย
อีกตำแหน่งหนึ่ง รองอำมาตย์เอก หดวงนภาภาภคภคติกการ
ทำการแทนหัวหน้าครูในแพกหนึ่ง นายรุณชิต B. Se. ช่างกต
เป็นอาจารย์วิชาวิทยนิตยศึกษารวมจำนวนนักเรียนนิตยศึกษ
ในบคิน มี ๕๔ คน

หอประวัตินานาชาติ

กรมศิลปากร